Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 424

Poznań, poniedziałek dnia 15 września 1930

Rok XXV

„Naprawa parlamentaryzmu"

Jest dzisiaj w Polsce szczęśliwy człowiek, a mianowicie marszałek Senatu p. Szymański, który, jeden — sierota, wbrew najrzeczywistszej rzeczywistości dowodził stale, że p. Piłsudski jest zwolennikiem parlamentaryzmu. Tej swojej wierze dał p. Szymański wyraz w napisie na medaljonie p. Piłsudskiego, umieszczonym u wejścia do Senatu. Ludzie, zwiedzający gmach naszego parlamentu, kiwają znacząco głowami, czytając ten napis. A jednak p. Szymański doczekał się spełnienia swych marzeń.

Najnowszy wywiad p. premjera, nacechowany dobrym humorem z powodu załatwienia się z „pierwszą transzą" aresztantów, kończy się zapewnieniem, że „jakieś wybrane przedstawicielstwo" jest potrzebne, że p. Piłsudski nie chce się bez niego obywać, że zatem „na drodze wyborów szuka naprawy naszego chorego parlamentaryzmu".

Wywiad był niespodzianką zarówno dla „sanacji" jak i dla lewicy.

Konserwatyści w swej „aberacji myślowej" zaszli tak daleko, że zupełnie poważnie zapowiadali ustanowienie monarchji z — Ottonem Habsburgiem na czele. Nie mogą, biedacy, pozbyć się marzeń z przed 14 laty.

Z drugiej znowu strony, na lewicy, słyszało się głosy, że demonstracje wczorajsze będą wyzyskane dla oktrojowania konstytucji „na mokro". Jeszcze na parę godzin przed wywiadem brukowy dziennik „sanacyjny" zapowiadał, że będą powiedziane wielkie słowa, po których przyjdą także wielkie czyny.

Nie sprawdziło się ani jedno, ani drugie. Konjunktura polityczna tak się złożyła, że p. premjer uznał za potrzebne przedstawić cały swój stosunek do Sejmu, łącznie z uwięzieniem byłych posłów, jako „naprawę parlamentaryzmu". Naprawa ta odbywa się po ojcowsku, ponieważ zamknięto w Brześciu narazie tylko jedną czwartą zbrodniarzy, czyli „pierwszą transzę".

Z ostatniego wywiadu możnaby wyciągnąć bardzo ciekawe wnioski nie tyle o jego treści, ile o rozmówcach. Po długim wywodzie p. premjera na temat prawa i sprawiedliwości, p. Miedziński, b. poseł i minister, zapytuje najspokojniej, czy p. premjer nie zamierza na przyszłość obchodzić się zupełnie bez posłów, czyli bez Sejmu. Dla p. Miedzińskiego konstytucja nie istnieje, albo przynajmniej jest czemś o wiele mniej znacznem od „zamierzeń" p. premjera.

A odpowiedź, zamiast pouczenia „waleta" o niestosowności, a nawet karygodności podobnego pytania, zawiera jedynie osobisty pogląd p. premjera: „Co do mnie, proszę pana, nie sądzę, aby można było obejść się bez jakiegoś przedstawicielstwa, wybranego i czyniącego zadość poczuciu odpowiedzialności". Co do mnie....

W tej odpowiedzialności tkwi sedno rzeczy. „Naprawa parlamentaryzmu w rozumieniu całego niemal obozu „sanacyjnego" ma polegać na tem, żeby parlament posłusznie spełniał życzenia rządu, uchwalał mu budżet i rozmaite pełnomocnictwa, zrezygnował z prawa kontroli, — ale żeby ponosił odpowiedzialność za gospodarkę państwową, ściśle biorąc, za wyniki złej gospodarki.

W tem ujęciu istotnie trudno się obejść bez „jakiegoś przedstawicielstwa". Cała rzecz jednak w tem, że na taką rolę żadne przedstawicielstwo narodu, mającego choć odrobinę godności, nigdy się nie zgodzi. Posłowie takiego parlamentu może nie siedzieliby w zapluskwionych celach więziennych, ale zato cieszyliby się zasłużoną pogardą uczciwego społeczeństwa.

Naród polski nie upadł jeszcze tak nisko, aby dał sobie narzucić taką „naprawę chorego parlamentaryzmu". M. K.

Zwycięstwo skrajnej prawicy w wyborach do Reichstagu

Hitlerowcy powiększyli swój stan posiadania o 800 proc. — Klęska rządu Brüninga — Wzrost sił komunistów

Berlin, 15. 9. (Tel. wł.) Wczorajsze wybory do Reichstagu skończyły się ciężką klęską stronnictw, popierających rząd kanclerza Brüninga, przy równoczesnym ogromnym wzroście sił skrajnej prawicy — a w mniejszym stopniu i skrajnej lewicy. Niebywały wprost sukces uzyskali narodowi socjaliści (hitlerowcy), którzy liczbę swych mandatów powiększyli blisko dziesięciokrotnie, a mianowicie z 12 na 107. Rozmiary tego zwycięstwa są bezprzykładne w dziejach niemieckich stronnictw politycznych. Obok tej skrajnie prawicowej i odwetowej grupy największy sukces odnieśli komuniści, powiększając liczbę swych mandatów z 54 na 76.

Centrum utrzymało, a nawet nieco powiększyło swój stan posiadania (z 62 mandatów na 68). Partja Niemiecko-Narodowa (Hugenberga) wyszła z wyborów względnie obronną ręką. Partja ta uzyskała wprawdzie przy wyborach w r. 1928 73 mandaty, a obecnie tylko 41, jednak zważyć należy, że w ciągu kadencji poprzedniego Reichstagu z frakcji Hugenberga nastąpiły liczne secesje, tak że przy końcu kadencji liczyła ona już tylko 36 członków. W stosunku więc do tego stanu rzeczy Hugenberg zdobył nawet o 5 mandatów więcej. Z pośród grup secesyjnych z Partji Niemiecko - Narodowej najwięcej mandatów zdobyła nowa Partja Chrześcijańsko - Społeczna (Christlichsozialer Volksdienst), mająca charakter wyznaniowo - protestancki; uzyskała ona 14 mandatów. Natomiast nowa Partja Konserwatywna, powstała z połączenia grup hr. Westarpa i Treviranusa, uzyskała zaledwie 5 mandatów w całem państwie, ponosząc zupełną klęskę. Z innych stronnictw klęskę poniosła Niemiecka Partja Ludowa (grupa zmarłego min. Stresemanna), tracąc 17 mandatów z posiadanych dawniej 45. Również nie miała powodzenia nowa Partja Państwowa, utworzona, jak wiadomo, przez połączenie dawnej Partji Demokratycznej z Zakonem Młodoniemieckim (Jungdeutscher Orden). Uzyskała ona przy obecnych wyborach mniej mandatów, niż posiadali nawet demokraci w poprzednim Reichstagu. Socjaliści utracili 9 mandatów w stosunku do poprzedniego stanu posiadania.

Poniżej podajemy tabelkę, która ilustruje wyniki wyborów do Reichstagu w r. 1928 i 1930. Zestawienie to, o ile dotyczy wyborów ostatnich, ma charakter prowizoryczny i odnośne cyfry mogą jeszcze ulec pewnym korekturom. Jeśli chodzi o cyfry z r. 1928, to cyfry podane w nawiasie obok liczby głównej oznaczają stan posiadania danej frakcji przy końcu kadencji Reichstagu. Jak bowiem wiadomo, w ciągu tej kadencji nastąpiły liczne przesunięcia w składzie poszczególnych frakcyj, głównie na skutek secesyj z Partji Niemiecko - Narodowej (Hugenberga) i powstania kilku nowych grup.

Stronnictwo	1928 głosów	1928 mandatów	1930 głosów	1930 mandatów
Narodowi socjaliści (hitlerowcy)	809 939	12	6 401 210	107
Nacjonaliści Hugenberga	4 380 196	73 (36)	2 458 497	41
Razem skrajna prawica	**5 190 135**	**85 (48)**	**8 859 707**	**148**
Konserwatyści (grupa Westarpa i Treviranusa)	—	— (19)	314 000	5
„Landvolk" i Chrześć. - Nar. Partja Chłop.	581 519	13 (23)	1 104 000	18
„Landbund"	199 513	3		3
Niem. Partja Chłopska	480 947	8	939 072	6
Chrześć. - Społeczni	—	— (6)		14
Partja hanowerska (Welfowie)		4	144 000	2
Partja Gospodarcza	1 395 650	23	1 360 585	23
Niem. Partja Ludowa	2 678 532	45	1 576 149	28
Centrum	3 601 980	62	4 128 929	68
Bawarska Partja Ludowa	1 154 073	16	1 058 556	19
Partja Państwowa (demokraci)	1 478 469	25	1 322 608	20
Drobne grupy		1		2
Razem stronnictwa popierające rząd Brüninga		**200 (235)**		**208**
Socjal-demokraci	9 150 533	152 (151)	8 572 016	143
Komuniści	3 262 876	54 (55)	4 556 000	76
Razem lewica	**12 413 409**	**206**	**13 128 016**	**219**
Ogólna liczba mandatów w Reichstagu	—	**491**	—	**575**

W rezultacie więc wyborów siły obu grup skrajnej prawicy wzrosły z 48 mandatów (przy końcu kadencji poprzedniego Reichstagu) na 148, czyli o równe 100 mandatów. Liczba mandatów socjalistycznych i komunistycznych wzrosła z 206 na 219. Jeśli chodzi o stronnictwa, popierające rząd Brüninga, to przy końcu kadencji poprzedniego Reichstagu rozporządzały one 235 mandatami, a obecnie zdobyły tylko 208. Rozmiary klęski, poniesionej przez rząd Brüninga, uwydatniają się jeszcze bardziej, gdy się zważy, że poprzedni Reichstag miał ogółem 491 posłów, a obecny ma 575. — Temsamem więc rząd Brüninga dysponował w poprzednim Reichstagu 46 proc. ogólnej liczby posłów, a obecnie tylko 36 procent.

Trudno w tej chwili przewidzieć, jaki będzie dalszy rozwój wypadków w Niemczech i jakie grupy wejdą w skład przyszłej koalicji rządowej. Najprawdopodobniejsze jest powstanie koalicji centrowo-prawicowej, która będzie obejmowała także grupy Hitlera i Hugenberga. Oznaczałoby to na długi czas utrwalenie się w Niemczech rządów skrajnie prawicowych.

(Ciąg dalszy na stronie 3-ciej).

Tekstu wywiadu z Piłsudskim nie podajemy i tym razem. Poza tematem, o którym mowa powyżej, wywiad zawiera zwykłe dyskusje z b. posłami, którzy „niemal, że siadali na ulicy, aby robić nieczystości — z immunitetami w pyskach". Następują reminiscencje czy „wrażenia ze szpitala warjatów", o których Piłsudski powiada, że ich nigdy nie zapomni". Po wspomnieniach z dożynków w dworze rodzinnym, wywiad kończy się oświadczeniem w sprawie „naprawy chorego parlamentaryzmu na drodze wyborów."

Przestroga przed intrygami wyborczemi

Wszystkim okręgowym, powiatowym i lokalnym władzom wyborczym obozu narodowego zwracamy uwagę, że, o ile kto do nich przystępuje zzewnątrz z inicjatywą ustalania takich czy innych bloków i list wyborczych, należy odpowiedzieć, że rokowania wyborcze prowadzą wyłącznie nasze centralne władze wyborcze w Poznaniu i Warszawie, stojące oczywiście w kontakcie z władzami naszemi na prowincji.

W niektórych powiatach odbywają się intrygi, zmierzające do wywołania zamętu w obozie narodowym. Przestrzegamy, by nikt nie pozwolił się wciągnąć w sieć tych intryg.

40.000 zł pensji miesięcznie ze skarbu państwa?

„Głos Narodu" doniósł przed tygodniem, że suma pensyj, jakie Piłsudski pobiera ze skarbu państwa w różnym charakterze, wynosi 40.000 złotych miesięcznie. Sprostowanie tej wiadomości nie nastąpiło. Czy nastąpi?

Starania Anglji o rewizję długów wojennych

Waszyngton, 15. 9. (PAT). Do pewnego stopnia sensację polityczną wywołała w Waszyngtonie wiadomość, że rząd Mac Donalda stara się doprowadzić do rewizji długów wojennych. Dwaj wysłannicy Anglji konferują podobno od szeregu tygodni z przedstawicielami departamentu stanu. W tut. kołach politycznych sądzą powszechnie, że Wielka Brytania podejmie niebawem intensywną kampanję w Europie, mającą na celu uzyskanie na wielką skalę zakrojonej redukcji długów wojennych. Tymczasem przedstawiciele skarbu odmawiają kategorycznie udzielenia jakichkolwiek wyjaśnień w sprawie wzmiankowanej wizyty wysłanników angielskich.

Czy złożyłeś już ofiarę na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu? Niech każdy ofiaruje choć drobną sumę, a stanie szybko dzieło wspaniałe na cześć Serca Pana Jezusa upiększając wjazd do miasta. Ofiary prosimy składać do Redakcyj Gazet, Banków i P. K. O. nr. 207 470

Nieznany raport Hindenburga

Co uczyniłyby Niemcy w razie zwycięstwa?

W środę, dnia 10 b. m. — jak już pokrótce podały doniesienia telegraficzne — wychodzący w Brukseli dziennik „Le Soir" ogłosił — w przeddzień wyborów do Reichstagu — nieznany raport marszałka Hindenburga, przedłożony dnia 5 lipca 1918 r., który, łącznie ze wstępem, dodanym przez dziennik, ma brzmienie następujące:

„W przeddzień wyborów niemieckich może być interesującem wydobyć na światło dzienne niektóre projekty, piastowane niegdyś przez kierownicze koła Rzeszy celem intensywnego wykorzystania zwycięstwa Dokument, z którego ogłaszamy poniżej najgłówniejsze ustępy i który do dziś dnia pozostał całkowicie nieznanym, wskazuje wyraźnie do jakich gwałtów uciekliby się Niemcy, gdyby im się uśmiechnęło zwycięstwo.

Dokument ten (ind. Szef Sztabu Głównego armji niemieckiej — Nr. 32583 P. I.) nosi datę 5 lipca 1918 r., czyli przedednia rozgromu. Jest on dość wymowny, aby obejść się można bez dalszych komentarzy.

Poprzedza go list marsz. Hindenburga do tych ministrów Rzeszy, którzy mieli się z nim zapoznać.

Pierwsze argumenty, wysunięte przez marszałka, noszą charakter wojskowy.

„Wielkość niebezpieczeństwa, jakie zagrażało całemu wschodowi Niemiec w roku 1914, oceniana jest zaledwie przez niewielu ludzi. Gdyby Rosjanie w początku wojny uzyskali słabość naszej linji granicznej i skierowali niezwłocznie atak wdłuż obu brzegów Wisły, jak to uczynili w październiku 1914 roku, wtargnięcie ich w Poznańskie i do Prus Wschodnich wywołałoby całkowite oddzielenie tych ostatnich, czemu jedynie z wielką trudnością możnaby było zaradzić. Trzeba pamiętać okropność zniszczenia, wręcz nie dającą się przedstawić słowami, na terenach bitew na północy Francji, by zdać sobie sprawę z możliwości, grożących we wspomnianym wypadku.

„Niebezpieczeństwo powtórzenia się podobnej sytuacji trwa jednak ze względu na położenie geograficzne Niemiec, niekorzystne z punktu widzenia wojskowego. Nie można przypuścić, aby nasi nieprzyjaciele powtórzyli błędy 1914 r. Wobec tego musimy się zastanowić nad poważniejszem zabezpieczeniem naszych granic.

„Sojusze, jak tego dowodzi przykład Italji i Rumunji, bynajmniej nie mogą dać rękojmi bepieczeństwa pod tym względem. Jest również wątpliwem, aby Austro-Węgry, ze względu na rozwój wypadków w ich polityce wewnętrznej, stanęły w przyszłej wojnie przy naszym boku. Co się tyczy Polski, pozostanie ona nam wrogą dopóki sen o wielkiej Polsce nie będzie urzeczywistniony".

Po zastanowieniu się nad wytyczeniem granicy wschodniej, które służyłoby interesom niemieckim, marszałek Hindenburg dochodzi do przekonania, że bez względu na to, jaką będzie linja graniczna, zapewnione dzięki niej bezpieczeństwo Niemiec winno być potwierdzone przez utworzenie strefy kolonizacji germańskiej. Kolonizację tę marszałek uważa za niezbędną, zarówno na Zachodzie, jak i na Wschodzie, tak przeciw Francji, jak i przeciw Polsce.

Kolonizacja niemiecka przeciwko Polsce.

„Strefa pograniczna stanowić będzie w przyszłej wojnie bezpieczne ujście na wschodniej granicy Prus. Doświadczenie, nabyte na granicy zachodniej, wskazuje, jakie niebezpieczeństwo stanowi ludność miejscowa, ożywiona wrogiemi uczuciami względem Niemców. Doświadczenie to wiedzie nas obecnie do stworzenia — przez likwidację francuskiej własności ziemskiej i kolonizację niemiecką zdobytych tak terenów — znośnych warunków granicznych przyszłej wojny. Ludność polska przedstawia dla naszego „pochodu na Wschód" toż samo niebezpieczeństwo. Powinniśmy zatem, uciekając się do kolonizacji niemieckiej, stworzyć zaludnienie godne ufności w pasie granicznym, jako wał ochronny między przyszłem Królestwem Polskiem i Polakami pruskimi".

Drugi rozdział raportu Hindenburga zawiera argumenty, mogące poprzeć plan przez niego zalecany.

„Postulaty naczelnego dowództwa armji odpowiadają w zupełności życzeniom miarodajnych sfer politycznych, oraz najlepszych znawców naszych terytorjów wschodnich.

Prezes królewsko-pruskiej komisji kolonizacyjnej oświadczył:

„Jestem zdania, narówni z tymi wszystkimi, co znają wschód niemiecki iż państwo polskie mogłoby być tolerowane jedynie w wypadku, gdyby styczność geograficzna pomiędzy naszemi prowincjami na wschodniem pograniczu a Królestwem Polskiem była przerwaną przez strefę czołową, zaludnioną tylko przez Niemców. W konsekwencji więc, dla bezpieczeństwa Prus i imperjum niemieckiego niezbędnem jest:

„1) oczyścić z obcych żywiołów pogranicze, aż po linję, nadającą się do obrony wojskowej;

„2) zgermanizować strefę czołową (Vorland), uzyskaną przez przesunięcie granicy".

Dowodem, że miarodajne czynniki niemieckiego wschodu popierają tę opinję, są liczne petycje, nadesłane nam przez wiele stowarzyszeń tamtejszych, przedstawicieli miast, rolnictwa, oraz techników kolonizacji na rubieżach wschodnich. Odwołać się tu można do słów przewodniczącego królewskiej komisji kolonizacyjnej, popartych przez innych rzeczoznawców.

Hindenburg rozpatruje następnie sposób zapewnienia wzmocnienia germanizacji przez zarządzenia wojskowe. Uważa on, iż „8.000 klm. kw. strefy pogranicznej, której całkowita powierzchnia wznosi około 20.000 klm. kw., musi być ze względów konieczności wojskowej opuszczone przez ludność polską na skutek wywłaszczenia i objęte w posiadanie przez kolonistów niemieckich".

(Dokończenie nastąpi).

Do czego oni za pieniądze nie zdolni!

Warszawski „sanacyjny" „Kurjer Czerwony" z dnia 12 bm. zamieszcza artykuł p. t.: „Silny rząd, prawdziwa wolność", w którym pisze:

„Od czasów Batorego, od ścięcia Zborowskiego i zdrajcy Ościka bezkarność stała się cechą charakterystyczną polskiego życia politycznego. Bezkarność słów i bezkarność czynów. Można było miotać najgorsze oszczerstwa na przedstawicieli Majestatu Rzeczypospolitej, można było niszczyć najpożyteczniejsze poczynania rządów i jednocześnie spać spokojnie, zbijać talary i spijać miodek w przyjacielskiem gronie. Bunty Zebrzydowskich czy Lubomirskiego wstrząsnęły podstawami państwa, żadna kara nie dosięgła nigdy sprawców. Nikt nie wymierzył sprawiedliwości zdrajcom Ojczyzny w czasie wojen szwedzkich. Nikt nie pociągnął do odpowiedzialności tych, co porzucili Augusta dla Leszczyńskiego i naodwrót. Nikt nie zamącił spokoju domowego tych, co za moskiewskie pieniądze sprzedawali Rzeczpospolitą i podpisywali traktaty rozbiorowe.

„Zamiast tępić z chwastów życie państwowe, ramię Rzeczypospolitej zwisło bezsilnie, „złota wolność" pozwalała na wszystko, „bo w Polsce jak kto chce". Zapłaciliśmy za tę „wolność" 120-ma latami niewoli, a mimo to pierwsze lata odrodzonej Polski zdawały się żywcem powtarzać dawne grzechy. Upiorne duchy swawoli i anarchji wystąpiły znów na widownię, paraliżując krystalizującą się dopiero władzę państwową..."

Tu myśl czytelnika zatrzymuje się. Potępienie rokoszu i bezkarności rokoszu? Bezkarności buntu zbrojnego? O czem to będzie? I kiedy to pisane? Czy może przed kilku laty? Ale nie, to w roku 1930, bo oto następuje pochwała aresztowań nocnych, nieprześcigniona w polocie:

„Ostatnie zarządzenia władz w stosunku do przewódców opozycji i byłych posłów sejmowych powstrzymały Polskę od staczania się po równi pochyłej. Po raz pierwszy od 350 lat stał się rzeczywistością silny rząd w Polsce. Potężne twarde ramię władzy państwowej spadło na tych, których rząd marszałka Piłsudskiego uznał za szkodników lub wichrzycieli.

„Dziesięć pokoleń polskich nie widziało nic podobnego, nic dziwnego, że sumienie narodu zadrgało w swoich najgłębszych strunach Mamy w Polsce silny rząd. Konieczny warunek utrzymania niepodległości przez naród, zagrożony ze wschodu i zachodu, został spełniony. Mamy silny rząd. Więc spokojnie może wrócić każdy do pracy na swoim warsztacie, odepchnięta potężnie rozkładowa fala anarchji już nie grozi, bezpieczne są owoce każdej rzetelnej pracy.

„Tępiąc swawolę tylko silny rząd może obronić prawdziwą wolność, utrzymać ład i porządek, nadać zgodny rytm kroczącemu w przyszłość 30 miljonowemu narodowi. Silny rząd, prawdziwe marzenia ojców naszych i dziadów".

To rzeczywiście warto zapamiętać. ...Na aresztowania przewódców polskich stronnictw, w tem i ludzi, którzy pracowali dla odzyskania niepodległości Polski, czekało dziesięć pokoleń polskich i to było marzeniem ojców naszych i dziadów... Czego te przedajne szmaty nie zdolne wypluć na bruk warszawski.

Kupując Proszek i Mydło

Regera

popierasz wytwórczość krajową i zapewniasz pracę robotnikowi polskiemu.

Ustawa o ochronie wyborów przed nadużyciem władzy urzędników

(Ciąg dalszy).

Art. 5. Tej samej karze (do lat 5) ulega urzędnik, który w związku ze swojem urzędowaniem lub też z wyraźnem albo domniemanem powołaniem się na nie, udziela lub obiecuje udzielić korzyści majątkowej albo osobistej uprawnionemu do głosowania, czy też innej osobie:

a) celem wywarcia wpływu na sposób głosowania osoby uprawnionej lub celem powstrzymania jej od głosowania;

b) celem wywarcia wpływu na zgłaszanie kandydatur, czy też ich zaniechanie, w szczególności także na umieszczenie lub wycofanie podpisu na deklaracjach, dotyczących zgłoszenia kandydatur. (C. d. n.)

„Wolnościowo"

Sporo kłopotu z nocnemi aresztowaniami ma grupa B. B. S., czyli wedle urzędowej nazwy Pol. Partja Socj. Frakcja Rewolucyjna, jako niezmiernie — wolnościowa.

Ostatecznie, w czwarty dzień po aresztowaniach ogłosił „Przedświt" p. t. „Jak rozumieć aresztowania byłych posłów" zawiłe wywody, świadczące właśnie o tem zakłopotaniu, a zakończone tak:

„Nie gubmy się więc w domysłach, co one znaczyć mają. Nie osłabiajmy ich znaczenia docinkami i kpinami natury osobistej z tych, którzy w więzieniu się znaleźli. Należymy do obozu przewrotu majowego i zajmujemy w nim, jako stronnictwo robotnicze, własną pozycję i własne stanowisko. I dla nas aresztowani byli posłowie opozycyjni nie są w tej chwili przestępcami. Są w dalszym ciągu naszymi wrogami."

Trzeba stwierdzić, że ta Frakcja Rewolucyjna ma dość wygodne życie. Wrogów ma w więzieniach... Dla ustalenia w swych szeregach takich ideałów trzeba mieć bardzo ciasne głowy i bardzo szerokie sumienia.

Dziwny zbieg okoliczności

„Gazeta Warszawska" pisze, co następuje:

W spuściźnie po rozwiązanym Sejmie pozostał m. in. druk Nr. 570, zawierający sprawozdanie komisji administracyjnej o nadużyciach wyborczych. Druk ten obejmuje oparte na dokumentach zarzuty nadużyć, stwierdzonych później przez Sąd Najwyższy przy rozstrzyganiu protestów.

Oskarżonemi o nadużycia są różne organa władz administracyjnych, podległych p. ministrowi Składkowskiemu, który na posiedzeniu komisji administracyjnej zaprzeczał zarzutom i któremu przewodniczący tej komisji, poseł Polakiewicz wręczył przed przeszło dwoma laty część materjału dowodowego.

Co się z tym materjałem stało, — tego nikt nie wie.

Sprawozdanie komisji, stanowiące oskarżenie podległych p. Składkowskiemu organów administracji, podpisali posłowie: Aleksander Dębski jako wiceprezes komisji i dr. Józef Putek jako referent.

Obecnie tak się złożyło, że obaj ci posłowie siedzą w twierdzy brzeskiej, a rozkaz ich aresztowania podpisał p. minister Składkowski.

Prawda, że dziwny zbieg okoliczności! Znowu to, co powinno być zielone, wychodzi na czerwone i odwrotnie.

W Brześciu a na Antokolu

Pod powyższym tytułem pisze krakowski „Głos Narodu".

Było to w roku 1926. Wkrótce po zakończeniu krwawej i bolesnej wojny domowej wywieziono z Warszawy 4 ludzi. Też na wschód i też do twierdzy i razem ich uwięziono. Nie nad Bugiem wprawdzie, lecz nad Wilją, nie w Brześciu, lecz w Wilnie, na Antokolu.

I oto rozpoczęły się rzeczy zdumiewające. Mamy na myśli nie postępowanie władz wojskowych, lecz zachowanie się prasy „sanacyjnej". Pisała ona odrazu z wielką zuchwałością o „zbrodniarzach" i „przestępcach", by potem stopniowo przyciszać ton, wikłać się w sprzecznościach i w końcu umilknąć ze wstydem. Nie umiał ani ówczesny „Głos Prawdy", ani wtórujące mu organy „waletów" wytłumaczyć Polsce, jakie to były straszne zbrodnie i dlaczego śledztwo postępuje tak powoli, a rozprawa się odwleka.

Czterech ich było: gen. Malczewski, gen. Rozwadowski, gen. Zagórski, gen. Jaźwiński. Ten ostatni pierwszy opuścił więzienie podobno na skutek rozmowy, jaką miał w Wilnie z marsz. Piłsudskim. B. min. gen. Malczewski, oskarżany ponoć o użycie obraźliwych wyrazów w stosunku do zbuntowanych żołnierzy i oficerów (nie przyszło mu na myśl łżyć Sejm i konstytucję, na którą każdy minister przysięga), też stosunkowo niezbyt długo mieszkał w więziennej celi. We wrześniu 1926 roku odzyskał wolność. Gen. Rozwadowski pozostawał w areszcie okrągły rok. Stale domagał się rozprawy i stale oczerniali go nikczemnicy z „Głosu Prawdy" i „Kurjera Porannego". Zapowiadali proces kilkakrotnie. Już, już, wołali, cierpliwości, lada dzień się rozpocznie!

Nie rozpoczął się ten proces nigdy. Oszczercy, którzy nie martwili się tem, czy roczny pobyt w zatęchłej celi więziennej nie podkopie zdrowia podeszłego w latach generała, musieli umilknąć. A wielki wódz, genjalny organizator rostrzygającego boju nad Wisłą, zmarł w kilka miesięcy po odzyskaniu wolności. Uczciwi „sanatorzy" zdobyli się — po śmierci dopiero — na uznanie jego zasług.

Gen. Włodzimierz Zagórski też był obarczony ciężkiemi zarzutami. Też zapowiadano sąd i karę, prowadzono śledztwo, gromadzono materjały Generał przed sądem nie stanął. Opuścił Antokol, ale — zaginął.

Był jeszcze jeden: gen. Żymirski, który podczas przewrotu majowego odegrał rolę conajmniej niejasną, a który przywieziony został do Wilna o wiele później, niż czterej obrońcy prawa, bodaj że dopiero w roku 1927. Ale gdy tylko znalazł się na Antokolu, pismacy „sanacyjni" zaczęli pisać o jego sprawie łącznie ze sprawami czterech obrońców konstytucji. Zaczęli mieszać jego nazwisko z nazwiskami tamtych tak, jak dziś mieszają nazwisko obwinionego o oszustwa p. Baćmagi z nazwiskami Barlickiego, Witosa i Dębskiego. Ba, dziś ci oszczercy prasowi w lepszem są położeniu, bo odrazu mogli donieść swym czytelnikom, że wodzowie opozycji siedzą w twierdzy, wraz z Baćmagą i obwinionymi o zdradę stanu Ukraińcami.

Czekajmyż dalszego ciągu i nie ustajmy w walce o sprawiedliwość. W roku 1926 stawialiśmy w granicach prawa żądania, by oskarżeni odpowiadali z wolnej stopy i by przyspieszono śledztwo i rozprawę. I teraz prawo daje nam możność obrony oskarżonych. Niechże się odezwie cała Polska, niechże powie, czy wierzy w oskarżenia „sanacyjnej" prasy!

Niechaj na Brześć patrzy cały naród! Z należnem cywilnym władzom sądowym zaufaniem czekajmy, co będzie dalej, a w odpowiedzi na kłamstwa „sanacji" postanówmy sobie: żaden z uwięzionych nie może wyjść z niesłusznie naruszoną czcią, jak gen. Malczewski, żaden nie powinien wyjść z nadszarpniętem zdrowiem, jak gen. Rozwadowski, a już nikogo nie może spotkać los — gen. Zagórskiego.

Zwycięstwo skrajnej prawicy w wyborach do Reichstagu

(Ciąg dalszy ze strony 1-szej.)

Berlin, 16. 9. (PAT) Dominującem następstwem obecnych wyborów do Reichstagu jest szczególnie wzrost głosów hitlerowców. Pewien wzrost ich stanu posiadania był powszechnie oczekiwany, nikt jednak nie spodziewał się, aby liczba ich głosów przeciętnie podniosła się 10-krotnie, biorąc zaś podług miast 20-krotnie, a nawet w okręgu wrocławskim 30-krotnie. Hitlerowcy stanowić będą teraz drugą partję pod względem liczebności. Na pierwszem miejscu stać będą socjaldemokraci, chociaż mają w niektórych okręgach poważne straty. Tak np. w Prusiech Wsch. premier pruski Braun stracił 40.000 głosów. Na trzeciem miejscu idzie centrum, które wyszło z walki wyborczej z niewielkim zyskiem. Wzrost hitlerowców i komunistów nastąpił kosztem środka i Niem. Narodowych. Nic nie pomogła metamorfoza Stronnictwa Demokratycznego na Partję Państwową. Nawet w Badenji, gdzie Partja Państwowa związała się z Niem. Partją Ludową, wynik jest tak mierny, że stojący na drugiem miejscu po Curtiusie min. finansów Rzeszy Dietrich niema zapewnionego mandatu i aby dostać się do Reichstagu będzie musiał prawdopodobnie przyjąć mandat z okręgu berlińskiego.

Konserwatywna Partja Ludowa z Treviranusem na czele oraz agrarjusze (Landvolk) z min. Schielem razem tworzą drobną grupę bez żadnego znaczenia.

Jak hitlerowcy święcą swe zwycięstwo?

Berlin, 15. 9. (PAT). Zwycięstwo, odniesione w wyborach wczorajszych, partja hitlerowców obchodziła w Berlinie meatingiem, który odbył się ubiegłej nocy w wielkiej sali Pałacu Sportowego. Na estradzie ustawiły się oddziały doboszów i orkiestra dęta. W pośrodku ustawiono trybunę, z której przemówienia wygłosił przywódcy hitlerowców. Na umocowanym u sufitu transparencie wyświetlano w krótkich odstępach czasu wyniki głosowania, które zgromadzeni witali za każdym razem frenetyczną burzą oklasków. W honorowej loży, przypatrywał się obchodowi ks. August Wilhelm pruski, syn b. cesarza Wilhelma II. W Pałacu Sport. zgromadziło się ponad 10.000 osób.

Niemcy w obliczu rządów skrajnie prawicowych

Berlin, 15. 9. (Tel. wł.) Agencja „Telegraphen-Union", komentując wybory stwierdza, że w tej chwili bardzo trudno wydawać sąd o perspektywach utworzenia nowego rządu. Partje stanowiące dotychczasową koalicję rządową, są w Reichstagu w mniejszości. Również t. zw. koalicja wejmarska, złożona z socjalistów, centrum, Bawarskiej Partji Ludowej i Partji Państwowej nie miałaby większości w Reichstagu. Podobnie nie miałaby też większości t. zw. wielka koalicja, złożona z socjalistów, centrum, Bawarskiej Partji Ludowej, Niemieckiej Partji Ludowej i Partji Państwowej. Większość taka koalicja uzyskałaby dopiero w razie poparcia jej przez Partję Gospodarczą.

Dalszą możliwością jest koalicja dotychczasowych stronnictw rządowych z socjalistami, która rozporządzałaby sporą większością. Jest to jednak kombinacja mało prawdopodobna. Inna możliwość polegałaby na koalicji dotychczasowych partyj rządowych z grupą Hugenberga; koalicja ta jednak nie miałaby większości. Także socjaliści i komuniści nie stanowią razem większości w Reichstagu, i mogliby uzyskać tę większość tylko w razie poparcia centrum i Partji Państwowej. Jest to jednak również wysoce nieprawdopodobne.

Narazie jedyną realną kombinacją jest koalicja dotychczasowych stronnictw rządowych z całą skrajną prawicą, t. j. grupami Hugenberga i Hitlera.

Ogromne wrażenie w Paryżu — Prasa paryska stwierdza, że Hitler i Hugenberg są panami Niemiec

Paryż, 15. 9. (Tel. wł.) Dzisiejsza prasa paryska poświęca dłuższe omówienia wynikom wyborców do Reichstagu. Ogromne zwycięstwo hitlerowców wywołało w Paryżu wprost konsternację, zwłaszcza w sferach t. zw. „locarneńskich".

„Journal" pisze, że zwycięstwa hitlerowców nie można sobie inaczej wyjaśnić, jak przez to, że naród niemiecki nagle dostał bzika. „Wyniki z dnia 14 września — pisze „Journal" — przewyższają najgorsze obawy. Hitler i Hugenberg niewątpliwie są w tej chwili panami kraju".

„Figaro" pisze, że wyniki wyborów są wysoce niepokojące z punktu widzenia pokoju światowego.

„Petit Parisien" stwierdza katastrofalną klęskę rządu Brüninga i wyraża opinję, że wynik wyborów wpłynie silnie na niemiecką politykę zagraniczną.

„Echo de Paris" stwierdza, że zwycięstwo hitlerowców o wiele przewyższyło wszystkie przepowiednie na ten temat.

Londyn, 16. 9. (Tel. wł.) Wiadomość o zwycięstwie hitlerowców w Niemczech wywarła w Londynie piorunujące wrażenie. Dzienniki stwierdzają, że powstaje w ten sposób poważne niebezpieczeństwo dla pokoju Europy.

Również w Stanach Zjednoczonych wynik wyborów do Reichstagu zaniepokoił bardzo sfery polityczne.

Liczba głosów polskich na Śląsku Opolskim wzrosła o 6.800

Bytom, 15. 9. (Tel. wł.) Walka wyborcza na Śląsku Opolskim odbywała się w podnieconym nastroju. Szczególnie namiętnie była zwalczana przez wszystkie partje niemieckie lista polska (Polskiej Katolickiej Partji Ludowej). Akcję wyborczą Polaków utrudniały w wysokim stopniu niemieckie elementy radykalne, jak hitlerowcy i komuniści. Naczelny kandydat polskiej partji, ks. prob. Koziołek, otrzymał wiele listów z pogróżkami.

W tych warunkach nie mogło być mowy o przeprowadzeniu posła polskiego do Reichstagu, gdyż do tego trzeba było uzyskać 65—70.000 głosów. Za rzecz pocieszającą uznać jednak należy pewien wzrost liczby głosów polskich na Śląsku Opolskim. W wyborach komunalnych w r. 1925 Polacy zdobyli 29.222 głosy, w wyborach do Reichstagu w r. 1928 — 30.209 gł., w wyborach komunalnych w r. 1929 — 30.562 gł., a w obecnych wyborach do Reichstagu — 37.019 głosów. Przyrost więc w stosunku do r. 1928 wynosi 6810 gł., czyli zgórą 22.5 procent.

Ilość głosów polskich byłaby jeszcze większa, gdyby nie fatalne wrażenie, jakie zrobiły na Śląsku Opolskim ostatnie wypadki w Polsce.

W m. Bytomiu Polacy uzyskali 1624 głosy (w wyborach komunalnych w r. ub. — 1265 gł.), w m. Gliwicach 1181 (w r. ub. 998), w m. Zabrzu 3140 (w r. ub. 2353 gł.)

Przyrost głosów polskich zaznaczył się we wszystkich powiatach.

Wyniki wyborów w Marchji granicznej

Piła, 15. 9. (Tel. wł.) Ogólna liczba głosów polskich, które padły na Pograniczu (w prowincji Grenzmark Posen - Westpreussen), nie jest jeszcze znana.

W mieście Pile, stolicy prowinji, Polacy dostali 168 głosów, t. j. o 29 więcej, niż w r. 1928. Poszczególne stronictwa niemieckie w Pile uzyskały: centrum 4604 (poprzednio 4369), chrześcijańsko - społeczni 4441 (0), komuniści 3205 (1885), socjaliści 3166 (4232), hitlerowcy 2303 (246), Hugenberg 2148 (4948), Partja Gospodarcza 809 (194), Partja Państwowa 762 (1009), Niem. Partja Ludowa 597 (1708).

Z pow. złotowskiego brak narazie bliższych danych. Wiadomo tylko, że w Głubczynie liczba głosów polskich wzrosła z 49 (w r. 1929) na 56, w Wierzchowie (Firchau), gdzie nie było wcale głosów polskich, padło ich obecnie 5.

W m. Międzyrzeczu (Meseritz), nawiasem powiedziawszy zupełnie zniemczonem, liczba głosów polskich wzrosła od r. 1928 z 6 na 11.

Nieudana próba wzlotu na 16 tys. mtr.

Berlin, 15. 9. (PAT) Zapowiedziany na wczoraj w Augsburgu start balonu prof. Pickarda nie odbył się. Około godz. 6-tej rano prof. Pickard wraz ze swoim asystentem wsiadł do aluminjowej gondoli, która została szczelnie zamknięta. Po przymocowaniu gondoli do balonu okazało się, iż jest ona za ciężka, wskutek czego balon nie mógł się wznieść w górę. Startowi również przeszkadzał silny wiatr. Wobec tego prof. Pickard zaniechał startu i odroczył swój lot do najbliższych dni, kiedy poprawią się warunki atmosferyczne.

Proces o trucicielstwo

Dziś w instancji apelacyjnej rozpoczęła się sensacyjna rozprawa przeciwko Andrzejowi Leśniewiczowi z Tarnowa pow obornickiego oskarżonemu o współotrucie swego wujka Andrzeja Leśniewicza, właściciela mleczarni. Leśniewicz w pierwszej instancji zasądzony został na 8 l. ciężkiego więzienia. Oskarżony zaskarżył wyrok i dziś ponownie sprawa stała się przedmiotem rozważań sądowych. Oskarżonego broni adw. Krzyżankiewicz. Sprawozdanie szczegółowe podamy w najbliższym numerze. (z)

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,97 zł; w Gdańsku na Warszawę — zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,07 do 213,37 zł, gotówką 211,67 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 172,98 do 173,24 zł, gotówką 211,67 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 15. 9. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 394,5 gr. (118,4 f. w. h.), b) pszenicy 744 gr. (126,4 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 468.5 gr. (78,1 f. w. h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	19,00— 19,25
Usposobienie słabsze.	
Pszenica	27,25— 29,00
Usposobienie stałe.	
Jęczmień przemiałowy nowy	19,50— 22,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	26,00— 28,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	17,00— 19,00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work. 65%	30,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	48,00— 51,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12,25— 13,25
Otręby pszenne	15,50— 16,50
Otręby pszenne (grube)	17,00— 18,00
Rzepak	47,00— 49,00
Groch Victoria	35,00— 40,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Sytuacja na rynku zbożowym w dalszym ciągu bez zmiany.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 15. 9. 1930 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana, obroty były dość ożywione i kursy naogół bez zmiany.

Na rynku pap. procent. płacono nadal za 5 proc. poż. konwers. 55 proc., za 5 proc. premj. dolarowe 60.—, za 7 proc. obligacje mieszkaniowe m. Poznania 88 proc. i za 8 proc. oblig. Kom. Banku Kredyt. 91,50%. Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. oddawano 8 proc. listy dolarowe (stare) po 96 proc. oraz 4 proc. listy zast. konwert po 41½—42 proc. — 8 proc. listy dolarowe amortyz. handlowano w tranzakcjach po 92,50 proc.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 168.— bez oddawców, mniejsze ilości b. Hartwiga handlowano po 15.— bez kursu oraz poszukiwano i płacono za R. Maya 62.—

Składajcie ofiary na akcję wyborczą!

Składać je należy bądź w administracji naszego pisma, bądź na konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności nr. 204.057 dla zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego w Poznaniu; bądź też w biurze stronnictwa św. Marcin 65.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 55% P.
7% obligacje mieszk. m. Poznania 88% P.
8% oblig. Komun. Banku Kred. 91½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 96% O.
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 92,50% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 41,50—42.— O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 20.— O.
5% Pożyczka premjowa serja II 60.— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w zł za 1 akcję).

Dr. Roman May I em. zł. 62.— P.
Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 15. 9. 1930 r.

Waluty — Gotówka

Dolary St. Zj. tr.: 8.98 sp.: 9.— kup.: 8.96.
Funty ang. tr.: 43.37 sp.: 43.48 kup.: 43.26.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,38	124,69	124,07
Bukareszt	156,20	156,60	155,80
Belgrad	15,80	15,84	15,76
Holandja	359,15	360,05	358,25
Kopenhaga	238,76	239,36	238,16
Nowy Jork	8,913	8,933	8,893
Londyn	43,36	43,47	43,25
Paryż	35,031/2	35,12	34,95
Praga	26,471/2	26,54	26,41
Szwajcarja	173,08	173,51	172,65
Sztokholm	239,72	240,32	239,12
Wiedeń	125,981/2	125,291/2	125,671/2
Włochy	46,731/2	46,85	46,62
Berlin	212 47		

Tendencja dla walut mocniejsza, z wyjątkiem Wiednia.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% poż. inwest.	112,00
5% poż. konw.	55,50

Akcje w złotych:

Bank Zachodni	0,00— 72,00
W. T. Węgla	0,00— 42,50

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Z papierów państwowych mocniejsza stabilizacyjna. Dla listów zastawnych tendencja przeważnie słabsza, dla akcyj niejednolita. Bank Zachodni utrzymany. Węgiel słabszy. Ruch minimalny.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 15. 9. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad.	0.00— 0.00
Pszenica saksońska 76 kg	0,00—251,00
Pszenica saksońska cif Berlin sprzedaż	0,00—248,00
Pszenica mekl. 76 kg.	0,00— 251.00
Pszenica mekl. cif Berlin sprzedaż	0,00—247.00
Tendencja: natychmiastowy towar wagonowy.	
Tendencja słaba, terminowy towar wagonowy.	
Żyto march. od stacji załad. 70—71 kg.	0,00—187,00
Tendencja poparta.	
Żyto march. cif Berlin sprz.	0,00—185,00
Tendencja poparta.	
Żyto saskie 71—72 kg. cif Berlin	0,00—183,50
Tendencja poparta.	
Żyto saksońskie cif Berlin sprzedaż	0,00—182.00
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	204,00—222,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	180,00—196,00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st. załad.	158,00—169,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	27.75—36.00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przemiał do 60%	25.00—27,60
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	9,00— 9,25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	8.25— 8,50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	30,00—34,00
Groch pastewny	19,00—20,00
Peluszka	20,00—21,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	20,00—22,00
Makuch rzepakowy	9,80—10,20
Makuch lniany	17,30—17,60
Śrót Soya	14.20—15.10
Ziemniaki jadalne białe	1,40— 1,60
Ziemniaki nieb. z Odenwald	1,50— 1,70
Ziemniaki jadalne żółte	2,00— 2,20

Uwaga do ziemniaków: W Berlinie bardzo mały popyt na ziemniaki.

Ogólna tendencja niepewna.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 15. 9. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę	46.975—47,175
Noty wielkie	46,90 —47,30

Wczorajsze zgromadzenia „centrolewu"

Starcia między policją a demonstrantami na ulicach Warszawy, Torunia, Lwowa i innych miast Polski — Zabici i ranni Aresztowania

Warszawa, 15. 9. (Tel. wł.). Według doniesień warszawskiej prasy opozycyjnej, zapowiedziany na wczoraj przedwyborczo - protestacyjny wiec „centrolewu" odbył się o godz. 12 w Dolinie Szwajcarskiej przy udziale około 10 tysięcy osób.

Po zagajeniu wiecu przez b. posła p. Arciszewskiego, przemawiali kolejno pp.: b. poseł Thugutt, b. poseł Niedziałkowski (P. P. S.) Smoła (Wyzwolenie), Hofmokl-Ostrowski (Str. Chłopskie), Rogowicz (Piast), Kwieciński, Limanowski, dr. Budzyńska-Tylicka i Arciszewski.

Po uchwaleniu odpowiedniej rezolucji uformował się pochód ze sztandarami; i transparentami, który ruszył w stronę miasta.

Gdy czoło pochodu dochodziło do ul. Matejki, przypuściła szarżę z wydobytemi szablami policja konna. Powstał popłoch i część uczestników pochodu schroniła się do bram. Padły liczne strzały i rozległa się silna detonacja, jak się później okazało — granatu ręcznego. W tej chwili pojawił się silny oddział policji pieszej z karabinami maszynowemi i bombami łzawiącemi. Tłum cofnął się na chodniki, wśród nieopisanej paniki.

W czasie starć zostały zabite 2 osoby a to: 22-letni elektrotechnik Witold Suchocki, który przewieziony w stanie ciężkim do szpitala z powodu otrzymanych ran postrzałowych, zmarł nie odzyskawszy przytomności i pewien osobnik nieustalonego dotąd nazwiska, lat około 35.

Kilkadziesiąt osób lżej rannych opatrzyło Pogot. Ratunkowe, natomiast 18 ciężko rannych a mianowicie. Adama Dudę, Piotra Reicherta, podkom. policji Lubiejewskiego, Zen. Jakubowskiego, post. pol. Stankiewicza, Bronisławę Zawistocką, przodown. policji Landjunga, post. pol. Bernarskiego, post. pol. Wieprza, Ant. Kalwińskiego, Wł. Zagórskiego, J. Pochmarę, J. Jagiellę, Wł. Olejnika, post. pol. Dębińskiego, Ign. Daszkiewicza, Różańskiego i nauczyciela z Torunia Eug. Gołowaczewskiego przewieziono i umieszczono w szpitalach. Poraniona została lekko również niejaka pani Zielińska, wdowa po dr. Józefie Zielińskim, wybitnym działaczu socjalistycznym. P. Zielińska jest przedstawicielką organizacyj kobiecych w centralnym komitecie P. P. S. Jest to osobista przyjaciółka p. Aleksandry Piłsudskiej i p. prezydentowej Mościckiej, Po jej opatrzeniu dawano o jej stanie znać na zamek. W czasie likwidowania demonstracji policja aresztowała około 100 osób.

W godzinach wieczornych panował w Warszawie spokój.

Komunikat P. A. T. w sprawie wczorajszych zajść brzmi dosłownie następująco:

P A T. Dziś o godzinie 12,10 odbył się w Dolinie Szwajcarskiej wiec, zwołany przez 5 stronnictw centrolewu. Na wiecu przewodniczył b. poseł Arciszewski (PPS.). Przemawiali: Limanowski, Niedziałkowski, Smoła, Hoffmokl-Ostrowski, Rogowicz (junior), Kwieciński i dr. Budzińska-Tylicka. Wywieszono szereg transparentów. Wiec liczył około 1500 uczestników. Po wiecu, na który organizatorzy otrzymali zezwolenie władz, usiłowano sformować, wbrew zakazowi, pochód, wysuwając na czoło grupę kobiet w liczbie około 60-ciu, ustawionych czwórkami.

P A T. Po zakończeniu zebrania w Dolinie Szwajcarskiej tłum w ilości około 1 000 osób utworzył pochód ze sztandarami, kierując się Al. Ujazdowską w stronę pl. Trzech Krzyży. Na czele pochodu szły kobiety, a za niemi, jak się okazało była ukryta silna bojówka P. P. S. C. K. W. Z pochodu rozbrzmiewały śpiewy Międzynarodówki, okrzyki przeciw rządowi i przeciw marszałkowi Piłsudskiemu oraz okrzyki „Niech żyje rewolucja". Wobec tego, że na czele pochodu kroczyły kobiety, policja przystąpiła do rozpraszania pochodu od tyłu. Zebrani rozbiegli się w ulice: Mokotowską, Hożą i Wspólną. W czasie rozpraszania pochodu w Al. Ujazdowskich przy ul. Matejki nieznany osobnik rzucił granat ręczny od którego zostali ranni: podkomisarz p. p. Lubiejewski, post. p. p. Wacław Stankiewicz, post. p. p. Bednarski, Adam Duda, zamieszkały Wilcza 15, Piotr Rajchert — Białostocka 55, Zenobjusz Jakóbowski — Pańska 118, Bronisława Zawisłocka — Złota 50 i jedna cywilna osoba, której nazwiska nie ustalono. Ponadto z tłumu oddano kilkadziesiąt strzałów rewolwerowych, od których został ranny: post. V. kom. p. p. Stefan Wierzbicki, post. XII. kom. p. p. Stępniak, niejaki Antoni Kalwiński i kilku innych osobników o nieustalonych nazwiskach a ponadto została zabita jedna cywilna osoba o niewiadomem nazwisku. Policja użytku z broni nie czyniła. Aresztowano przeszło 100 osób, u których znaleziono wiele broni. Dochodzenia w toku. Ranny Antoni Kalwiński zeznaje m. in. kategorycznie, że strzały padły z tłumu, jak to sam widział wyraźnie, i że sam został ranny od tych strzałów.

P o z n a ń. — Zgromadzenie na sali Ogrodu Zoologicznego miało przebieg spokojny, chociaż skonsygnowanie w okolicy licznej policji konnej i pieszej robiło wrażenie, jakoby się zanosiło na rewolucję. Było też rzeczą znamienną, że, chociaż zebranie było zwołane za zaproszeniami, na estradzie zasiadł komisarz w mundurze, nie mówiąc już o obecnych na sali przedstawicielach policji po cywilnemu. Obrady zagaił b. poseł Leśniewski z N. P. R., a referaty wygłosili b. posłowie: Herz i Milczyński z N. P. R., prof. Michałkiewicz z „Piasta", Strużyński z P. P. S., Socha ze Stronnictwa Chłopskiego oraz p. Raczek z „Wyzwolenia". Uchwalono rezolucję w obronie granic Polski i na rzecz „centrolewu".

O s t r ó w. — W mieście naszem zarządzone było ostre i powiększone pogotowie policyjne. Skonsygnowani byli policjanci z całego powiatu. Również garnizon był w pogotowiu. Zmobilizowano na dziś samochody i autobusy. Sikawka strażacka stała od rana przed ratuszem.

Wiec „centrolewu" miał się pierwotnie odbyć w „Strzelnicy". Sala zamówiona była od dawna. W przeddzień manifestacji salę zarekwirował miejscowy B. B. i urządził swoje zebranie. Zwolennicy „centrolewu" błąkali się. Ostatecznie postanowiono odbyć zebranie na prywatnej posesji przy ul. Sienkiewicza. Szczupłe miejsce nie zdołało pomieścić zebranych. Część publiczności została na przyległych ulicach. Policja przystąpiła do rozpędzania tłumów. Z ratusza wyruszyła kompanja policji z najeżonemi bagnetami. Użyto przytem i sikawki strażackiej i wodą rozpędzano publiczność.

Ochotnicza straż pożarna odmówiła czynnego udziału w rozpraszaniu publiczności sikawką. Funkcję tę spełnili posterunkowi.

Na mieście zbankrutowany B. B. porozlepiał duże odezwy, wzywające do stworzenia jednej listy polskiej. (n)

T o r u ń. — Wiec centrolewu odbył się w niedzielę w parku „Wiktorji" przy licznym udziale. Intruzów z B. B. S. obito i wyrzucono. Wiec zagaił p. Pawlak (NPR.), przemawiali pp. Frankiewicz („Piast"), dr. Pehr (P. P. S.), Haraszin („Wyzwolenie"), redaktor „Głosu Robotnika" Chełmiński (N. P. R.). Rezolucję, zwracającą się przeciw atakowi niemieckiemu na Pomorze oraz żądającą zlikwidowania obecnego systemu rządzenia z dytkaturą Piłsudskiego na czele, odczytał red. „Gazety Grudziądzkiej" Gutkowski.

Po wiecu utworzył się przy zbiegu ulic św. Jerzego i Chełmińskiej pochód ze sztandarami. Do zgromadzonych tłumów przemówił starosta grodzki Staniszewski, nawołując do rozejścia się. Został jednak ciężko raniony". Z trzema głębokiemi ranami w głowie został przewieziony do szpitala. Skonsygnowaną policję obrzucono kamieniami, oddając w jej stronę kilka strzałów rewolwerowych, od których ranieni zostali posterunkowi Wiśniewski i Gwarecki. Po oddaniu salwy w powietrze, policja bagnetami i kolbami rozproszyła pochód, aresztując i osadzając w więzieniu 100 osób z prezydjum wiecu na czele. O godzinie 16 policja wkroczyła do biur Polskiego Zjednoczenia Zawodowego, zabierając wszystkie akta i wywożąc je na samochodach. W godzinach wieczornych patrolowały po mieście silne oddziały policji.

T c z e w. — Miał się tu odbyć wiec „centrolewu". „Sanacja" sprowadziła z Gdyni Federację Pracy. „Sanatorzy" urządzili awanturę, nie dopuszczając mówców do głosu, z czego policja skorzystała i wiec rozwiązała.

K a t o w i c e. — Zgromadzenie „centrolewu" miało się odbyć w hali wystawowej, na co starostwo udzieliło już bylo zezwolenia. Równocześnie jednak władze wydzierżawiły halę „sanacyjnemu" Związkowi Powstańców Śląskich, który z całego województwa pościągał swoich członków, przewożąc ich do hali w liczbie około 3500 za pieniądze nieznane bądź to autobusami, bądź to koleją. „Sanatorzy" zajęli halę już przed południem, aby tem samem nie dopuścić do zajęcia jej przez stronnictwa „centrolewu".

O godz. 13 przybyli manifestanci opozycyjni. Gdy przyjechał b. poseł Korfanty samochodem przed halę wystawową, bojówki „sanacyjne" obrzuciły go kamieniami, a między zwolennikami Korfantego i „sanacją" przyszło do walki i starć, z których zostało kilkanaście osób ciężko rannych. Wielu z nich odstawiono do szpitala. Przybyła na miejsce rozruchów policja, skonsygnowana uprzednio w liczbie przeszło tysiąca, rozproszyła 18 tysięczny tłum.

Stronnictwa „centrolewu" zwołały następnie zebranie do sali i ogrodu „Tivoli", gdzie zebrało się kilka tysięcy osób. W czasie zebrania przemawiali: Korfanty, b. poseł Penyszka (Ch. D.) oraz Wieczorek z N. P. R., Kawalec i Burek z P. P. S.

Powstańcy - „sanatorzy" tymczasem szeregami wyruszyli do miasta i mimo zakazu starosty przeszli w demonstracyjnym pochodzie przez ulice miasta, podczas gdy odbywało się manifestacyjne zebranie stronnictw opozycyjnych w „Tivoli". Zebranie to przyjęło na zakończenie manifestacji stosowne rezolucje.

Po ukończeniu zgromadzenia w „Tivoli" wiecownicy zaczęli rozchodzić się do domów. W pewnym momencie rzuciła się na nich grupa powstańców „sanacyjnych", wskutek czego przyszło do ponownego starcia. Znów kilkanaście osób odniosło obrażenia. I tym razem policja stanęła po stronie powstańców „sanacyjnych". Kilka osób ma rany cięte od bagnetów oraz potłuczenia od uderzeń kolbami. Na ulicy św. Jana zamieszki trwały do 6 wieczorem, przyczem kilka sklepów ucierpiało na tem poważnie.

Na zebraniu powstańców „sanacyjnych" w hali powystawowej przemawiał również śląski wojewoda Grażyński. Zebrani w radosnych okrzykach witali fakt aresztowania byłych posłów opozycyjnych; domagano się jeszcze dalszych aresztowań.

Nastrój wśród tutejszego społeczeństwa jest bardzo naprężony.

L u b l i n. — Za przemówienie na zebraniu „centrolewu" została aresztowana b. posłanka Kosmowska z „Wyzwolenia", dawniej zaciekła piłsudczanka.

C z ę s t o c h o w a. — Doszło tutaj do starcia pomiędzy bojówkami P. P. S. i B. B. S. Na jednym z wieców rzucono granat ręczny. Kilkanaście osób jest rannych.

R a d o m. — Wiec „centrolewu" został rozbity.

L w ó w. — Odbyło się tu 5 wieców „centrolewu". Na wszystkich wiecach doszło do bójek i starć pomiędzy uczestnikami a bojówkami „sanacyjnemi". Szereg osób poranionych, m. in. poturbowany jest komisarz starostwa. Wieczorem bojówki „sanacyjne" chciały dokonać napadu na redakcję lwowskiego „Kurjera Porannego", co jednak skończyło się na wybiciu kilku szyb.

W ł o c ł a w e k. — Wiec „centrolewu" nie mógł się odbyć z powodu awantur, które wszczęli prowokatorzy. Policja zebranych rozproszyła, przyczem kilkanaście osób jest rannych, m. in. ranny jest bagnetem w rękę i potłuczony kolbami b. poseł Piotrowski.

W i l n o. Policja rozwiązała wiec „centrolewu".

W a r s z a w a, 15. 9. (Tel. wł.) Członkowie stronnictwa „Wyzwolenie" są zaniepokojeni losem dwóch swoich b. posłów, mianowicie Noska i Gralińskiego. Co do Noska to niektórzy utrzymują, że został on wczoraj aresztowany. Gralińskiego zaś nikt nie widział od chwili, gdy opuścił wiec „centrolewu". Oficjalnie w spisie nazwisk aresztowanych ich niema. Co do b. posłanki Kosmowskiej to po aresztowaniu została ona umieszczona w więzieniu na zamku lubelskim. (w)

Posiedzenie naczelnej Rady Adwokackiej

W a r s z a w a, 15. 9. (Tel. wł.) — Naczelna Rada Adwokacka uchwaliła wczoraj zwrócić się do ministra sprawiedliwości z wnioskiem o spowodowanie przeniesienia aresztowanych adwokatów do właściwego więzienia, podlegającego kontroli prokuratorskiej, o przyspieszenie śledztwa i wypuszczenie na wolność aresztowanych członków Izby. (w)

W a r s z a w a, 15. 9. (Tel. wł.) Rodziny aresztowanych posłów nie otrzymały dotąd pozwolenia na widzenie się z aresztowanymi. Jak słychać, w poniedziałek rano wyjechać miała do Brześcia p. Kiernikowa z synem. Według ostatnich wiadomości został przewieziony do Brześcia aresztowany w sobotę w Tarnopolu dr. Kazimierz Świrski. Jest on kierownikiem całej roboty narodowej w Tarnopolszczyźnie. Ostatnio był organizatorem komitetu samoobrony przeciwko atakom sabotażu ukraińskiego. Do jego roboty przywiązywano w Małopolsce ogromne znaczenie. (w)

Poincaré o niemieckiej agitacji rewizjonistycznej

P a r y ż, 15. 9. (PAT). Poincaré, omawiając sprawę wysuwanej przez pewne czynniki niemieckie rewizji traktatów pokojowych, pisze, że gdyby młoda federacja europejska miała podnieść sprawę rewizji traktatów, to — niezależnie od tego, czy sprawa ta jako problem jurydyczny, miałaby być przedłożona kompetencji Ligi Narodów, czy też miałaby być powierzona zręczności dyplomatów, wiedzy doradców prawnych, lub doświadczeniu mężów stanu, — w każdym razie bezwzględnie musiałaby wywołać jaknajbardziej opłakane w skutki nieporozumienia pomiędzy inicjatorami i współuczestnikami tej akcji, niemożliwej do zrealizowania.

Rewizja traktatu — kończy Poincaré — nie jest i nie może być dziełem sprawiedliwości i postępu pokojowego, lecz przeciwnie, jest jak najbardziej awanturniczem sprzysiężeniem międzynarodowem. Pozatem rewizja traktatów pokojowych groziłaby zniszczeniem niepodległości krajów, które odzyskały wolność, i przygotowałaby utworzenie wkrótce, na ruinie traktatów, nowych i strasznych hegemonij.

Katastrofa samochodowa.

W i l n o, 15. 9. (PAT). Dnia 11 b. m. na szosie Kowno-Marjampol zdarzyła się katastrofa samochodowa, w której 8 osób odniosło ciężkie obrażenia. Przyczyną wypadku było niedbalstwo szofera.

Włamanie do Konsulatu.

K r a k ó w, 15. 9. (PAT). Dzisiejszej nocy nieznani sprawcy dokonali włamania do konsulatu austrjackiego. Sprawcy dostali się od strony ogrodu do pokoju na I-em piętrze zapomocą drabiny, i z biurka wicekonsula skradli 1.303 zł. Śledztwo w toku.

Zimowa temperatura we Włoszech.

R z y m, 15. 9. (PAT). Z Północnych Włoch sygnalizują gwałtowne przejście od gorąca do zimna. W niektórych strefach podalpejskich panuje temperatura zimowa. W środkowych Włoszech od wczoraj panują gwałtowne huragany. W samym Rzymie w ciągu ubiegłej nocy padały przez kilka godzin ulewne deszcze.

Nieustająca działalność hajdamacka

L w ó w, 15. 9. (PAT.) Prasa dzisiejsza donosi o całym szeregu aktów sabotażu, dokonanych w nocy z piątku na sobotę w Małopolsce Wsch. Mianowicie na folwarku Oparów niedaleko Lwowa nieznani sprawcy podpalili stertę owsa. Straty wynoszą około 6.000 zł. Na miejscu znaleziono flaszkę z pozostałością jakiegoś nieznanego płynu.

Tej samej nocy wybuchł pożar na folwarku Humieniec, gdzie spłonęły 4 sterty zboża i 2 szopy ze zbożem a ponadto 1 szopa z narzędziami rolniczemi. Wysokość szkód na razie nieustalona. Sprawcy podpalili sterty i szopy równocześnie w 10 miejscach.

W pow. tarnopolskim w nocy z piątku na sobotę około 2-ej w nocy wzniecono pożar na folwarku Kipiatka. Pożar ogarnął 18 stert, powodując szkody w wysokości 78.000 zł. Na folwarku Bohatkowce, pow. Podhajce wojew. Tarnopol, podpalono stertę żyta. Szkody wynoszą 4.000 zł.

Jak zaznacza prasa, jest to już trzeci sabotaż na tym folwarku. Wczoraj o g. 16-ej nieznani sprawcy przecięli druty, przytrzymujące słupy telegraficzne między Oleskiem a Podhorcami (wojew. tarnopolskie). Słupy jednak nie przewróciły się i komunikacja nie uległa przerwie. Sprawców nie ujęto.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Czynniki aktywizacji wywozu

(Na marginesie uchwał lwowskiego kongresu izb p.-h.)

Eksport wymaga wysiłku technicznego (jakość wyrobu, taniość produkcji), organizacyjnego (zbiorowość, wyższe formy powiązań i zrzeszeń), finansowego i wreszcie kalkulacyjnego. Nie zamierzamy mówić dzisiaj o pomocy państwowej, która jest odrębnym czynnikiem aktywizacji wywozu. Ograniczamy się do czynników, wypływających z t. zw. inicjatywy prywatnej.

Jakość wyrobu jest to postulat w odniesieniu do produktów masowych (a one to stanowią gros naszego wywozu) wielokroć osiągalny drogą standaryzacji, którą należy uznać za środek dla eksportu bezpośrednio dodatni, o ile standaryzacja wypracowaną zostaje nie na wzorach oderwanych, lecz w sharmonizowaniu wymogów konsumującej zagranicy z możliwościami stopniowej reorganizacji rodzimej wytwórczości.

Istotna trwała taniość produkcji, oparta na modernizacji, jest niewątpliwym bodźcem dla eksportu. Wprawdzie liczne nasze warsztaty skupione są w ośrodkach bliskich węgla lecz dalekich od morza. Stąd, z jednej strony, zachodzi konieczność stosowania tanich taryf przewozowych przy wywozie, zaś z drugiej strony, zbliżenie się do możliwie bliskiego parytetu wobec konkurujących z nami wytwórców zagranicznych.

Wysiłek organizacyjny jest niezbędny dla trwałego opanowania rynków zagranicznych, co jest dziełem przerastającem siły poszczególnych jednostek. Częstokroć sam charakter i skomplikowany splot tranzakcyj eksportowych wymaga poziomu, osiągalnego jedynie przez sharmonizowanie szeregu wysiłków indywidualnych, znajdujących ujście w zbiorowym aparacie, opanowującym tem łatwiej napotykane przy eksporcie trudności.

Niezmiernie ważnym, niekiedy może nawet niedocenianym czynnikiem powodzenia w eksporcie, jest osiągnięcie źródeł taniego kredytu, czy to na samą produkcję, czy też na stadjum dalsze, t. j. kredyt obrotowy, czy też nawet na zdobycie przystępnych i dostosowanych do możliwości amortyzacyjnych kredytów o charakterze inwestycyjnym na racjonalizację produkcji fabrycznej już istniejącej.

Zagadnienie kalkulacyjne. Nie jest prawdą, że słaby rynek wewnętrzny potęguje eksport, a silne nasycenie rynku eksport tamuje. Może przejściowo naturalne zainteresowanie wzmożonem zapotrzebowaniem rynku wewnętrznego zaabsorbować zdolność wytwórczą warsztatów, lecz à la longue nie daje się ten stan utrzymać, bowiem konjunktura wytwarza nowe jednostki wytwórcze, względnie rozrastanie się warsztatów już istniejących, przyczem krzywa rozwoju tychże zazwyczaj przerasta tempo tężenia rynku wewnętrznego.

Tę prawdę należy sobie uświadomić powszechnie i trwale, by również i z racji rozważań eksportowych umocnić tak niezmiernie oczywistą, a tak bardzo jeszcze niedomówieniami i nieszczerością przeplecioną zasadę, że początkiem i końcem każdego powodzenia gospodarczego jest prosperowanie i swobodny oddech wszelkiej wytwórczości w atmosferze powszechnej życzliwości.

Krótkie informacje gospodarcze

— Łotewska rada ministrów postanowiła w celu popierania eksportu bekonów wypłacać eksporterom premje, których wysokość ma być zależna od ceny, osiąganej za bekon łotewski na rynku londyńskim.

— Ostatnio Niemcy dostarczyły 9 dalszych statków-cystern przeznaczonych dla obsługi portu Bizerty. Statki zaliczone są na pokrycie strat reperacyjnych.

— Skreślenia w budżecie francuskim, przyjętym przez radę ministrów w dniach ostatnich, wynoszą okrągło 6 miljardów fr., a dotyczą min. wojny, marynarki, lotnictwa i kolonij.

— Rokowania czynników sowieckich z przedstawicielami polskiego przemysłu cynkowego zostały zakończone zawarciem umowy na dostawę około 2.500 t. cynku dla zakładów przemysłowych Z. S. R. R.

— W Stanach Zjedn. oblicza się przypuszczalny zbiór bawełny na 14.340.000 t. W stosunku do przewidywań z końca lipca stan plantacyj pogorszył się o 3 proc.

Dekrety Prezydenta w sprawach gospodarczych

Sądząc po uporczywie utrzymujących się pogłoskach, należy przypuszczać, że w niedalekiej przyszłości Prezydent Rzeczypospolitej skorzysta z przysługujących mu uprawnień i wyda szereg rozporządzeń z mocą ustawy, przyczem, jak twierdzą niektóre pisma warszawskie, dekrety te odnosić się będą w pierwszej linji do zagadnień ustawodawstwa gospodarczego.

Warto przypomnieć, że art. 44 ustawy konstytucyjnej został dnia 2 sierpnia 1926 roku uzupełniony następującemi końcowemi postanowieniami:

„Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo, w czasie gdy Sejm i Senat są rozwiązane, aż do chwili ponownego zebrania się Sejmu, wydawać w razie nagłej konieczności państwowej rozporządzenia z mocą ustawy w zakresie ustawodawstwa państwowego. Rozporządzenia te nie mogą jednak dotyczyć zmiany konstytucji i spraw przewidzianych w art. 3 ust. 4; w art. 4, 5, 6, 8, 49 ust. 2; 50 i 59 ustawy konstytucyjnej ani też ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu".

Nowela do ustawy konstytucyjnej wyłącza z pod kompetencji ustawodawczej Prezydenta, poza sprawami powyżej wyszczególnionemi słownie, również i następujące dziedziny, o których mowa w widniejących powyżej artykułach konstytucji:

art. 3 ust. 4 (samorząd terytorjalny),

art. 4 (budżet państwa),

art. 5 (ustalenie stanu liczebnego wojska i zezwalanie na coroczny pobór rekruta),

art. 6 (zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie, zamiana i obciążenie nieruchomego majątku państwowego, nałożenie podatków i opłat publicznych, ustanowienie ceł i monopolów, ustalenie systemu monetarnego, jakoteż przyjęcie gwarancji finansowej przez Państwo),

art. 8 (kontrola parlamentarna nad długami Państwa),

art. 49 ust. 2 (umowy handlowe i celne oraz umowy, które stale obciążają Państwo pod względem finansowym, albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli, albo też wprowadzają zmianę granic Państwa, a także przymierza),

art. 50 (wypowiadanie wojny i zawieranie pokoju),

oraz wreszcie:

art. 59 (konstytucyjna odpowiedzialność ministrów).

Mimo, że, jak widzimy, „wyłączeń" jest sporo, Prezydent Rzplitej w swoim czasie korzystał w szerokiej mierze z przysługujących mu uprawnień i wydał na podstawie noweli do ustawy konstytucyjnej szereg tak ważnych dekretów, jak rozporządzenia o prawie przemysłowem, o izbach przemysłowo - handlowych, o umowie o pracę pracowników, o ubezpieczaniu pracowników umysłowych, o prawie o spółkach akcyjnych itd.

Obecny czas „interregnum" sejmowego jest stosunkowo krótki, zaledwie kilkutygodniowy, trudno więc wymagać, aby po długotrwałym zastoju machiny ustawodawczej, pobudzić ją do forsownej działalności. Trudno domagać się, aby skorzystano z uprawnień Prezydenta i zunifikowano czemprędzej dzielnicowe ustawy zasadnicze, boć byłoby to niemożliwe. Również wątpić należy, czy starczyłoby czasu na wydanie dekretów zmieniających ustawodawstwo ubezpieczeń społecznych, ustanawiających nadzór nad kartelami, regulujących problem budownictwa mieszkaniowego itd.

Należałoby więc ograniczyć się do nowelizacji niektórych obowiązujących obecnie dekretów oraz wydania szeregu „leges speciales", czego domagają się pilne potrzeby życia gospodarczego. O ile nam wiadomo, organizacje gospodarcze są właśnie w trakcie formułowania odnośnych swoich postulatów i spodziewać się należy, że w najbliższych dniach p. Prezydent dowie się, jakich dekretów koła te się domagają.

Przypuszczalnie na planie pierwszym widnieć będą wnioski rewizjonistyczne w odniesieniu do prawa przemysłowego i do prawa akcyjnego, dalej: do ustawy o ochronie dzierżawców rolnych, o ochronie lokatorów, do ustawy o sprzedaży i spożyciu alkoholu itd.

Jeśli chodzi o stworzenie nowych norm prawnych, dezyderaty kół gospodarczych pójdą niewątpliwie przedewszystkiem w kierunku wydania dekretu o prawie upadłościowem i sprzedaży na raty. Litanja odnośnych życzeń będzie niewątpliwie b. obszerna, bo długie „wakacje" sejmowe unieruchomiły już dawno temu działalność ustawodawczą.

Jeżeli kryzys, który przeżywamy, objawia się z taką gwałtownością, wina to w dużej mierze niemożności zastosowania szeregu środków spoczywających w nieczynnym arsenale parlamentarnym.

Dekrety Prezydenta jednak nie będą mogły zrealizować tych wszystkich reform, których gospodarstwo krajowe potrzebuje. Np. zmiana ustawodawstwa skarbowego jest możliwa jedynie przy pomocy parlamentu. A właśnie system i procedura podatków bezpośrednich ponoszą dużo winy w ostrym przebiegu kryzysu, a reforma mogłaby, o ile szybko przedsięwzięta, uchronić gospodarstwo krajowe przed wieloma jeszcze wstrząśnieniami. Podobnie w dziedzinie ustawodawstwa celnego leży ogromnie wiele możliwości przeciwdziałania kryzysowi.

A te właśnie dziedziny są zarezerwowane dla Sejmu, którego powrót do normalnej działalności jest jedynym sposobem na zaspokojenie rozlicznych potrzeb prawnych gospodarstwa narodowego.

Eksport do Gdańska a podatek obrotowy

Zgodnie z zarządzeniami min. skarbu potwierdzonemi wyrokami Najwyższego Trybunału Administracyjnego przy sprzedaży (wywozie do Gdańska wszelkiego rodzaju towarów surowców, półfabrykatów i gotowych wyrobów) dotychczas nie były stosowane ulgowe stawki podatku przemysłowego i do obrotów, osiągniętych z tego rodzaju transakcyj, winna być stosowana stawka 2 proc.

Mając na uwadze, że eksport całego szeregu ziemiopłodów z niektórych okolic kraju odbywa się prawie wyłącznie za pośrednictwem firm gdańskich przez W. M. Gdańsk, które posiada specjalne urządzenia w tym celu (magazyny, elewatory itp.), a obciążenie tego eksportu byłoby sprzeczne z polityką gospodarczą, popierającą wszelkiemi środkami eksport ziemiopłodów — min. skarbu na zasadzie art. 94 ustawy, zarządza, co następuje:

1) zniża się do ½ proc. stopę podatku przemysłowego od transakcyj eksportowych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 1929 r., dokonanych za pośrednictwem gdańskich firm ekspedycyjnych i eksportowych następującemi ziemiopłodami: żytem, owsem, jęczmieniem, rzepakiem, rzepikiem, siemieniem konopnem, fasolą, grochem, bobikiem, wyką, peluszką, soczewicą, łubinem, hreczką, koniczyną i seradelą.

2) począwszy od 1 stycznia 1930 r. zawiesza się pobór podatku przemysłowego od obrotu od transakcyj eksportowych, dokonanych za pośrednictwem gdańskich firm eksportowych i ekspedycyjnych ziemiopłodami wymienionemi pod 1);

3) począwszy od 1 stycznia 1929 r. zniża się do ½ proc. stawkę podatku przemysłowego od sprzedaży ziemiopłodów wymienionych pod 1) do W. M. Gdańska na potrzeby konsumcji miejscowej.

Ulgi wyżej określone będą przyznawane wyłącznie przedsiębiorstwom handlowym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe.

Celem uzyskania ulgi oznaczonej pod 1) i 2) winny zainteresowane przedsiębiorstwa przedstawić zaświadczenie gdańskich firm ekspedycyjnych i eksportowych, stwierdzające, iż otrzymane transporty zostały rzeczywiście wywiezione przez polskie granice celne.

Zaświadczenie takie winno zawierać numery otrzymanych wagonów ze wskazaniem ilości towaru, datę otrzymania wagonu oraz datę załadowania na statek. Okoliczność załadowania na statek winna być potwierdzona przez miejscowy urząd celny. Nadto należy przedstawić listy przewozowe, dotyczące transportów do Gdańska.

Celem otrzymania ulgi pod 3) wystarczy dowód z prawidłowych ksiąg handlowych.

(c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Bilans Banku Polskiego** za pierwszą dekadę b. m. wykazuje zapas złota 703.472.000 zł, t. j. o 48.000 zł więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 14.649.000 zł — do sumy 211.078.000 zł, niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 1.350.000 zł — do sumy 117.898.000 zł. Portfel wekslowy zwiększył się o 17.419.000 zł i wynosi 633.912.000 zł. Pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 6.210.000 zł — do sumy 73.336.000 zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 29.538.000 złotych (272.069.000 zł). Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 53.847.000 zł (1.301.344.000 zł).

(k) **Stan plantacyj buraczanych** w Polsce jest obecnie naogół zadawalający. Przyczyniły się do tego sprzyjające warunki atmosferyczne, — dość znaczne opady i dość wysoka ciepłota. Analizy, przeprowadzone w zachdnio-polskich cukrowniach wykazały, że spodziewany sprzęt buraków z 1 ha wyniesie 228 q, przeciętna waga buraka — obecnie 275 gr., waga zaś cukru w buraku — 32,72 gr., procent cukru w buraku 11, 86. Z cyfr tych wynika, że spodziewany sprzęt w roku bieżącym będzie większy niż w roku ub., a niemal równy sprzętowi z r. 1928. Przeciętna waga buraka w r. b. jest największa między wagami buraka w ostatnich 5 latach. Również waga cukru w buraku jest w r. b. najwyższa w ciągu ostatnich lat 5-ciu. Natomiast procent cukru mniejszy jest o 0.39 niż w roku ub.

(k) **Ruch statków w porcie gdyńskim.** W ruchu statków w porcie Gdyni w sierpniu bandera polska zajęła pierwsze miejsce. Zawinęło do portu 38 i wyszło 39 statków polskich, o ogólnej pojemności 112.010 t r. n. co stanowi 25.5 proc. ogólnego tonażu, drugie miejsce zajęła bandera szwedzka — 22.1 proc., trzecie niemiecka — 14,1 proc., dalej duńska — 7.8 proc., norweska — 5.2 proc., St. Zjedn — 4,3 proc, angielska — 3 proc., łotewska — 5,1 proc. i inne. Razem w miesiącu sprawozdawczym zawinęło do portu 237 statków o pojemności 216.955 t. r. n. i wyszło 232 statki, o pojemności 216.214 t. r. n.

(k) **Wzrost obrotów portu gdańskiego.** Wbrew twierdzeniom przedstawicieli Gdańska o kurczeniu się obrotów portu W. Miasta wobec konkurencji Gdyni, ostatnie statystyki wykazują całkowitą bezpodstawność tych wystąpień. Jak się okazuje, w miesiącu sierpniu wywóz drzewa przez Gdańsk wyniósł przeszło 100.000 t., czyli o 30 proc. więcej, aniżeli w tym samym okresie ub. r.

(k) **Wydobycie węgla na G. Śląsku.** Według danych Górnośląskiego Zw. Przemysłowców górniczo-hutniczych wydobycie węgla w miesiącu sierpniu (25 dni roboczych) wyniosło ogółem 2.285,062 t., podczas gdy w lipcu przy 27 dniach roboczych wynosiło 2.274,067 t. Przeciętne wydobycie na dzień roboczy wynosiło 91.402 t. (w lipcu 84.245). Na obszarze polskiego G. Śląska sprzedano 494.215 t., w pozostałych częściach Polski 645 398 t. Z ogólnej ilości wydobytego węgla wywieziono zagranicę 952.750 t. w lipcu zaś 958.549 t. Ogółem sprzedano po pokryciu potrzeb własnych kopalni 2.092.363 t., w lipcu zaś 2.069.668 t. Zapas węgla w ostatnim dniu miesiąca wynosił 1.516.604 t., zaś w lipcu 1.525.606 t. W okresie sprawozdawczym kopalnie zażądały 192 437 wagonów; całkowite zapotrzebowanie zostało pokryte przez P. K. P.

Z ZAGRANICY

(z) **Dotychczasowe wyniki „piatiletki".** W dniu 30 września rb. zakończył się drugi rok t. w. „piatiletki". W związku z tem prasa sowiecka stara się zsumować wyniki dwóch lat ubiegłych. Wedle wywodów tych wzrost produkcji przemysłowej wynosi 25 proc. w porównaniu z r. ub. Wzrost ten jest tylko ilościowy, natomiast w większości dziedzin przemysłu obniżył się znacznie poziom jakości towarów. W niektórych gałęziach przemysłu zaobserwowano znaczny spadek, jak np. w przemyśle włókienniczym, który cierpi na stały brak surowca. Również znaczny bardzo niedobór wykazuje przemysł węglowy. W samem zagłębiu Donieckiem wyprodukowano o 2½ milj. t. mniej, niż przewidywał plan. Produkcja węgla spada z miesiąca na miesiąc. W lipcu wynosiła ona 78,8 proc. planu, a w sierpniu już tylko 70 proc. Niedobór tych dwóch miesięcy osiągnął poważną cyfrę 1 748 000 t. Zmniejszenie się produkcji węgla pociągnęło za sobą zmniejszenie się wytwórczości całego szeregu dziedzin przemysłu, głównie zaś przemysłu hutniczego. Dane co do wytwórczości przemysłu maszynowego nie zostały dotychczas ogłoszone. Wielkie leningradzkie zakłady „Krasnyj Putiłowiec" wypuściły w sierpniu zamiast planowanych 2 100 traktorów 661. Spadek produkcji zarządy poszczególnych fabryk i przedsiębiorstw tłumaczą „płynnością" elementu robotniczego i brakiem wykwalifikowanych pracowników. Owa płynność spowodowana została fatalnemi warunkami aprowizacyjnemi i mieszkaniowemi, dlatego też robotnicy przenoszą się z miejsca na miejsce, szukając znośniejszych warunków egzystencji. Władze starają się ściągać robotników i fachowców z zagranicy, przedewszystkiem z Niemiec. — Lecz i cudzoziemcy niedługo mogą wytrzymać w warunkach życia sowieckiego. Z pesymistycznych sprawozdań prasy sowieckiej, które notabene nie odźwierciedlają całkowicie istotnego stanu rzeczy, wynika, że pierwsze dwa lata „piatiletki" wykazały całkowitą nierealność planu teoretyków sowieckich.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Uroczystości i odpust w Dąbrówce Kościelnej

Poświęcenie kamienia węgielnego pod nową świątynię

Wczoraj Dąbrówka Kościelna przeżywała niezwykle uroczystą chwilę, albowiem równocześnie z wielkim tradycyjnym odpustem zbiegła się uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod budujący się nowy kościół (stary spłonął 1925 r.).

W sobotę, 13 bm. odbyły się wstępne nieszpory z procesją eucharystyczną, celebrowaną przez O. Kowalskiego, prowincjała Oblatów. Kazanie wygłosił ks. proboszcz Klische ze Związku księży misjonarzy diecezjalnych.

Wczoraj, w dniu odpustu i poświęcenia kamienia węgielnego, już od rana przy najcudowniejszej pogodzie napływać zaczęły z wszelkich stron, nawet odległych, jak z Poznania, Wągrówca, Obornik, Gniezna, Trzemeszna, Mogilna itd. niezliczone pielgrzymki, tak, że wkrótce Dąbrówka Kościelna zapełniona była głowa przy głowie pobożnymi pątnikami. Uroczystą sumę odprawił ks. proboszcz Smorawski z Wronczyna. Przed prowizorycznym kościółkiem kazanie wygłosił ks. Cieszyński z Poznania.

Po kazaniu ruszono przed dąb, gdzie przy bramie triumfalnej oczekiwano przybycia ks. bisk. Laubitza z Gniezna. Przybyłego dostojnego gościa wśród gromkich okrzyków powitał przedstawiciel komitetu, a w końcu mała Tosia Tomaszewska, powitawszy ks. biskupa, wręczyła Mu pęk świeżych kwiatów.

Następnie nieskończenie długi orszak ruszył przy dźwiękach orkiestry i ze śpiewem do kościoła, gdzie ks. biskup, przebrawszy się w szaty liturgiczne, udał się w otoczeniu duchowieństwa na teren budującej się nowej świątyni, gdzie dostojnego gościa powitał ks. prob. Pyszkowski. Wskazał on na wielką miłość i cześć narodu polskiego, jaką żywi do Najśw. Marji Panny, poczem prosi ks. biskupa, by zechciał poświęcić kamień węgielny i mury powstającego kościoła.

Ks. biskup wyraził radość, że może wziąć udział w tej pięknej uroczystości, przyczem złożył gorące podziękowanie ks. proboszczowi, korporacjom kościelnym, parafjanom itd. za dokonanie tak zbożnego dzieła.

Piękny ten dzień — mówi ks. biskup — jest jakby dowodem, że wśród nas obecną jest Najśw. Marja Panna, która zbożnemu temu dziełu błogosławi. Jest coś niezwykłego, że tu, do Dąbrówki Kościelnej, tyle tysięcy wiernych przybywa, tu bowiem od wieków już czczona była przez polski lud Marja Święta, tu w czasie niewoli schodzili się wierni Polacy i zanosili skargi na wroga - ciemięzcę, prosząc o moc w wytrwaniu w prześladowaniach.

Następuje uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego oraz zamurowanie aktu erekcyjnego, którego treść brzmi:

„W Imię Trójcy Przenajświętszej!

Działo się podczas obchodu uroczystości narodz. Najśw. M. P. w niedzielę, 14 września roku Pańskiego 1930, 9 roku pontyfikatu Jego Świętobliwości Papieża Piusa XI, a 12 roku odbudowania Polski, za prezydentury Ignacego Mościckiego, gdy jako prymas Polski zasiadał na stolicy św. Wojciecha J. Em. ks. kardynał August Hlond, gdy biskupstwo gnieźnieńskie zajmował J. Eksc. ks. biskup Antoni Laubitz, administratorem zaś tej parafji był ks. Wacław Pyszkowski. W dniu tym wpuszczono w mur budującego się kościoła w Dąbrówce Kościelnej kamień węgielny z dokumentami."

Następuje w akcie erekcyjnym, wykonanym przez prof. Gosienieckiego, opis historji powstania kościoła w Dąbrówce Kościelnej. Dalej akt erekcyjny mówi: „Wznosząc tę świątynię ku czci Wniebowzięcia Najświętszej Marji Panny w czasie, gdy cały Kościół święty przygotowuje się do ogłoszenia dogmatu Wniebowzięcia, oddajemy ją pod opiekę Niepokalanej, prosząc Ją najpokorniej, aby Dom ten raczyła wdzięcznie przyjąć i wyprosić protekcję miłosierdzia Bożego dla tejże świątyni, dla nas i dla miłej Ojczyzny naszej, oraz dla wszystkich, którzy na świętem miejscu cześć Przeczystej Dziewicy oddawać i do Jej pomocy uciekać się będą.

Wspomnieć należy też, że za inicjatywą J. E. ks. biskupa Radońskiego, jako proboszcza parafji jeżyckiej w Poznaniu a obecnego biskupa we Włocławku, przy wydatnej pomocy ks. A. Cieszewskiego, ówczesnego skarbnika Kurji Arcybiskupiej w Poznaniu, Tow. Pielgrzym ufundowało do kościoła dąbrowieckiego obraz Bogarodzicy na wzór obrazu dawnego. Obraz ten oddany został parafji i poświęcony uroczyście przez ks. Radońskiego w 1927 roku. Wspaniałą tę uroczystość, która nigdy nie zatrze się w umysłach wiernych, zakończono uroczystemi nieszporami.

* * *

W Dąbrówce Kościelnej oddawano cześć Przenajświętszej Dziewicy od najdawniejszych czasów — jak głosi stara tradycja, — wiadomości pewne zaś, dotyczące kościoła, istniały już za czasów piastowskich z początku 14 wieku, tak, że miejsce to można uważać za najstarsze pątnicze w Polsce.

Na górze obok dębu, na którym według tradycji objawiła się pastuszkom Bogarodzica, zbudowano kościół drewniany pod wezwaniem Wniebowzięcia N. M. P., który przetrwał kilka wieków, a w roku 1774 spłonął wraz z obrazem, łaskami słynącym. Odbudował go jednak niebawem ks. Leon z Chomęcic Dzierżykraj - Morawski, archidjakon poznański i oficjał metropol. gnieźnieński.

W kościele umieszczono obraz Bogarodzicy malowany na wzór obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, oraz drugi mniejszy, malowany na blasze.

* * *

Przyjętym zwyczajem, sprawozdawca „Kurjera Poznańskiego" i „Orędownika Wielkopolskiego" zamierzał umieścić w puszce z aktem erekcyjnym po jednym egzemplarzu tych pism. Charakterystycznem jest, że nie gospodarze uroczystości, lecz starosta powiatu obornickiego p. Kozłowski, dowiedziawszy się, o jakie pisma chodzi, zakazał ich umieszczenia w puszce!

Piękna uroczystość

25-lecie walki o szkołę polską

W auli gimnazjum św. Marji Magdaleny w Poznaniu odbyło się zebranie organizacyjne Wojewódzkiego Komitetu obchodu 25-lecia walki o szkołę polską.

W toku zebrania ukonstytuował się Komitet, do którego weszło kilku obywateli, związanych osobistemi wspomnieniami z epizodami bohaterskich zmagań się młodzieży polskiej z aktami kulturalnego gwałtu w szkołach pruskich. Do Komitetu wykonawczego weszli:

Kurator Okręgu Szkolnego Poznańskiego p. dr. Namysł Joachim, ks. prof. dr. Jan Kanty Noryśkiewicz, radca Kurji Arcybiskupiej, dr. Stanisław Durek, naczelnik wydziału Kuratorjum O. S. P.

Komitet wyznaczył dalsze etapy pracy nad uczczeniem 25-lecia, jak wydanie odezwy, zorganizowanie uroczystych obchodów na prowincji, przystąpienie do zbiórki na rzecz szkolnictwa polskiego w Niemczech i wreszcie urządzenie uroczystej akademji w Poznaniu w dniu 5 października rb.

Rewizor z Petersburga

Nazywają Gogola współcześni pisarze „duszą literatury rosyjskiej". Istotnie elementy twórczości tego najwybitniejszego prozaika rosyjskiego pierwszej połowy 19-go wieku stają się coraz bliższe dobie współczesnej, odbijając się we współczesnej prozie rosyjskiej. Proza Gogola uderza przedewszystkiem hyperbolizmem obrazów poetyckich. Pod jego genjalnem piórem szara rzeczywistość rosyjska pierwszej połowy 19-go wieku wyrasta w apoteozę trywjalności. Bohaterzy jego są karykaturami gigantycznemi na tle rzeczywistości.

Cechy twórczości Gogola, wyraźniej jeszcze niż w prozie, objawiają się w jego komedjach, a przedewszystkiem w najcelniejszem dziele teatralnem w „Rewizorze z Petersburga".

Komedję tę, poza świetnością typów karykaturalnych, cechuje barwność jego słownika, poczucie wrodzonej sceniczności.

Sam autor tak ją klasyfikuje: „Zdecydowałem się zebrać całą brzydotę, którą spotkałem, i chciałem wszystko wykpić. W ten sposób powstał „Rewizor"

Cechuje tę niezrównaną satyrę, jakby patos komizmu. Spiętrza się w niej hyperbola na hyperboli. Ta symfonja kłamstwa już nietylko śmieszy, ale imponuje, wobec niej blade wydają się sceny komiczne innych sztuk.

„Rewizor" od stu lat przeszło nie schodzi z repertuaru teatrów rosyjskich, zajmując czołowe miejsce tak w teatrach o zabarwieniu konserwatywnem, jak i na scenach awangardy.

Sceny francuskie wystawiały również „Rewizora". A sceny polskie tę niezrównaną sztukę wliczają chętnie do swego repertuaru.

Chcesz rozbioru Polski,

czytaj i popieraj gazety masońskie!

Ucieczka od życia

Sześć samobójstw w Poznaniu i na prowincji

Liczne są samobójstwa o których donosi kronika ostatnich dni. W niedzielę przed południem na starym cmentarzu garnizonowym na grobie swego teścia pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru 49-letni Grzegorz Bogdanow, zamieszkały w Poznaniu, przy ul. Małeckiego 11. Powodu samobójstwa nie zdołano narazie stwierdzić. Bogdanow znany był z wielu spraw sądowych, prowadzonych w Poznaniu i we Lwowie, gdzie w ubiegłym roku był przytrzymany przez policję. Były to głównie spory pieniężne; wśród poszkodowanych przez nieboszczyka zalicza się dwóch adwokatów poznańskich i dyrektor banku.

Na prowincji samobójstwa były bardzo liczne. W Trzemesznie z nieznanego powodu powiesił się 59-letni robotnik Tomasz Rosenberg. W Kotuszu w pow. śmigielskim popełniła samobójstwo przez powieszenie się 47-letnia Paulina Bierwagen; powodem rozpaczliwego kroku była długotrwała choroba i zapewne obawa przed operacją. W Kobylinie w powiecie krotoszyńskim powiesił się w chlewie, zamieszkały tam Antoni Meinert; był on umysłowo chorym i zdradzał się często z zamiarami samobójczemi. — W Łuszczanowie w pow. jarocińskim, pod wpływem zaburzenia umysłowego, popełnił samobójstwo, wieszając się w stodole, Tomasz Sieradzki. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 15 września 1930.

Słońce: wschód 5,25; — zachód 18,10; — długość dnia 12 godz. 45 min.

Księżyc: wschód 20,48; — zachód 14,08; — ostatnia kwadra.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 16 st. Cels. Pochmurno. Cisza. Ciśnienie atmosferyczne umiarkow. 753 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 25 st. Cels., najniższa plus 14 st. Cels. Ilość opadu nieznaczna.

Przepowiednia pogody na wtorek: Zmienna, stosunkowo chłodno, skłonność do opadów deszczowych, obniżenie się temperatury.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj plus 0,62 m; dziś plus 0,62 m.

Kal. rzk.: Nikodem; jutro Cyprjan.

Kal. słow.: Budziwił; jutro Sędzisław.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Nabożeństwo żałobne** za duszę śp. ks. prał. Kapicy, odbędzie się jutro we wtorek o godzinie 8 w Kościele Pana Jezusa, na które zaprasza Komitet zjednoczonych organizacyj przeciwalkoholowych miasta Poznania.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Posiedzenie Rady Miejskiej** odbędzie się w środę, 17 bm., o godz. 18,30. Porządek obrad: Różne wybory i sprawy personalne, zasilenie funduszu na budowę głównego wejścia do Parku Wilsona, sprawa zużytkowania budynku przy ul. Grunwaldzkiej 22 a, sprawa wszczęcia postępowania komasacyjnego na Grudzieńcu, wniosek o uchwalenie przyjęcia gwarancji przez miasto Poznań na udzielenie kredytów przez Bank Gospodarstwa Krajowego budującym domy na osiedlu przy ul. Warszawskiej, zatwierdzenie bilansów przedsiębiorstw miejskich.

— * **Narodowa Organizacja Kobiet — Koło Łazarskie.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 15 bm o godz. 19,30 w szkole wydziałowej przy ul. Berwińskiego. Wykład wygłosi p. red. Powidzki: „Niemcy a Polska". O liczny udział prosi Zarząd.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Zespół mandolinistów „Sokół"** urządza 20 bm. o godz. 20 w salce na boisku „Sokoła" wieczorek taneczny. — Zespół przyjmuje nowych członków grających z nut na mandolinie, gitarze itd. Lekcje odbywają się 2 razy w tygodniu, t. j. w środy i soboty od godz. 19,30 do 22 w Gospodzie „Sokoła" przy Drodze Dębińskiej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Nie mają nic wspólnego.** W związku z artykułem pod tyt. „Ujęcie niebezpiecznej szajki" p. Leon Gielnik, zamieszkały przy pl. Wolności 15, prosi nas o zaznaczenie, że z aresztowanym Leonem Gielnikiem (ul. Mylna) poza imieniem i nazwiskiem nie ma nic wspólnego.

— * **Z targu.** Dnia 15 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,60—5,00 zł; masła mleczarskiego 5,20—5,60 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 2,40—2,60 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2.60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3.40—3.60 zł; wieprzowiny 3.00—3.80 zł; wołowiny 2.40 do 3.60 zł; cielęciny 2,40—2.80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2.20 zł; smalcu 4,00—4.20 zł; za drób: kura 4.00 do 5.00 zł; perlica 5.00—6.00 zł; kaczka 5.00 do 6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4.00 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg.; para kurcząt 3,00—4.50 zł; królik 3,00—4,00 zł; kuropatwy para 2.50 do 4,50 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5.00 do 5.60 zł; okonia 2.60—3.60 zł; suma 4.00 do 5.00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5.60—6.40 zł; miętusa 4.00 zł; szczupaka 4,00—5,00 zł; lina 4,40—5,00 zł; 1 kg. węgorza 5,60—6.00 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i włoskiej 10 do 20 groszy; modrej 20—30 gr; 1 kg. ziemniaków 10 gr, 50 kg. 4,00 zł; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 gr; szpinaku 0,30—0,50 zł; za kg; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; 1 kg. rabarberu 20—30 gr; pęczek rzodkiewek 10 gr; 1 mdl. ogórków 40—50 gr; 1 kalafjor 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 0,50 do 1.00 zł; mendel raków 1,00—2,50 zł; 1 kg. jagód czarnych 0,80—1,00 zł; pomidory 0.30—0,80 zł za 1 kg.; borówki 1,40—1,80 zł za 1 kg.; 1 kg. jabłek 0,30—1,00 zł; gruszki 0,40 do 1,00 zł; śliwki 0,80—1,60 zł za 1 kg.; jeżyny 1,00—1,20 zł; winogrona 1,60—3,00 zł; renklody 1,40—2,40 zł; mirabele 1,00—1,20 zł; grzyby: borowiki duże 1,20—1.60 zł za kg; drobne 1,60—2,00 zł za kilogram; rydze duże 1,20 zł; drobne 1,60 zł; maślaki 0,80 do 1,00 zł; kurki 1,00—1,20 zł; zielonki 0,80 do 1,00 zł, inne grzyby 0,40—0,80 zł. — Targ ożywiony; dowozy duże; ceny naogół bez zmian. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Echa napadu na p. Jarosława Leitgebra.** W sprawie bandyckiego napadu, w sobotę wieczorem na znanego księgarza p. Jarosława Leitgebra, aresztowano jako podejrzanego niejakiego Bronisława Puchacza, bez stałego mieszkania. Poturbowany przez bandytów p. Leitgeber znajduje się pod opieką lekarską. (k)

— * **Napadnięta kobieta.** W sobotę wieczorem o godz. 20, z domu przy ulicy Długiej 7, z jednego z okien na czwartem piętrze rozległy się niesamowite wołania o pomoc. Po chwili ukazała się w oknie kobieta, wołająca policji: „Ludzie! Policja! Biją mnie nożami! Ratunku!". — Pomiędzy właścicielką mieszkania a jej sublokatorami doszło do zatargu. Właścicielka mieszkania nie chciała ich wpuścić. Sublokatorzy postanowili jednak za wszelką cenę mieszkanie zdobyć, otwierając drzwi przemocą. Zajściu położyła kres policja, ratując poturbowaną kobiecinę od zbyt krewkich sublokatorów. — W czasie zajścia, pomiędzy zgromadzonymi na ulicy znajdowało się parę żołnierzy i dwóch nocnych stróżów. Ani pierwsi, ani drudzy nie uważali za swój obowiązek napadniętej pospieszyć na pomoc. W chwili, gdy napastliwi sublokatorzy wdarli się do mieszkania, otwierając przemocą drzwi i bijąc gospodynię, wezwani nocni stróże, by pospieszyli kobiecinie na pomoc, oświadczyli, że ich obowiązkiem jest tylko pilnowanie bram, a co się pozatem dzieje, nic ich nie obchodzi. (ch)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Czyżby usypiacze kolejowi?** W tych dniach w poczekalni dworca kolejowego w Obornikach znaleziono zemdlałą kobietę, p. Stanisławę Pietrzak z Budzisławia. Jak sama zeznaje, jechała pociągiem z Poznania do Obornik i w wagonie przyjęła poczęstunek lemoniadą od pewnego osobnika, jadącego w towarzystwie kobiecem. Po wypiciu napoju zasnęła natychmiast lub też straciła przytomność. Podczas snu skradziono jej tekę z książkami szkoły handlowej i 75 zł gotówki. W celu wyświetlenia tajemniczej sprawy policja wdrożyła dochodzenia. (k)

— * **Kamień na torze.** Niedawno na torze kolejowym z Wągrówca do Gołańczy, podczas przejazdu pociągu osobowego, znaleziono wielki kamień. Jak się okazało, kamień podłożył 52-letni Franciszek Mężydło z Gołańczy. Mężydłę aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Wągrówcu. (k)

— * **Włamania do szkół.** W Trzemesznie nieznani złoczyńcy dokonali trzech włamań, do gimnazjum państwowego i do dwóch szkół powszechnych. Złodzieje operowali przy pomocy podrobionych kluczy i wytrychów. Porozbijali szuflady i skradli 183 zł, zegarek męski i inne przedmioty. Usiłowali też rozbić kasę ogniotrwałą, jednak zostali spłoszeni. (k)

— * **Płoną stogi.** W Długiem Nowem w pow. leszczyńskim spalił się stóg żyta p. Wojciecha Linkego. Przyczyny pożaru nie ustalono, jednak podejrzywa się zbrodniczą rękę. Stóg stał o 250 mtr. od granicy niemieckiej; odkryto świeże ślady stóp w kierunku stoga i z powrotem za granicę w kierunku Geiersdorfu. — W Mącznikach spłonął stóg słomy p. Niemojewskiego. Ogień spowodował jeden z robotników majętności, który przy braniu słomy palił papierosa. (k)

— * **Tragiczna bójka.** W Radoszkach pod Brodnicą powstała z błahych powodów bójka między kilkoma wyrostkami, która zakończyła się tragicznie. Niejaki Maksym Skibicki, lat 21, chcąc unieszkodliwić swego przeciwnika Bern. Kamińskiego, strzelił do niego z rewolweru, kładąc go trupem na miejscu. Zbrodniarza aresztowano i odstawiono do Brodnicy. (x)

— * **Wielki pożar.** W Wyrębach pod Gniewem wybuchł w zabudowaniach właścicielki Stankiewiczowej groźny pożar, któremu uległy stodoła napełniona zbożem, stajnia i chlew wraz z martwym inwentarzem. Straty wynoszą ogółem około 60 tys. zł. Przyczyny pożaru dotąd nie stwierdzono. (x)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Pożar w Osinku.) Z nieustalonej przyczyny wybuchł przed kilku dniami pożar w zabudowaniach p. Stanisława Krzyżaniaka w Osinku. Pastwą płomieni padła szopa z narzędziami rolniczemi i stodoła z tegorocznem żniwem. Straty ocenia się na około 23 tys. zł. (k)

— * **Strzelno.** (Pożary w pow. strzelińskim.) W Włostowie spłonął stóg słomy p. Jana Buczkowskiego. Ogień spowodował pastuszek gęsi 13-letni Franciszek Kowalski, który palił ogień w pobliżu stogów. — W Miradzu poszedł z dymem stóg słomy nadleśniczego p. Jana Wacławika. Przyczyna pożaru nie została narazie ustalona. — W mieszkaniu p. Skowronowej w Strzelnie powstał w tych dniach pożar podczas nieobecności domowników. Pastwą płomieni padło całe urządzenie domowe wartości około 8 tysięcy złotych. (k)

— * **Bydgoszcz.** (Kradzież z włamaniem.) W tych dniach nieznani złoczyńcy włamali się do mieszkania p. Franciszka Podrazy w Bydgoszczy i skradli garderobę i inne przedmioty wartości około 2 tys. zł.

— (Aresztowanie napastnika.) W Przyłękach został poraniony do utraty przytomności Franciszek Pałaszewski z Bydgoszczy. Napadli go 18-letni Ryszard Kruczkowski i 54-letni Leon Ruchalski z Przyłęki. Nieprzytomnego z powodu poranień przewieziono do szpitala w Bydgoszczy. Kruczkowskiego aresztowano, zaś Ruchalski zdołał zbiec. (k)

— * **Nowemiasto.** (Z kroniki kościelnej). Dnia 13 bm. przypada w tutejszym kościele adoracja Najświętszego Sakramentu. Początek o godzinie 6 rano, zakończenie o godz. 6 wieczorem. — Ks. proboszcz Jan Dybizbański zebrał 1.750 zł dobrowolnych datków na budowę nowej plebanji. Dalsze datki zbierać będzie po wsiach i dworach tutejszej parafji. — Dnia 14 bm. przypada odpust w Kolniczkach, na który wyruszy z Nowegomiasta pielgrzymka z ks. prob. Dybizbańskim na czele. Zbiórka o godz. 9. (an)

— * **Chodzież.** (Z życia robotników). Dnia 26 bm. po południu w sali p. Ottego odbyło się zebranie robotników i robotnic miasta Chodzieży, celem zaprotestowania przeciw obniżeniu taryfy zarobkowej o 20 proc. w fabryce porcelany. Postanowiono jednogłośnie wysłać rezolucję z protestem do Min. Pracy i Opieki Społecznej, do głównego inspektora pracy, do starostwa oraz do administracji fabryki porcelany. Następnie zagajono nowe zebranie, celem założenia spółdzielni spożywczej w Chodzieży. Delegat Związku Spółdzielni Spożywczych z Warszawy omówił znaczenie spółdzielni. Po referacie rozdzielono około 100 deklaracyj, które duża część zebranych wypełniła, zapisując się na członków nowej organizacji. — Każdy członek wpłaca tytułem współudziału 25 zł, rozłożonych na raty płatne w ciągu roku. Równocześnie wybrano zarząd i radę nadzorczą, składającą się z 12 członków i 3 zastępców. (jm.)

— * **Śrem.** (Pożary.) Przed kilku dniami wybuchł pożar w zabudowaniach probostwa w Bninie. Spłonęła stodoła dzierżawcy probostwa p. Grześlewicza, wartości około 11 tys. złotych. Przyczyny powstania pożaru nie zdołano narazie ustalić. — Również z nieustalonej przyczyny powstał pożar w Studzianie, gdzie spłonęła próżna stodoła p. Franciszka Kaczmarka. (k.)

— * **Koronowo.** (Z Rady miejskiej.) — Dnia 9 bm. odbyło się pod przewodnictwem dyr. Baiera posiedzenie Rady miejskiej. Na porządku obrad znajdowała się sprawa wyboru zastępcy burmistrza, na które to stanowisko powołano p. mec. Kosidowskiego. Równocześnie wybrano go zastępcą przewodniczącego rady nadzorczej dokształcającej szkoły zawodowej. — Dalej zareferował radca miejski p. Górzyński sprawę koncesji dla restauracji miejskiej „Grabina". Uchwalono poczynić odpowiednie starania, celem przywrócenia odebranej koncesji. Przyjęto do wiadomości, iż stanowisko siostry ochroniarki przy szpitalu miejskim jest bez gotówkowego wynagrodzenia. Po wyczerpaniu porządku obrad p. radca Górzyński zareferował sprawę zaangażowania sekretarza miejskiego.

— (Z urzędu stanu cywilnego.) W sierpniu b. r. zgłoszono 14 wypadków urodzin, 3 śmierci i 3 śluby. (Fj.)

— * **Koźmin.** (Odnowienie kościoła parafjalnego.) Staraniem ks. prob. Flacha i dozoru kościelnego oraz dzięki wydatnej pomocy ks. Kowalskiego i ofiarnych parafjan odrestaurowano pięknie kościół parafjalny z zewnątrz i wewnątrz. Pewne zmiany zewnętrzne jak zamurowanie dwóch bocznych drzwi oraz przybudowanie dwóch krucht, przeprowadzono wedle projektu p. radcy Cybichowskiego z Poznania, zaś prace malarskie wykonano wedle projektu artysty-malarza p. Jackowskiego z Poznania. Wszystkie prace przystosowano do barokowego stylu całego kościoła. Najpiękniejszą ozdobą kościoła jest wielki ołtarz. Wedle orzeczenia znawców pochodzi on z pracowni sławnego rzeźbiarza polskiego Wita Stwosza. Odnowienie ołtarza wymagało dużo trudu i zachodu. Odpowiedzialną tę pracę powierzono p. Stefanowi Kwissie z Poznania, który dołożył dużo staranności i z pietyzmem dzieła tego dokonał, tak, że wielki ołtarz należy do najpiękniejszych w całej Polsce. (sa.)

Egzaminy uczniów ogrodniczych

Jesienne teoretyczne i praktyczne egzaminy uczniów ogrodniczych odbędą się dla Województwa Poznańskiego w następujących miejscowościach i terminach:

W Inowrocławiu odbędzie się egzamin teoretyczny i praktyczny dnia 7 października br. o godz. 10 w sali Hotelu Basta dla uczniów ogrodniczych z powiatów: inwrocławskiego, strzelińskiego, mogileńskiego, szubińskiego, bydgoskiego i wyrzyskiego.

W Poznaniu — 9 października br. o godz. 9 w gmachu Wielkopolskiej Izby Rolniczej, ul. Mickiewicza 33 dla uczniów ogrodniczych z powiatów: poznańskiego, śremskiego, średzkiego, wrzesińskiego, gnieźnieńskiego, żnińskiego, wągrowieckiego, chodzieskiego, czarnkowskiego, obornickiego, szamotulskiego, międzychodzkiego, nowotomyskiego i grodziskiego.

W Lesznie — dnia 14 października br. o godz. 10 w sali p. Ilskiego (Rynek) dla uczniów ogrodniczych z powiatów: leszczyńskiego, rawickiego, gostyńskiego, kościańskiego, śmigielskiego i wolsztyńskiego.

Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

tygodnik 8-stronny

bezpłatny

dodatek dla naszych abonentów.

W Jarocinie — dnia 16 października br. o godz. 10 w sali Hotelu Centralnego, Rynek nr. 23 dla uczniów ogrodniczych z powiatów: jarocińskiego, koźmińskiego, krotoszyńskiego, pleszewskiego, ostrowskiego, odolanowskiego, ostrzeszowskiego i kępińskiego. Egzaminy praktyczne odbywać się będą w ogrodach członków Wielkopolskiego Związku Towarzystw Ogrodniczych w wyżej podanych miejscowościach i terminach.

Zasadniczo do egzaminu dopuszczone będą tylko te osoby, które są zarejestrowane jako uczniowie ogrodnictwa w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej i ukończyły 3-letnią praktyczną naukę ogrodnictwa. Przy egzaminie wymagać się będzie od uczniów przedłożenia dziennika zajęć, w którym uczeń winien był wpisywać, w czasie swej nauki, codzienne zajęcia, wykonywane w ogrodnictwie.

Uczniowie, zgłaszający się do egzaminu, muszą przedłożyć świadectwa lub uwierzytelnione odpisy świadectw, potwierdzone przez prezesa Okręgowego Towarzystwa Ogrodniczego tego okręgu, w którym uczeń uczył się praktycznie ogrodnictwa. Świadectwa te, wraz z podaniem ucznia o przyjęcie do egzaminu winny być jak najszybciej odesłane do Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Poznań, ul. Mickiewicza 33. — Dotyczy to uczniów przystępujących do egzaminu tak w Poznaniu — jak w Lesznie, Inowrocławiu i Jarocinie.

Termin nadsyłania zgłoszeń o przyjęcie do egzaminu w Inowrocławiu upływa z dniem 25 września br., — w Poznaniu, Lesznie i Jarocinie — 30-go września br.

Opłata za egzamin wynosi: 15,— zł. Uczniowie niezarejestrowani w księdze terminatorskiej W. I. R. opłacają za egzamin 20,— zł. — Uczniowie nie członków Wielkopolskiego Związku Towarzystw Ogrodniczych płacą za egzamin 30,— zł.

Wielkopolska Izba Rolnicza.

RADJO

Programy radjofoniczne

Wtorek, dnia 16 września 1930.

Poznań (335 m.) godz. **7.00** gimnastyka poranna (prof. J. Waxmann); godz. **7.30** gazeta poranna R. P.; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien. i cen targ. rzeźni miejskiej; godz. **18.00** koncert popołudniowy z Warszawy; godz. **19.15** komunikat p. t.: „Przemysł radjotechniczny w Polsce" — z cyklu organiz. przez Związek Obrony Przemysłu Polskiego w Poznaniu; godzina **19.25** Biuletyn Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej; godz. **19.35** kurs elementarny języka francuskiego (wykł. Omer Neveux); godz. **19.50** transmisja operowe z Poznania na wszystkie stacje, Delibes: opera „Lakme"; godz. **22.45** sygnał czasu, komunikaty Pat, sportowe i policyjne; godzina **23.00** muzyka taneczna z restauracji „Carlton".

Katowice (409 m.) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.20** posłuchajcie dzieci radja; godz. **16.35** koncert gramofonowy; godz. **17.35** odczyt p. t.: „Krajobraz i zabytki województwa lubelskiego" — wygłosi p. Wład. Wojdyna (P. R. Warszawa); godz. **18.00** koncert popołudniowy; godz. **19.50** transmisja opery z Poznania. Po operze pp. Stefan Jaracz i Michał Melina wygłoszą dialog „O nowej Zemście" (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m.) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **18.00** koncert popołudniowy; godz. **19.20** giełda rolnicza; godz. **19.50** opera z Poznania.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. Strzałkowo 20 zł; — J. R. za otrzymane łaski 10 zł; — H. L. za otrzymane łaski 10 zł; — Tadeusz Krenz 100 zł; — Drowa Marja Szałkowska, Gniezno 20 zł; — G. Reszelska, Krotoszyn 10 zł; — Fr. Smidowicz, Września 5 zł; — M. J. w pewnej intencji 10 zł; — Wł. S. z Opola 50 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 1278,50 zł.

Na fundusz wyborczy: Ignacy Bukowianin 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 110 zł.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, 15 bm. „Księżniczka Czardasza". Operetka ta ma zapewnione powodzenie dzięki wybornej grze Karskiej, Kulczyckiej, Grey, Bratkiewicza, Sendeckiego, Raczkowskiego i Szpingiera; piękne tańce Martównej, Ciesielskiego oraz całego baletu. We wtorek powtórzenie pełnej barw, egzotyzmu i przecudnych melodyj opery „Lakme". Publiczność w niedzielę była zachwycona występami w tej operze pp. Fedyczkowskiej, Roessslerówny, Tylewskiej, Drabika i Urbanowicza. Tańce pełne pomysłu z Jedyńską, Ciesielskim oraz całym baletem.

— * **Z Teatru Polskiego.** Ciesząca się ogromnem powodzeniem arcypogodna komedja Fredry „Pan Jowialski" odegrana będzie dziś, w poniedziałek. We wtorek wchodzi na afisz niezrównana słynna komedja rosyjska „Rewizor z Petersburga" M. Gogola. Obsadę genjalnej tej satyry stanowią pp. Wierzejska, Zasempianka, Bracka, Szumska, Biesiadecki, Bracki, Godlewski, Komornicki, Kordowski, Kostrzeński, Noskowski, Nowacki, Rodziewicz, Przystański, Piotrowski i inni. Nad stroną dekoracyjną czuwa p. Węgrzyn.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro „Kres wędrówki" z J. Węgrzynem. Niezrównana gra wielkiego artysty, oraz sztuka o wybitnej wartości literackiej, sprawiają, że widownia Teatru Nowego wypełnia się stale po brzegi. Zachwycona publiczność darzy genjalnego artystę, jak i cały zespół hucznemi oklaskami. W ważniejszych rolach występują poza znakomitym gościem pp. Gliński, Górowski, Rudnicki, Kaden, Mazanek, Fiszer, Rolicz i inni. Dekoracje Al. Kobrynia. W przygotowaniu wyborna komedja Oscara Wilde'a p. t. „Brat marnotrawny" z gościnnym występem J. Węgrzyna.

ZYGMUNT ZAWROCKI, artysta Opery, powrócił i rozpoczął lekcje śpiewu solowego. Metoda włoska, poprawa wadliwej impostacji głosu, przywrócenie lekkości i naturalności dźwięku. Przygotowuje do Opery i występów estradowych. Zgłoszenia i próba głosu od godz. 2—3, ul. Wały Zygmunta Augusta 1, II p. pr. zw 25 330

Teatr Wielki

DZIŚ — „Księżniczka Czardasza", operetka Kalmana.
Wtorek, 16. 9. „Lakme" — opera Delibesa.
Środa, 17. 9. „Carmen" — opera Bizetta.
Czwartek, 18. 9. „Księżniczka czardasza", operetka Kalmana.
Piątek, 19. 9. „Halka" — opera Moniuszki.
Sobota, 20. 9. „Księżniczka czardasza" — operetka Kalmana.
Niedziela, 21. 9. „Traviata" — opera Verdiego.
Poniedziałek, 22. 9. „Hrabina Marica" — operetka Kalmana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedsprzedaż biletów w kasie Teatru Polskiego od 10—18; w niedziele i święta w Teatrze Wielkim od 11,30—13,45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Pan Jowialski".
Wtorek, 16. 9. „Rewizor z Petersburga". — Premjera.
Środa, 17. 9. „Rewizor z Petersburga".
Czwartek, 18. 9. „Pan Jowialski".
Piątek, 19. 9. „Rewizor z Petersburga".
Sobota, 20. 9. „Rewizor z Petersburga".
Niedziela, 21. 9. po poł. „Pan Jowialski". (Ceny zniżone).
Niedziela, 21. 9. wiecz. „Rewizor z Petersburga".
Poniedziałek, 22. 9. „Panna młoda w garsonierze".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kres wędrówki". (Gościnny występ J. Węgrzyna).
Wtorek, 16. 9 „Kres wędrówki". — Gośc. występ J. Węgrzyna.
Początek o godzinie 8 wieczorem
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Stronnictwo Narodowe

Koło Wilda

Miesięczne zebranie Koła Wildeckiego Stronnictwa Narodowego odbędzie się **we wtorek, dnia 16 września 1930 r. o godzinie 8 wieczorem** w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75.

Na porządku obrad m. in. referat p. inż. Godlewskiego **na temat: „W jakich warunkach idziemy do wyborów"** i sprawy wyborcze.

Ze względu na ważność spraw prosimy o punktualne i liczne przybycie. Sympatycy wprowadzeni przez członków mile widziani.

Równocześnie zapraszamy na to zebranie wszystkich pp. Obwodowych i mężów zaufania, którzy byli czynni przy ostatnich wyborach do Rady Miejskiej, prosząc o jaknajliczniejsze przybycie celem przydzielenia pracy przy przyszłych wyborach. **Zarząd Koła Wildeckiego.**

Koło Jeżyce

Pierwsze zebranie przedwyborcze odbędzie się **we wtorek, dnia 16 bm.** w salce p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18 o godz. 8 wieczorem.

Na porządku obrad referat red. Adama Piotrowskiego na temat: **„W jakich warunkach idziemy do wyborów".**

Uprasza się o niezawodne przybycie członków oraz wszystkich pp. obwodowych i mężów zaufania z ostatnich wyborów. **Zarząd.**

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

TARGI WSCHODNIE PO WIERZCHU

Od średniowiecza do dzisiaj — Wschód i Zachód przy sobie i w sobie — Miasto trzech arcybiskupstw — Targi toną w zieleni — Ronda i kwiatowe — Tutaj wchodzi park — A tam wille — Cóż, kiedy te ryki...! — Jak na lwowskim „bazarze" przed wiekami — Mixtum compositum — Gotowy domek i panorama

Lwów, 12 września.

Lwów, dzięki swemu położeniu geograficznemu i roli handlowej, od średniowiecza odznaczał się odrębną indywidualnością, inną od przeciętnego szablonu miasta. Charakterystyczny koloryt lokalny nadawało mu przedewszystkiem skupienie najrozmaitszych żywiołów bardzo zachodnich i bardzo wschodnich, które stapiając się w jedno, stwarzały swoisty typ środowiska. Znakomicie uchwycił to Łoziński w swoich książkach o starym Lwowie. A że proces tworzenia się typu miasta i jego mieszkańców nie jest dziełem krótkiego czasu, nie mierzy się na dnie, ale na stulecia, więc i dziś trudno nie dostrzec konsekwencyj tej charakterystycznej odrębności Lwowa, opartej na pomieszaniu ze sobą najrozmaitszych elementów. Wszak jest to jedyne bodaj miasto na świecie, w którem znajdują się trzy katedry i trzej arcybiskupi katoliccy: rzymsko-katolicki, grecko-katolicki i katolickiego obrządku ormiańskiego. Skoro pozostały tak materjalne ślady wytworzonego w przeszłości typu, tem bardziej nie może ich zbraknąć w typie psychicznym środowiska, który musi się odzwierciedlić w organizowanych tutaj imprezach.

Uświadomienie sobie tego tłumaczy wiele zwiedzającemu Targi Wschodnie, które pośród pokrewnych przedsięwzięć mają wyraźnie zaznaczoną własną indywidualność. Przyczyniają się do tego jednak nietylko wyżej przytoczone racje, ale również, szczególnie gdy mowa o wrażeniu estetycznem, prześliczne, wymarzone wprost położenie.

Gdyby tak całe Targi Wschodnie ustawić na bezdrzewnym placu, bodaj na poznańskim terenie wystawowym, niewątpliwie efekt byłby opłakany. Tutaj wszelkie błędy i niedociągniecia ręki ludzkiej, dysonanse barwne czy architektoniczne w jeden harmonijny styl cudownie zlewa natura, coprawda, umiejętnie wyzyskana. Od wejścia, ubarwionego flagami wszystkich państw biorących udział w imprezie, odrazu przykuwa wzrok perspektywa głównej arterji targowej, wysadzanej żółkniejącemi dziś i czerwieniejącemi kasztanami, psuta trochę przez parę rozwieszonych wysoko wpoprzek alei białych reklam płóciennych.

Aleja co kilkadziesiąt metrów rozszczepia się w dwa ramiona, obejmujące ronda zasłane kwiatami; na jednem z nich, wśród okola prześlicznych eksponatów ogrodniczych, charakterystyczny dla Targów lwowskich pawilon-mauzoleum pacykowskiej fabryki fajansów. Po prawej ręce głównej alei zwarta ściana świeżej jeszcze zieleni parku Kilińskiego, wrzynającego się w teren wystawy; wśród drzew, przeważające z tej strony małe pawiloniki o współczesnej architekturze; dalej trochę wyżej położona restauracja, z wejściem po schodach buda drewniana, którą dobroczynna zieleń upodabnia do jakiegoś zameczka. Po lewej ręce mniej drzew, większe, białe przeważnie pawilony — zdala widoczna niby tło, malownicza, na wzgórzach zadrzewionych rozsiadła nowa willowa dzielnica miasta. W ostatniej partji terenów targowych drzewa znikają, na wielkim placu, ograniczonym szaremi prostokątami stajen wystawowych eksponaty działu maszynowego, pośród których królują olbrzymie, czerwone anteny nadawcze, budowane dla Radja Polskiego we Lwowie przez poznańską fabrykę Cegielskiego.

Wrażenia dla wzroku niezapomniane; każdy nerw poprostu domaga się ciszy, aby móc tam lepiej ochłonąć te widoki. No, niechby jeszcze huk maszyn demonstrujących na miejscu swoją sprawność, czy dyskretne echo muzyki dochodzące z restauracyj — nieznośne jednak są megafony ryczące rozdzierająco „Gdzie twoje serce" lub zalecające najlepszą pastę do obuwia. Wśród tych wszystkich odgłosów niknie prawie zupełnie gwar ludzki, zaledwie się wybijają stałe jego motywy zasadnicze: „precelki świże, prosz' łaski pani", dochodzące ucha niby brzęczenie much, lub mocniej skandowane: „proszę zbadać swoją wagę". Gwar ludzki dominuje za to w pawilonach, specjalnie w pawilonie węgierskim, gdzie szynkują wystawiane wina wprost z beczek i sprzedają owoce, a najbardziej w zewnętrznych krużgankach pawilonu centralnego, w których zgiełk jest zgoła jarmarczny.

W umyśle nastawionym na przeszłość mimowoli wyrasta porównanie z zgiełkliwą rzeszą wschodnią kupczącą przed wiekami we Lwowie w składnicach miejskich, podczas sławnych jarmarków, na których ciekawym przybyszom zachwalano rzadki towar zamorski. Niewie się kogo najpierw słuchać, każdy stara się prześcignąć konkurenta w zachwalaniu swojej sensacji. Mieszają się ze sobą okrzyki: „Najsłodsza niespodzianka z Targów, torebka czekolady za 50 groszy!"; „Prawdziwa woda kolońska za złoty pięćdziesiąt, proszę oglądać bo nie eksploduje!"; „Próba polskiej Malagi, korzystajcie ze sposobności, konserwuje zdrowie niewieście, pobudza do miłości!". Przecież to to samo wino krajowe, które się z takim spokojem i powagą próbowało w kioskach Pewuki! Tutaj zachwala się je inaczej. A cały ten zgiełk, bynajmniej nie jest wytworem przewagi elementu semickiego, który w tegorocznych Targach wcale się nie wybija na pierwszy plan, jak to było np. w roku ubiegłym. Sprzedaje detalicznie większość stoisk, także w niekramarskich pawilonach.

Barwy i linje sharmonizowane: wnętrza pawilonów tworzą miły obraz dla oka. Szkoda tylko, że nie pozbierano w jednolite działy tego samego rodzaju eksponatów, n. p. futra są w dwóch pawilonach, dywany coś w czterech, nie licząc pawilonów „narodowych" i t. d. Zato w jednym pawilonie można spotkać obok siebie skóry, cukry, maszyny do szycia i pisania, ołówki, meble, książki i wiele jeszcze innych rzeczy. Korzystniej pod tym względem przedstawiają się małe pawiloniki będące całością same dla siebie, jak pomorskie zakłady ceramiczne, czy fabryka białych cegieł w Rudkach, pomysłowo też wyzyskano dwupokojowy domek heraklitowy wytwórni gotowych domów Wygoda (za 12.000 zł!), który sam jest eksponatem a w nim miejska stacja opieki nad matką i dzieckiem urządziła wzorowy pokój niemowlęcia „z wyższych dziesięciu tysięcy", obok pomieszczając proste choć higjeniczne sprzęty dla niezamożnych np. skrzynię, stanowiącą odrazu łóżeczko, szafkę i schowek na wanienkę.

Dużą atrakcją dla przybyszów z poza Lwowa jest niezwiązana z Targami choć na terenach targowych stojąca panorama racławicka J. Kossaka i Styki; niedawno odnowiona, jest niemałą atrakcją tegorocznych Targów.

Dr. M. Wojciechowska.

Jutro:
ALBO STAROSTA ALBO KAPUCYN
przez
Ludwika Pugeta

Pisma nadesłane

„Sztuki Piękne" Numer 7—8. Treść: 1) Stanisław Czajkowski — napisał Artur Schroeder. 2) Wincenty van Gogh — napisał Marcin Samlicki. 3) Kronika artystyczna. 34 ilustracje w tekście oraz 2 rotograwjury wielobarwne z obrazów: Stanisława Czajkowskiego „Krajobraz z nad Wisły" i Jana Stanisławskiego „Wieża kościoła Marjackiego".

„Medycyna praktyczna". Miesięcznik. Zeszyt 8. Treść: Prof. dr. L. Korczyński: Wytyczne dla klin. leczenia t. zw. reumat. schorzeń i stawów. — Dr. L. Banaszkiewicz: Obecny stan nauki o kosmówczakach, rzadki przyp. kazuist. — Dr. Marceli Staroniewicz: Kryterja czynności procesów gruźliczych. Oceny: C. Ewald: Leczenie złamań zapomocą prostych środków. — Lukacs, Meyerstein: Tabl. odżyw. niemowląt. — Redeker, Ickert, Nonnenbruch: Opieka przeciwgruźl. Streszczenia: O patogenezie i etjologji gośćca. — Ostre i przewlekłe gośćcowe schorzenia stawów. — Przewlekłe zapalenia stawów i stawy reumatoidalne. — Leczenie ostrych i przewlekłych postaci gośćcowych. — Rozpoznanie i leczenie początk. schorzeń serca na tle gośćcowem. — Krwiomocz. — Prawdziwa przewlekła mocznica bez hipertonji. Leczenie kształca. — Sprawozdanie ze zjazdów: VIII Kongres Międzynar. Dermatologji i Syfiligrafji. H. Jarosz. — VII Międzynar. Konferencja Zw. Przeciwgruźliczego. J. Brossowa. — Wymiana zdań w zakresie praktyki lekarskiej. — Śp. Dr. J. Cieślewicz. — Pośrednictwo pracy. — Komunikaty.

ŻYCIE KULTURALNE

NOWY „FAUST" PO POLSKU

Jeszcze nie osechł dobrze atrament na ocenach — i potrosze sporach — o ostatnie tłumaczenie „Fausta", dokonane przez Zegadłowicza i Kościelskiego, a oto rodzi się jeszcze jeden przekład nieśmiertelnego arcydzieła Goethego. Przekładu tego dokonał szkolny kolega Leopolda Staffa i Władysława Jarockiego, prof. Zygmunt Reiss, z zawodu germanista, a z upodobania i talentu literat. Cichy ten pracownik, dawniej zrzadka tylko ogłaszający utwory bądź własne bądź przez siebie tłumaczone, niedawno zyskał sobie znaczny rozgłos swym przekładem pieśni Katulla. Ugruntowaniem tego rozgłosu były zamaszyste przekłady pieśni goljardowych dołączone do arcyciekawego artykułu o goljardach, ogłoszonego przez prof. Ganszyńca w „Przeglądzie Humanistycznym".

Otóż w dalszych zeszytach tegoż „Przeglądu" ukazały się przełożone przez prof. Reissa dwa urywki pierwszej części „Fausta" — mianowicie wesoła pieśń o pastuszku oraz modlitwa Małgosi. Przekłady te wzbudziły uznanie i zaciekawienie — albowiem rozeszła się wieść, że p. Reiss ma już gotowy całkowity przekład cz. I-szej „Fausta". Wieść okazała się prawdziwą, a nadto i pocieszającą, gdyż zdaniem tych, którzy przekład ten już czytali, zaleca się on żywym temperamentem i wieloma zaletami artystycznemi, a jednocześnie wielką wiernością, która u fachowego germanisty nas nie dziwi. Na przekład ten reflektuje podobno krakowska „Bibljoteka Narodowa", której redaktor, prof. Kot rzecz całą czytał w rękopisie. Obecnie p. Reiss pracuje nad drugą częścią „Fausta", jednocześnie zaś inny germanista lwowski, prof. J. Rollauer, przygotowuje obszerną monografję o wszystkich dotychczasowych przekładach polskich tego dzieła. J. B.

NAUKA

„A tak głupi ci mówią, którzy herby polmi dzielą", — pisze Orzechowski — albowiem znak a figura czyni herb, a nie pole ani barwa... Pole ani barwa nie należy ku naturze herbowej, a przeto śmiejmy się z tych, którzy działają w liliwę modrem albo czerwonem polem, a tym rozdziałem Pileckich herb od Tarnowskiego herbu w Polszcze rozdzielają". Ustęp ten powołuje dr. Silvio Mikucki w swej rozprawie pt. Barwa w heraldyce średniowiecznej, i, Herby rycerstwa zachodniego i polskiego (Kraków 1930, stron 62, os. odb. z Roczn. Herald.) Stwierdziwszy w pierwszej części rolę barwy w heraldyce rycerstwa zachodniego, podkreśla brak tej woli w herbach rycerstwa polskiego, czego najlepszym dowodem przytoczony ustęp Orzechowskiego. Przyczyny takiego stanu rzeczy widzi dr. Mikucki w genezie herbów polskich, które wywiodły się w znacznej mierze ze znaków własnościowych, a nie przedherbowych znaków chorągiewnych: „W obrębie znaków własnościowych barwa nie doszła nigdy do większego znaczenia". Drugą przyczynę widzi autor w rodowej organizacji szlachty polskiej. U nas herb był nie rodzinny, lecz rodowy; skutkiem zaś tego nie trzeba było barwami indywidualizować herbów poszczególnych rodzin. Z zaciekawieniem oczekujemy dalszych badań autora m. i. i chronologicznego wyjaśnienia barw państwowych polskich: białego orła na czerwonem polu. Takie barwy znał pierwotnie już pomnik grobowy Henryka IV. we Wrocławiu powstały wedle dzisiejszego stanu badań już u końca wieku XIII. Jeśli to barwy pierwotne (a nie później nałożone), i taki czas powstania pomnika — metryka barw państwowych polskich sięgałaby końca XIII. w. (zw)

TEATR

Pamiętniki Karsawiny. Słynna tancerka rosyjska, Tamara Karsawina, wydała po angielsku swoje pamiętniki p. t. „Theater Street". Niedługo wyda Karsawina biografję Sergjusza Djagilewa, słynnego impresaria oper i baletów rosyjskich we Francji i w Anglji. (mk)

Jerzy Porto-Riche, głośny w swoim czasie dramaturg francuski, członek Akademji, zmarł w Paryżu, licząc lat 73. Napisał szereg utworów poetyckich, oraz liczne dramaty, z których zwłaszcza „l'Amoureuse" i „Le passé" cieszyły się wielkiem powodzeniem, jako studja psychologiczne namiętności miłosnej. Rodzina Porto-Riche'a pochodziła z Włoch, lecz był on Żydem i pierwiastek semickiego sensualizmu jest w dziełach jego, zresztą artystycznie skończonych, przeważającym. Jako technik teatru należy do klasyków majsterstwa scenicznego i daje ogromne pole aktorom. W Polsce grywała „l'Amoureuse" Irena Solska z wielkiem powodzeniem. (tp)

KRAJOZNAWSTWO

Z Zachodniego Beskidu przyniosła ciekawą korespondencję i mnóstwo zdjęć fotograficznych ruchliwa „Wielkopolska Ilustracja". Przepiękny ten kącik naszego kraju nie jest jeszcze dostatecznie znany i odwiedzany, chociaż ma wspaniałe widoki, wyborne powietrze, i kąpiele. Wrażenia barwnie skreślone przez p. A. M. Swinarskiego powinny przysporzyć krajowi źródeł Wisły mnóstwo zwolenników i odwiedzających. (kz)

VARIA

Wycieczka do Czarnolasu. Z Warszawy piszą nam: Na dobry pomysł wpadł wydział oświaty i kultury naszego miasta: urządza wycieczkę do stron rodzinnych Kochanowskiego, aby uczestnicy z niemi się zapoznali w 400-lecie księcia poetów polskich. Zwiedzi wycieczka Czarnolas, Sycynę, gdzie się Kochanowski urodził i Zwoleń, gdzie spoczywa, a z powrotem zatrzyma się w Janowcu (ruiny zamku Firlejów) w przepysznym Kazimierzu nad Wisłą i w Puławach. (ow)

DWIE POWIEŚCI ŚLĄSKIE

Wychodząca do niedawna w odcinku powieściowym dziennika śląskiego „Polonia" powieść Macieja Wierzbickiego p. t. „Pękły okowy" ukazała się w lipcu w wydaniu książkowem (Katowice 1930). Jest to pierwsza większa powieść polska osnuta na okresie powstań górnośląskich i plebiscytu. Na tem tle dokonuje się odrodzenie zniemczonej rodziny Kunów do polskości, więc siostry głównego bohatera powieści, Wiktora, i jego ojca.

Stary Kuna przekonuje się do Polski dopiero pod wpływem podłości drugiego swego syna Waltera, zagorzałego Niemca, który w ślepej nienawiści do brata za to, że wstąpił do wojska polskiego i za to, że nawrócił rodzinę do polskości, nasyła na niego zbirów — ale sam wpada w pułapkę. Ten dramat rodzinny przedstawił Wierzbiński plastycznie i żywo, wychwytując jeden z wielu, jakie się wówczas działy na Górnym Śląsku. Mniej ciekawie, choć rozrzewniająco, przedstawia się miłość Wiktora do działaczki plebiscytowej warszawianki Jadwigi Orzelskiej, natomiast prawdopodobniejsze jest psychologicznie wyzwolenie się Kuny z sideł Niemki Emmy. Czytelnik, nie obeznany dokładniej z ruchem wolnościowym na Śląsku, z bohaterskiemi walkami powstańców górnośląskich, z intrygami Niemców i ich niektórych popleczników między aljantami, znajdzie w powieści Wierzbińskiego dzieje tragicznych i podniosłych chwil Śląska. Dusza śląska, reszcie Polski mało znana, odsłania tutaj niektóre charakterystyczne swe cechy.

Drugą książką, opisującą boje powstańców śląskich jest Alfonsa Pośpiecha powieść p. t. „Człowiek w płomieniach". W pierwszej części opisuje autor przeżycia bohatera powieści, Teodora Stachowskiego, na froncie francuskim, jako żołnierza niemieckiego. Środkowa część — to blady opis epizodów z czasów plebiscytu i powstań. Na uwagę zasługuje część trzecia, w której autor się rozprawia z obecnie panującemi stosunkami na Śląsku. Omawia stosunek „przybyszów" do Ślązaków i odwrotnie — lecz w sposób zjadliwy i przykry.

Autor ma niewątpliwie rację, jeśli się skarży, iż na G. Śląsku żerują różne niesumienne elementy, ale uogólniając to, czyni krzywdę wielu przybyłym na Górny Śląsk ofiarnym i uczciwym pracownikom. Nie można też autorowi odmówić racji, jeśli się żali na brak zrozumienia duszy śląskiej ze strony przybyłych, którzy częstokroć nietaktownie szydzą z mowy Górnoślązaków, traktując ich jako szwabów. Ten właśnie punkt budzi poważne refleksje i wymaga naprawy, dlatego też omawiamy krótko tę książkę, bo jako literaturę można było spokojnie ją przemilczeć.

A. Jesionowski.
Lubliniec.

Książki nadesłane

W. Caine: „Anonim". Powieść. Warszawa. Bibljoteka Groszowa.

J. Hergesheimer: „Odwieczna tęsknota" (Cytherea). Warszawa. Bibljoteka Groszowa.

Zbzikowana ekscentryczność amerykanek

„Narzeczona" skazanych na śmierć. — Klub dziewic w żałobie. — Sześciu mężów różnych narodów.

Budapeszteński „Az Est" opisuje niezwykły zbiór niesamowitych ekscentryczności, dokonanych przez Amerykanki, zdaniem korespondenta, nie będące przy zupełnie zdrowych zmysłach. Najbardziej dziwaczną wydaje się być w tej galerji „okazów" bogata 30-letnia miljonerka, Mary Sullivan, ogarnięta niebywałą namiętnością: za wszelką bowiem cenę pragnie poślubić przestępcę, skazanego na śmierć. W Ameryce, aż do chwili wykonania wyroku śmierci, pozostawia się skazańca kilkanaście dni w celi, tak zw. „przedpokoju śmierci". Każdorazowo, gdy ekscentryczna Amerykanka dowiaduje się, że jakiś skazaniec ma już dni swego żywota policzone, udaje się do więzienia i ofiaruje nieszczęśliwemu swoją obrączkę, a wraz z nią — aż do wykonania wyroku — pielęgnację, żywność i wszelkie uciechy, które przewiduje prawowite małżeństwo. „Dobroduszna" ta niewiasta już 20 razy usiłowała przeżyć błogą chwilę poślubienia skazanego na śmierć starając się o... względy morderców, bandytów i rabusiów, także murzynów, a nawet pewnego młodzieńca z Texas, który aż 3 żony wyprawił na łono Abrahama. Dotychczas jednak dostawała jedynie... odkosza. Ostatnio, ku swej niezmiernej i nieopisanej radości usłyszała nareszcie z ust wybranego owo upragnione „tak". Wobec jej słodkich słówek i starań zgodził się na małżeństwo niejaki Bernd Gorman, morderca, skazany na śmierć w Postlan, w stanie Orgon. Małżeństwo trwało aż trzy tygodnie. Kobieta spędzała codziennie po kilka godzin w celi małżonka-skazańca. Po 20 dniach owdowiała. Obecnie poszukuje pono nowego męża, którego w najbliższej przyszłości oczekuje fotel elektryczny.

Jeden z najciekawszych klubów w Ameryce — pisze jeszcze „Az Est" — powstał ostatnio w Filadelfji. Nazywa się klubem „dziewic w żałobie". Mogą doń należeć jedynie kobiety, które nie chcą wyjść zamąż. Członkinie w strojach żałobnych schodzą się raz na tydzień i wyrażają swe współczucie dla tych nieszczęśliwych ofiar całego świata, które posiadając męża, zmuszone są znosić jego obecność i ewentualną brutalność. Zebrania rozpoczynają się przy żałobnych pieśniach, następnie członkinie „plotkują", opowiadając sobie wzajemnie niestworzone historje o małżeństwie.

W końcu — rekord małżeński, pod pewnym względem ciekawy, zdobyty przez miss Elizę Battenstill. Młoda ta kobieta posiadała dotychczas aż 6 mężów, różnych narodowości, co oznacza, że nasza bohaterka sześciokrotnie zmieniała przynależność państwową! Wszyscy jej dotychczasowi mężowie byli biali. Zdaje się jednak, że niezwykłej tej amatorce znudziła się biała rasa, gdyż zaręczyła się już po raz siódmy z czerwonoskórym Indjaninem Surjanem Osago. Dodać należy że narzeczony jest b. bogaty... S. F.

Fałszerze pieniędzy z przed 2000 laty

Od dłuższego już czasu przeprowadzane wykopaliska w Szwecji wydobyły w tym roku na światło dzienne starożytne grobowce, szczątki zabudowań mieszkalnych, przedmioty sztuki, naczynia i broń ogromnej wartości naukowo-artystycznej dla historji Szwecji. Na wyspie Gotland, m. in. natrafiono na ślady najobszerniejszego zabudowania mieszkalnego starożytności północnej dotychczas nie znanej. Jest to wielka sala, długości około 60 mtr., która zdaniem uczonych stanowiła część pałacu szwedzkiego bohatera narodowego Starera Wielkiego. W sali tej znaleziono około 20 sztuk srebrnych monet, z podobizną cesarzy rzymskich z pierwszych dwóch stuleci ery chrześcijańskiej, które świadczą o nawiązanych stosunkach gospodarczych pomiędzy odważnymi żeglarzami Północy a cesarstwem rzymskiem. Kilka z tych monet posiadają jednak specjalną cechę, gdyż bezwątpienia są... fałszywe. Szczególnie parę sztuk z nich z podobizną cesarza Antonjusza Pobożnego zawierają wysoki procent ołowiu. A zatem, pieniądze fałszywe z przed 20 wieków, któremi kupcy rzymscy płacili za towary „przyjaciołom" Szwedom, widocznie nie doświadczonym wówczas w tym kierunku. Inne monety, nieco późniejsze, wykazują, że z czasem kupcy szwedzcy nauczyli się od swych rzymskich kolegów także sztuki fałszowania pieniędzy. Przymieszka składa się ze srebra i miedzi, a monety wykonane są z dwóch krążków bitych oddzielnie i spojonych następnie płomieniem. Podobizny cesarzy są wykonane znakomicie: natomiast rysunek i napis wykazują jeszcze pewne „niedoświadczenie" fałszerzy szwedzkich. S. F.

Sztuczne jezioro Maratony

Wzdłuż historycznej drogi maratońskiej po której przed 2400 lat biegł niezmordowany rycerz grecki, by oznajmić w Atenach o zwycięstwie nad Persami, wybudowano olbrzymi wodociąg. Pod kierownictwem amerykańskich inżynierów wykończa się obecnie — jak donosi „Corriere della Sera" — ogromną tamę, którą wstrzymując wodę rzek Haradra i Varnara, tworzyć będzie nowe, sztuczne jezioro Maratony, o powierzchni 2 400 000 kwadr. mtr. głębokości 50 mtr. i pojemności 41 miljonów kubicznych metrów wody. Jezioro zasilać będzie system uwadniania, jakiego jeszcze w Europie nie widziano. Tama jest cała z marmuru. Nowe sztuczne jezioro Maratony pozwoli powiększyć dziesięciokrotnie przydział wody w Atenach i okolicy.

Budowa nowego wodociągu rozwiązała dawne i dla Grecji nader ważne zagadnienie. Ateny otrzymywały dotąd wodę dzięki starożytnym wodociągom z epoki rzymskiej, wybudowanym jeszcze przed Narodzeniem Chrystusa. Były to ongiś dzieła monumentalne, lecz najazdy barbarzyńców, Gotów, Wandalów, Turków itd. po większej części ,zniszczyły zabytki, o których z biegiem wieków zupełnie zapomniano. Odkryto je około 100 lat temu i oddano jako tako do użytku: wkrótce jednak okazały się niewystarczające na współczesne warunki. Nowo wybudowany wodociąg podniesie Ateny do szeregu miast najbardziej higjenicznych na świecie. S. F.

Międzynarodowy kongres zoologiczny w Padwie

W wielkiej auli starożytnego uniwersytetu w Padwie otwarty został w dniu 4. bm. międzynarodowy kongres zoologów, w którym bierze udział przeszło 500 uczonych ze wszystkich krajów, nie wyłączając oczywiście i Polski, także W. M. Gdańska, Citta del Vaticano, Palestyny i t. d. Zagaił obrady rektor uniwersytetu w Padwie, prof. Giannino Ferrari, który w mowie swojej wstępnej streścił zadania tego XI z rzędu kongresu„ mającego na celu rozpatrzenie postępów, poczynionych dotychczas na drodze badania problemów życia i śmierci, które stanowią i stanowiły po wsze czasy podstawę zainteresowań umysłu ludzkiego. Językami oficjalnemi kongresu były: angielski, włoski, niemiecki, i francuski. W połączeniu z kongresem urządzono bardzo interesującą wystawę ilustracyj zoologicznych w wydawnictwach drukowanych z minionych stuleci, od XVI do XVIII, stanowiących bogaty dobytek bibljoteki uniwersytetu w Padwie.

Latająca herbatka nad Londynem

Towarzystwo dróg powietrznych imperjum „Imerial Airways" w Londynie urządza letnie loty pasażerskie nad Londynem w piątki, soboty i niedziele popołudniu. Ostatni z tych ciekawych lotów odbędzie się 28 września rb. Start następuje z lotniska w Croydon. Lot na wielkim samolocie trzysilnikowym 20-osobowym „Silwer Wing" trwa pół godziny. W ciągu tego czasu samolot zdąży zatoczyć koło nad wielkim Londynem i przelecieć linję średnicową. Podczas lotu w samolocie podają herbatę z konfiturami i ciasteczkami. Taka latająca herbatka kosztuje od osoby 2 funty i 2 szylingi (90 zł.)

Historyczny pałac wędruje przez Ocean

Historyczny zamek Hornby-Castle, siedziba hrabiów Leeds, jeden z najwspanialszych pomników brytyjjskiej architektury z wieku XVI, ma zostać zburzony. Kamienie, wspaniałe okazy, z których zamek jest zbudowany są ogólnej wagi 250.000 tonn. Po rozbiórce zostaną one przewiezione do Ameryki, ponieważ jeden z miljarderów amerykańskich zapragnął zostać właścicielem historycznego zabytku. Wkrótce zostanie rozpoczęta budowa tego wspaniałego zamku, według tego samego planu, który po drugiej stronie Atlantyku narysowali architekci XVI stulecia. Ciekawe. ile na tym interesie zarobią hrabiowe Leeds.

Błogosławiona długowieczność

Proboszcz parafji Cared-road w Eastbourne Charles Green obchodził dnia 8 b. m. 100-letnią rocznicę urodzin. Sędziwy ten kapłan czuje się bardzo dobrze, a w przeciwieństwie do innych 100-latków uważa, że stan jego zdrowia nie odpowiada już bardzo żywotnym jeszcze chęciom życia, t. zn., że jest słabszy, aniżeli życzyłby sobie tego sędziwy kapłan. Ks. pastor Grenn był przed 70 laty członkiem kościoła Kongregacji, z którego wystąpił i przeszedł do Kościoła Angielskiego w r. 1859. Rzadkiemu jubilatowi składano życzenia długich jeszcze lat życia i zdrowia, co wielebny Green przyjmował z pobłażliwym uśmiechem.

Dziwne przeczucie śmierci

Pisma węgierskie donoszą o ciekawym wypadku przeczucia własnej śmierci przez człowieka zupełnie zdrowego. W dniu 4 b. m. urzędnik sądowy w mieście Sopron, niejaki Józef Schreiber, znajdując się w gronie swoich bliskich, w pewnym momencie oświadczył im, że czuje się zupełnie zdrowym i nic mu specjalnie nie dolega, doznał jednak tajemniczego uczucia pewności, że śmierć jego nastąpi za kilka godzin. Otoczenie zaczęło go prosić i zaklinać, żeby porzucił czarne, niczem nieusprawiedliwione myśli. Schreiber wszakże spokojnie poczynił wszelkie przygotowania„ pożegnał się z wszystkimi, wydał rozmaite rozporządzenia, wskazał miejsce, gdzie trzymał najważniejsze dokumenty, powiedział, gdzie i u kogo należą mu się pieniądze, gdzie chowa pieniądze własne i rządowe, i kiedy wreszcie zakończył wszystkie te przygotowania, atak apopleksji położył koniec jego życiu.

Wczorajsza niedziela w Warszawie. Oddział policji, uzbrojony po raz pierwszy w bojowe hełmy stalowe i tarcze, który wystąpił wczoraj czynnie na ulicach m. Warszawy

Zarodki paraliżu dziecięcego żyją w wodzie.

Według ostatnich dowodzeń kierownika szwedzkiego państwowego laboratorjum bakterjologicznego, prof. Karila Klinga, bakcyle paraliżu dziecięcego (Heine Medina) pochodzą przeważnie z wody. Prof Karol Kling twierdzi, że doszedł do tego przekonania, po wielu poczynionych doświadczeniach i uważa, że największa ilość zarodków tej strasznej choroby znajduje się właśnie w wodzie źródlanej. Zdaniem jego teorja ta potwierdza się nagłym wybuchem epidemji paraliżu dziecięcego, w zupełnie izolowanych częściach Szwecji, gdzie nie mogła być przeniesiona z dalszych okolic, zarażonych tą chorobą.

Z różnych stron Polski

Pojazdy mechaniczne w Polsce.

Ministerstwo robót publicznych opracowało statystykę pojazdów mechanicznych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na dzień 1 sierpnia rb. Według tej statystyki na terenie państwa kursuje obecnie, oprócz pojazdów mechanicznych wojskowych, 19 283 samochody osobowe prywatne, 7 282 dorożki samochodowe, 6 888 samochodów ciężarowych, oraz 4 144 autobusy.

Razem w Polsce zarejestrowanych jest 37 597 samochodów, oprócz tego 6 769 motocykli, oraz 535 innych pojazdów mechanicznych, co daje łącznie 44 901 pojazdów mechanicznych na terenie całego państwa.

W porównaniu z pierwszym stycznia rb., przyrost półroczny ogólnej ilości pojazdów mechanicznych wynosi 3,7%.

Przeciętnie jeden pojazd mechaniczny przypada w Polsce na 689 mieszkańców. Najwięcej stosunkowo samochodów ma Warszawa, w której auto przypada na 114 mieszkańców, następnie województwo pomorskie — 1 auto na 282 mieszkańców, województwo poznańskie — na 300 mieszkańców, województwo śląskie — na 365 mieszkańców, województwo krakowskie — na 635 mieszkańców, województwo łódzkie — na 767 mieszkańców, województwo warzawskie — na 874 mieszkańców, województwo lwowskie — na 1 061 mieszkańców, województwo kieleckie — na 1 143 mieszkańców, województwo białostockie — na 1 204 mieszkańców, województwo wileńskie —na 1 229 mieszkańców, województwo lubelskie — na 2 212 mieszkańców, województwo stanisławowskie — na 2 529 mieszkańców, województwo poleskie — na 2 539 mieszkańców, województwo nowogrodzkie — na 2 570 mieszkańców, województwo wołyńskie — na 3 299 mieszkańców oraz województwo tarnopolskie — na 4 649 mieszkańców.

Strajki i lokauty w roku 1929

Główny Urząd Statystyczny opracował tymczasowe dane, dotyczące strajków i lokautów w 1929 r.

Ogółem strajków było 499 na terenie blisko 4.000 zakładów pracy. Strajkowało ogółem 215.564 osób, co spowodowało stratę około miljona dni pracy. Lokautów natomiast było ogółem 5 na terenie 29 zakładów, co pociągnęło za sobą stratę 78.132 dni pracy.

Strajki wybuchały przeważnie na tle żądania wyższych płac, brało w nich udział 62.807 robotników, były jednak również strajki polityczne i manifestacyjne z udziałem 118.215 osób.

„Czarny Staw" Stanisław Gałka

W wydanym w 1925 r. albumie p. t. „Les montagnes de Pologne" umieszczono na okładce reprodukcję kolorową obrazu art. malarza Stanisława Gałka ze Zakopanego, przedstawiającą Czarny Staw. Przez niedopatrzenie nie umieszczono podpisu autora i nieporozumiano się z nim co do reprodukcji. Celem naprawienia wyrządzonej przez to p. Gałkowi krzywdy, Polskie Tow. Tatrzańskie podajt powyższe do wiadomości, wyrażając serdeczne ubolewanie z powodu popełnionej omyłki. Prezydjum Polskiego Tow. Tatrzańskiego: (—) Czerwiński, (—) Stolfa.

Apostolstwo Chorych

(KAP.) Na pierwszym polskim kongresie eucharystycznym w Poznaniu objawiło się żywe zainteresowanie dla dzieła apostolstwa chorych, które założone w 1925 r. w Holandji szybko rozszerzyło się w wielu krajach katolickich i zjednało sobie uznanie Ojca św. i wielu biskupów.

J. E. Ks. Arcybiskup - Metropolita Dr. B. Twardowski erygował we Lwowie przy redakcji „Głosu Eucharystycznego" sekretarjat Dzieła Apostolstwa Chorych (Kurenda Kurji Metr. Lw. Nr. 12 z 1. 6. 1930). Centrala w Holandji zatwierdziła tę erekcję i na wzór organizacji apostolstwa w innych krajach, gdzie dla całego kraju istnieje jeden sekretarjat narodowy, zwierzyła sekretarjatowi we Lwowie funkcję Apostolstwa Chorych dla Polski. Adres: Lwów, ul. Ormiańska 13.

Apostolstwo Chorych jest to pobożny związek (pia unja), założony w r. 1925 przez ks. Willenborga w Bloemendaal, w diecezji Haarlem w Holandji. Ma za cel uczynić z chorych apostołów przez przyjęcie, znoszenie i ofiarowanie cierpień za Kościół i dla zbawienia dusz. W tem apostolstwie przez uświęcenie cierpień chorzy znajdują pociechę i pokrzepienie ducha.

Kursy z dziedziny historji sztuki

W mieście naszem organizuje się, jak roku zeszłego, kursy z dziedziny historji sztuki, które obejmować będą dzieje rozwoju architektury, rzeźby i malarstwa poszczególnych epok.

Na rok 1930-31 — przewidziane są dwa cykle wykładów: pierwszy traktować będzie sztukę europejską, począwszy od epoki klasycznej (grecko - rzymskiej) po przez średniowieczną (wczesnochrześcijańską, romańską, gotycką) i nowoczesną (renesansową, barokową, pseudoklasyczną).

Drugi typ wykładów obejmie historję rozwoju sztuki polskiej od końca XVIII w. (czasy króla Stan. Aug. Poniatowskiego) do XX wieku (t. j. włącznie naszego malarstwa współczesnego).

Wykłady powyższe uzupełniane będą licznemi ilustracjami, pozatem do zakresu kursów włącza się zwiedzanie galeryj obrazów, zabytków miast polskich z szczególnem uwzględnieniem artystycznych pamiątek Poznania. — Tak same wykłady jak i możność wyrobienia sobie umiejętnego patrzenia na zabytki nasze i obce — zachęcą niewątpliwie do korzystania z zapowiedzianych wyżej kursów.

Pozatem organizatorka, znając osobiście Włochy, projektuje na zakończenie kursów, (litylko dla członków) wycieczkę, która obejmie przedewszystkiem Wenecję, Florencję i Rzym. — Wykłady powyższe, jak i podróż do Włoch prowadzić będzie p. Romana Szymańska (Podgórna 7, I.) asyst. nauk. Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu i współpracowniczka pisma naszego w Dziale Kultury i Sztuki. — Kursy rozpoczną się z dniem 1 października rb.

SPORT

Czechosłowacja — Polska 83:73

Adamczak skacze o tyczce 3.70,5, Cejzik rzuca dyskiem 43.78 m

Drugi dzień spotkania międzypaństwowego przyniósł następujące wyniki: 400 m pł.: 1. Maszewski (P) 57.4, 2. Dostal (Cz); Dobrakowski został zdyskwalifikowany za zabiegnięcie toru; 200 m: 1. Engl (Cz) 22.4, 2. Biniakowski (P) 23.2, 3. Trojanowski II (P) 23.3; tyczka 1. Votawa (Cz) 3.705, 2. Adamczak (P) 3.705 m (rek. polski), 3. Majtkowski (P) 3.50 m; 800 m: 1. Petkiewicz (P) 1:56.2, 2. Drozda (Cz) 1:57.1, 3. Lesicki (P); 5000 m: 1. Kusociński (P) 15:04.8, 2. Kosciak (Cz) 15:57.4, 3. Flezaczek (Cz); Petkiewicz nie biegał. Skok w dal: 1. Hofman (Cz) 7.12 m (rek. czeski), 2. Nowosielski (P) 6.91 m, 3. Nowak (P) 6.61 m; dysk: 1. Douda (Cz) 45.67 m (rek. czeski), 2. Vanoucek (Cz) 44.44 m, 3. Cejzik (P) 43.78 m, 4. Heljasz (P) 41.69 m; 4×400 m: 1. Polska 3.26.2 w składzie: Piechocki, Cejzik, Rzepuś i Biniakowski, 2. Czechosłowacja 3:27.8. (Tel. wł.) T. S.

Kolarstwo

W niedzielę odbył się w Poznaniu ze startem i metą na boisku „Sokoła" wyścig, w którym zwyciężył po zaciętej walce na finiszu St. Jus (Poznań) w czasie 3 godz. 03, przed Stefanem Wojciechowskim 3 godz. 03:30, 3. Kędziora 3 godz. 10, 4. Antkowiak, 5. Biernat, 6. Sikora, 7. Nadolny. Wyścig odbył się o puhar wędrowny „Dzielnicy" na trasie Poznań-Grodzisk i z powrotem na dystansie 100 km. (fl)

Wyścig międzyklubowy K. S. „Warta", zorganizowany na dystansie 100 km na trasie Poznań—Grodzisk, przyniósł następujące wyniki: 1. Lange (HCP) 3 godz. 06, 2. Kluj (HCP) 3 godz. 06:10, 3. Falkenstein (Warta) 3 godz. 07, 4. Myśkiewicz (Warta) 3:08, 5. Reglin (Warta) 3:10, 6. Stefański (Warta) 3:13.

Długodystansowe mistrzostwa Polski na torze rozegrane w Łodzi na dystansie 50 km (25 okrążeń toru w Hellenowie): 1. Szmidt (Union) 12 p. (1 g. 25:14.4, 2. Włodarczyk (WTC) 12 p., 3. Briszke (WTC) 5 p., 4. Klatt (WTC) 3 p. Startowało 22, ukończyło 6 zawodników.
(Tel. wł.) T. K.

Lekka atletyka

Mistrzostwa Dzielnicy Wielkopolskiej „Sokoła" przyniosły następujące wyniki: 100 m: J. Sobala (Pozn. II)) 12.1, 2. B. Adamkiewicz (P. II), 3. B. Szymański (Leszno); 400 m: 1. R. Kupś (P. I) 54.7, 2. A. Holasz (P. II), 3. St. Ratajczak (Leszno); 800 m: 1. Fr. Janowski (P. I) 2:09.3 (nowy rekord Sokoła), 2. Wł. Muszyński (P. IV), 3. Fel. Kabatowski (Janówiec); 110 m pł.: 1. St. Gancarz (P. I) 17.3, 2. A. Holasz, 3. Zmudziński (P. I); 3000 m: 1. Fr. Janowski 9:48.2, 2. Wł. Muszyński, 3. Fr. Szygub (Leszno); skok w dal: 1. Radosław Kupś 6.02 m, 2. J. Kubiak (P. II) 5.79 m, 3. M. Orłowski (P. I) 5.77 m; skok w wyż: 1. Zb. Tilgner (P. I) 1.615 m, 2. Fr. Zawal (P. II) 1.56 m, 3. St. Ratajczak (Leszno) 1.51 m; skok o tyczce: 1. Leon Lupa (Janówiec) 3 m, 2. J. Kubiak 2.90, 3. Koehler (Wronki) 2.90 m; dysk: 1. Zb. Tilgner 34.35 m, 2. St. Gancarz 32.38 m, 3. R. Kupś 31.24 m; oszczep: 1. Tilgner 41.38 m, 2. B. Ostachowicz (Leszno) 39.55 m, 3. J. Kubiak 39.02 m; kula: 1. Tilgner 11.78 m, 2. M. Orłowski 10.39 m, 3. Kupś 10.11 m; 4×100 m: 1. okręg poznański I w składzie: Holasz, Zawal, Adamkiewicz, Sobala w czasie 46.8, 2. Leszno 47.3 (rek. Leszna), 3. okręg poznański II.

Pięciobój olimpijski przyniósł następujące wyniki: 1. R. Kupś 2.614,765 p. (nowy rekord), 2. St. Gancarz 2.428,71 p. (także lepszy od dotychczasowego rekordu), 3. W. Pujanek (Leszno) 1.740.815 p. Sześciobój kombinowany: 1. J. Tomczyk (Leszno) 349.63 p., 2. B. Radojewski (P. I) 317.47 p., 3. Br. Nowacki (Leszno) 299.58 p.

Panie. 60 m: 1. Kasprzakówna (P) 8.8, 2. Szkudlarska (P) 8.9, 3. Szulczykówna (L) 8.9; 100 m: 1. Kasprzakówna 13.8, 2. Szulczykówna, 3. Kraszewska (P); 800 m: 1. Kraszewska 2:41.6, 2. Szwarcówna (L), 3. Brzozowska (P); skok w dal: 1. Kasprzakówna 4.32 m, 2. Szulczykówna 1.23 m, 3. Włodarczakówna (L) 1.23 m, 4. Matecka 1.23 m; dysk: 1. Szkudlarska 26.90 m, 2. Szulczykówna 24.18 m, 3. Kasprzakówna; kula: 1. Kasprzakówna 8.44 m, 2. Włodarczakówna 7.65 m, 3. Szulczykówna 7.57 m; oszczep: Szkudlarska 26.31 m, 2. Kasprzakówna 21.86 m, 3. Włodarczakówna 20.95 m; trójbój (100 m, skok w wyż i rzut dyskiem): 1. Szkudlarska 139.19 p., 2. Kasprzakówna 134.78 p., 3. Szulczykówna 120.63 p.; 4×75 m: 1. Poznań w składzie: Szkudlarska, Kraszewska, Bukowska, Kasprzakówna w czasie 41.1 (nowy rekord Sokoła), 2. Leszno. W koszykówce Poznań I pokonał Leszno 28:6; Poznań I — Rataje I 32:18. W ogólnej punktacji zwyciężył w konkurencji druhów: Poznań I 49 p., 2. Poznań II 16 p., 3. Leszno 16 p., 4. Poznań-Łazarz 4 p., 5. Gniezno 4 p., 6. Wronki 1 p. — Druhny: 1. Poznań 38 p., 2. Leszno 23 p. W punktacji w koszykówce: 1. Poznań I 4 p., 2. Rataje 2 p., 3. Leszno 0 p. Organizacja spoczywająca w rękach p. T. Weselika, bardzo dobra.

Król. Huta. „Stadjon" — „Warta" 70:50. Spotkanie międzyklubowe pań rozegrane na stadjonie w Królewskiej Hucie przyniosło zwycięstwo Ślązaczkom. Wyniki poszczególne są następujące: 60 m: 1. Sikorzanka (S) 8.1, 2. Hofińska (S), 3. Kryżanka (W), 4. Musielewska (W); 100 m: 1. Orłowska (S) 13.1, 2. Sikorzanka (S) 13.2, 3. Chudzierska (W), 4. Korytowska (W); 200 m: 1. Orłowska (S) 27.8, 2. Korytowska 28.9, 3. Chudzierska, 4. Eckerlandówna (S); 800 m: 1. Niewodowska (W) 2:54, 2. Tilchnerówna (S), 3. Wrzesikówna, 4. Jaworska; 80 m pł.: 1. Orzołówna (S) 14.6, 2. Korytowska, 3. Hofińska (S), 4. Musielewska; kula: 1. Kryżanka (W) 8.46 m, 2. Sołożówna (S) 8.28 m, 3. Musielewska 8.16 m, 4. Orzołówna 7.84 m; dysk: 1. Kryżanka (W) 26.86 m, 2. Sołożówna 26.40 m, 3. Niewodowska 24.92 m, 4. Orzołówna 24.02 m; oszczep: 1. Niewodowska 28.13 m, 2. Sołożówna 27.46 m, 3. Musielewska 26.38 m, 4. Orzołówna 25.06 m; skok w dal: 1. Sikorzanka 4.89 m, 2. Komorkówna (S) 4.26 m, 3. Chudzierska 4.22 m, 4. Kryżanka 4.09 m; w wyż: 1. Eckerlandówna 1.35 m, 2. Orzołówna 1.30 m, 3. Niewodowska 1.20 m, 4. Korytowska 1.20 m; 4×75 m: 1. „Stadjon" 40 s., 2. „Warta" 41,2; 4 × 200 m: 1. „Stadjon" 1:51.4 (rekord polski wyrównany), 2. „Warta" 1:59.9 (rekord POZLA). (Tel. wł.) F. G.

Dziesięciobój o mistrz. Śląska: 1. Sobik (Pol. K. S.) 5.271.5 p., 2. Szneider (Pogoń) 5.038.75 p., 3. Pitra (Stadjon) 4.991.725 p.

Pięciobój pań o mistrz. Śląska: 1. Orłowska (Stadjon) 2.697.06 p. (rek. śląski), 2. Imielanka (Sokół II Kat.) 2.561.25 p., 3. Hofińska (Stadjon). Tel. wł.) F. G.

Dziesięciobój o mistrz. Lwowa: 1. Dubena (Pogoń) 5.725.995 p. (rek. okr.), 2. Kluk (Sokół) 5.235.995 p., 3. Kaniak (Sokół). (Tel. wł.) T. S.

Piłka nożna

Niedzielne spotkania ligowe: „Warta" — „Pogoń" 1:1 (0:1). Wynik nie odpowiada przebiegowi gry, gdyż gospodarze przez cały czas zawodów byli stroną atakującą. Jedynie w drugiej części przez 10 minut gra była wyrównana. Mecz sam nie należał do specjalnie ciekawych i raczej rozczarował licznie przybyłą publiczność. Obie strony od początku samego podyktowały silne tempo, utrzymując je do pauzy. Od startu zaznacza się przewaga „Warty", która przebywa stale pod bramką gości. „Pogoń" natomiast w tej części gry ogranicza się do sporadycznych wypadów. Gospodarze, którym nadarzają się liczne sytuacje podbramkowe, nie wykorzystują sposobności do uzyskania prowadzenia. Goście natomiast grają ostrożniej, bronią się zaciekle i z powodzeniem dzięki świetnej grze swych obrońców i bramkarza Albańskiego. Podczas jednego z nielicznych w tej części gry wypadów „Pogoń" przez Motylewskiego uzyskuje w 25 min. prowadzenie. Gra z czasem przybiera na ostrości, a niektórzy zawodnicy z obu stron popisują się przy tej sposobności zbyteczńemi i rażącemi wybrykami. Mimo wysiłków gospodarzy wynik do przerwy pozostaje niezmieniony. Po pauzie spotkanie przybiera jeszcze więcej cech zdenerwowania i niepewności, co specjalnie odnosi się do graczy „zielonych", którzy gubią się w akcjach, walcząc z murem całej drużyny gości. „Pogoń" cofnęła bowiem chwilami aż trzech napastników do tyłu. Zasługują na specjalne podkreślenie zbyt częste reklamacje i niesubordynacja graczy „Pogoni" wobec rozstrzygnięć sędziego. Wynik zawodów wydawał się już być przesądzonym na korzyść gości. Jednak na 10 minut przed końcem pada upragnione wyrównanie przez Nowickiego, strzałem z wolnego. Gospodarze po tym sukcesie atakują zawzięcie, jednak bezskutecznie, gdyż „Pogoń" broni się zaciekle i „muruje" bramkę. W ostatniej jeszcze chwili likwiduje świetnie dysponowany Albański, któremu „Pogoń" zawdzięcza wynik remisowy, niebezpieczny atak gospodarzy.

Łódź. „ŁKS" = „ŁTSG." 2:0 (0:0). Gra stała na bardzo niskim poziomie w porównaniu z innemi spotkaniami ligowemi. Do przerwy była wyrównana, to też wynik bezbramkowy w tej części jest wykładnikiem sił. Dopiero po zmianie stron dochodzi do głosu „ŁKS" i w 10 min. Durka, grający na lewem skrzydle, z dalekiego strzału uzyskuje prowadzenie; 5 minut później Stollenwerk na prawem skrzydle strzela drugą bramkę, ustalając wynik dnia. Sędzia p. Brzeziński. Publiczności 3000 osób.
(Tel. wł.) W. K.

Kraków. „Wisła" — „Legja" 1:0 (0:0). Wisła bez Balcera, Makowskiego i Skrynkowicza. Wynik odpowiada przebiegowi gry, bowiem gospodarze mieli tylko nieznaczną przewagę. Grę rozpoczyna „Legja" i już w 4 min. Kotkowski przenosi z czterech metrów tuż nad poprzeczką. Do 20 minuty utrzymuje się przewaga „Legji", poczem inicjatywę ujmuje „Wisła". W 28 min. Rejman przenosi z wolnego tuż nad poprzeczką, a w dwie minuty później strzela z wolnego w słupek. Po przerwie znów przeważa początkowo „Legja", górując nawet dość znacznie, lecz nie może swej przewagi uwidocznić cyfrowo. Jedyna bramka dnia pada w 30 min. z najbliższej odległości. Lubowiecki podaje Sołtysikowi, który centruje do Kisielińskiego, ten ostatni strzela nieuchronnie. Jeszcze jednego wolnego przenosi w 42 min. Rejman. Najlepszym graczem na boisku był Nawrot, najskuteczniejszym Lubowiecki. Publiczności zebrało się 2500 osób.
(Tel. wł.) K. S.

Warszawa. „Polonja" — „Warszawianka" 4:1 (0:1). Zasłużone zwycięstwo „Polonji", która miała przewagę przez cały przeciąg gry. W pierwszej połowie atak „Polonji" mało ruchliwy nie mógł uzyskać żadnej bramki. Za to „Warszawianka" przypadkowym strzałem uzyskuje prowadzenie przez Junga. Po przerwie „Polonja" w ciągu kilku minut uzyskuje cztery bramki i to dwie przez Malika, dwie przez Szczepaniaka — przyczem jedną z karnego. Publiczności 3000 osób. (Tel. wł.) T. S.

Lwów. „Czarni" — „Ruch" 2:1 (0:1). Już w 11 minucie goście uzyskują prowadzenie i jedyną bramkę przez Fibicha. Gospodarze wyrównują po przerwie przez Rejmana, który również uzyskuje drugą bramkę z karnego. Publiczności 2000 osób. Sędzia p. Arczyński. (Tel. wł.) T. S.

Tabelka rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1. „Cracovia" 23 p. (15, 34:15); 2. „Wisła" 21 p. (16, 34:27); 3. „Polonja" 21 p. (17, 43:27); 4. „Warta" 20 p. (14, 41:19); 5. „Legja" 15 p. (19, 31:18); 6. „Garbarnia" 16 p. (16, 42:38); 7. „Pogoń" 14 p. (15, 29:25); 8. „ŁKS" 14 p. (16, 35:27); 9. „Czarni" 13 p. (16, 15:30); 10. „Ruch" 11 p. (16, 23:37); 11. „ŁTSG." 10 p. (17, 20:50); 12. „Warszawianka" 6 p. (15, 15:49). W tabeli nie został uwzględniony mecz „Warta" — „Ruch", przerwany na 18 minut przed końcem.

O wejście do ligi. „Legja" — „TKS" 5:2 (2:0). Już w pierwszych minutach uzyskuje „Legja" prowadzenie ze strzału Zaremby, mimo że początek zawodów zapowiadał porażkę gospodarzy. Goście zaczęli z takim impetem atakować, że klęska gospodarzy zdawała się być nieuniknioną. Obie strony grały bardzo ambitnie i kombinowały nieźle. „Legja" górowała technicznie nad gośćmi, ustępując im startem. Drugą bramkę zdobywa po krótkiej kombinacji na kilkanaście minut przed przerwą Mikołajewski ładnym strzałem nie do obrony. Po zmianie stron odrazu zaznacza się przewaga „Legji", która trwa niedługo, gdyż „TKS" zrywa się również do ataku. Gra odtąd toczy się przy zmiennej przewadze. Trzecią bramkę dla gospodarzy zdobywa znów Mikołajewski, najlepszy gracz na boisku, a nieco później strzela czwartą po zamieszaniu podbramkowem Konopa. „TKS", grający zbyt ostro i popisujący się znaną u niego z dawnych czasów niekarnością graczy, po szeregu atakach uzyskuje bramkę przez Gumowskiego. Gospodarze jednak nie próżnują i 10 minut później Sadalski strzela piątą i ostatnią bramkę. Ostateczny wynik dnia ustala wreszcie Kowalski, który zdobywa drugą bramkę dla gości. Toruńczycy na tak wysoką porażkę nie zasłużyli, bowiem stosunek sił był naogół wyrównany. Sędziował poprawnie p. Andrzejak. W przerwie kierownictwo „Legji" wręczyło z okazji dwusetnego meczu Kwintkiewiczowi wiązankę kwiatów.

Warszawa. „WKS" — „Skra" 3:2 (1:0). Zasłużone zwycięstwo Łodzian, mających stałą przewagę. (Tel. wł.)

Równe. „Lechja" (Lwów) — „Sokół" 3:0. w. o. z powodu niestawienia się na czas drużyny „Sokoła". W spotkaniu towarzyskiem zwyciężyła „Lechja" 6:2 (2:2).

Śląsk. Spotkanie międzygrupowe „Szturm" — „Orzeł" (Wełnowiec) 1:2 (1:1). „Cracovia" — „BBSV" spotkanie towarzyskie w Bielsku 1:1 (1:0). (Tel. wł.) F. G.

Kraków. W decydującem spotkaniu o mistrzostwo KOZPN „Wawel" pokonał „Makkabi" 2:1 (1:0). (Tel. wł.) K. S.

Wilno. Lublin — Wilno 4:2. Niespodziewaną porażkę odniosła reprezentacja gospodarzy, mimo że Lublin wystąpił bez graczy „Unji", z kombinowaną drużyną 9 pac i 22 p. p. Międzyokręgowe te zawody odbyły się o puhar PZPN, ufundowany dla okręgów wschodnich.

O mistrz. kl. B POZPN. „Olimpja" = „Liga" 3:3 (1:1). Bramki uzyskali dla „Olimpji" Lis, Zugehoer i Pospieszny. „HCP" Ib — „Polonja" (Poznań) 4:3 (2:3). Ciężko wywalczone zwycięstwo odniosły rezerwy „HCP", zapewniając sobie tem samem prowadzenie w tabeli. Bramki dla zwycięzców uzyskali Jarecki dwie, Chorzan i Narożny po jednej.

Pięściarstwo

Turniej młodzików, zorganizowany przez K. S. „Warta", przyniósł w pierwszym dniu szereg ładnych walk. Spotkań stoczono 15, z których kilka obfitowało w cały szereg ciekawych momentów, dzięki stale poprawiającej się klasie pięściarzy różnych klubów. Na wyróżnienie zasługują Kawczyński, Polus, Wyżykiewicz II, Wolniakowski i Glesman z „Warty", Wolny, Nowicki, Misiurewicz i Holasz z „Sokoła" oraz Strugiński z Druż. Błękitnej.

Walki dały następujące rezultaty: w wadze papier. Wyżykiewicz II (W) — Romański (S) po 3 rundach remis; wynik krzywdzący Romańskiego, któremu dopiero po dodatkowem starciu przyznano zwycięstwo na punkty. Kawczyński (W) pokonał Ziemniewicza (W); w. musza: Wolniakowski (W) zwycięża przez zdyskwalifikację w 1 starciu Nowaka (Dr. Bł.). W wadze koguciej Polus (W) bije Golaka (S), który tym razem zawiódł zupełnie, natomiast Polus poprawił się znacznie. Purman (HCP) poddał się w 2 starciu Wojewodzie II; w. piórkowa: Strugiński (Dr. Bł.) wygrał na punkty z Wolnym (S); zadziwiała twardość i ambicja Wolnego. Strugiński pracował nieźle, powinien jednakże więcej wagi kłaść na tempo, które tym razem nie było nadzwyczajne. Po słabej walce Tasarek (HCP) zwycięża Jankowiaka (Dr. Bł.). Następną walkę stoczył Majchrzycki z Wareckim o charakterze pokazowym bez wyniku. W. lekka: Pierard (S) pokonał Roszyka (W); Stroiński (W) zwyciężył Nowickiego (S). Niespodziankę sprawił w wadze półśredniej Misiurewicz (S), który znokautował w pierwszem starciu Wojtasika (W). Holasz (S) — Gostyński (W); zwycięzcą zostaje ogłoszony niezasłużenie Gostyński. Witczak pokonał Wojewodę I. Glesman (W) zmusza Szolca (Dr. Bł.) do poddania się w 2 kole.

W drugim dniu stoczono 8 walk; 2 finały i 6 półfinałów. Przebieg ich był następujący: w wadze pap. Witke (HCP) bije Romańskiego (S). W finale wagi muszej Wolniakowski (W) pokonał Buszkę (HCP). Wolniakowski jest obecnie w swej wadze najlepszym technikiem. Buszka dużo trzymał, zaco otrzymał 2 ostrzeżenia. W w. lekkiej: Stroiński (W) zwycięża po 3 rundach ciekawej walki, nadzwyczaj ambitnego i wytrzymałego Sokoła Guzińskiego. Mrówka (W) był dla Majchrzyckiego (W) słabym partnerem do walki pokazowej. Tasarek (HCP) zwyciężył po 3 starciach Strugińskiego (Dr. Bł.). W wadze piórkowej Czerniak (HCP) wygrał ze Zbierskim (W) na punkty. W wadze półśredniej Misiurewicz (S) zwyciężył na punkty Witczaka (HCP). W ostatniej walce w wadze średniej Glesmann (W) pokonał kolegę klubowego Wacławskiego na punkty.

Warszawa — Poznań. Tegoroczny sezon bokserski otwiera POZB meczem z Warszawą. Pięściarze stołeczni poczynili w ostatnim czasie wielkie postępy i należą do czołowej klasy polskiej. Ładny styl, płynna gra nóg i doskonała technika oto najważniejsze cechy bokserów warszawskich. Spotkanie w dniu 21. b. m. w „Słońcu" będzie pierwszem obydwóch reprezentacyj, należy więc oczekiwać bardzo zaciętych walk. Dziewiątka Poznania (walki odbędą się w wagach od papierowej do ciężkiej) nie będzie miała łatwego zadania do pokonania.

Pływanie

Zawody Dzielnicy Wielkopolskiej „Sokoła", odbyte w niedzielę przy licznym udziale zawodników, wykazały, że Sokoli również w tej dziedzinie robią znaczne postępy, o czem świadczą następujące wyniki: 100 m dow. 1. Lewandowski 1:18.5, 2. Gancarz 1:27.8, 3. Dykier 1:34; 200 m dow. 1. Lewandowski 3:20.7, 2. Gancarz 3:21.8, 3. Konieczny II 3:46.8; 100 m klas. 1. Marchewka 1:41.6, 2. Konieczny I 1:44.2, 3. Gancarz 1:47.2; 200 m klas. 1. Marchewka 3:46, 2. Wojnoski 4:13.5, 3. Dudziak. Skoki z trampoliny: 1. Lewandowski 26.50 p., 2. Gancarz 18.62 p. Chłopcy: 50 m dow. 1. Marciniak 50, 2. Bober 50.5; 100 m klas. 1. Grześkowiak 1:56, 2. Donajski 2:08.7. (wz)

Zawody wewnętrzne „Unji", połączone z zawodami „Sokoła", przyniosły kilka dobrych wyników, bliskich rekordom okręgowym. Klasa A. — Panie: 100 m klas. 1. Kaczmarkówna 1:54.6, 2. Antoniewiczówna 1:54.9; 200 m klas. 1. Antoniewiczówna 4:09.6, 2. Kaczmarkówna 4:11.8. Panowie: 100 m dow. 1. Lisewski 1:13.5, 2. Kańciak 1:29.3; 200 m dow. 1. Lisewski 2:52.7, 2. Kubicki; 100 m wznak 1. Głowacz 1:43.6, 2. Schramm 1:49.3; 200 m klas. 1. Kubicki 3:27.8, 2. Schramm. Klasa B. — 100 m dow. 1. Piotrowski 1:29, 2. Amborski 1:34; 200 m dow. 1. Kańciak 3:30.6, 2. Maleszyński; 100 m wznak 1. Kudowski 1:52.4; 200 m klas. 1. Widermański 3:43, 2. Piotrowski 3:44.8. Po zawodach odbyło się wręczenie nagród, podczas którego Richter i Antoniewicz otrzymali srebrne puharki za 100 startów w barwach „Unji". Publiczności na zawodach 1000. Organizacja dobra. (wz)

Tennis

Kraków — Lwów. W meczu tennisowym o puhar Targów Wschodnich Kraków pokonał Lwów 7:4. Z pośród jedenastu spotkań wyróżnić należy: Liebling (K) — Pohoryles (L) 8:6, 6:2, Hebda (L) — Horain (K) 6:4, 6:1, Navratil, Hebda (L) — Liebling, Horain (K) 6:1, 6:2, Jędrzejowska (K) — Orzechowska (L) 6:1, 6:1. Mecz tennisowy „Pogoń"-AZS (Lwów) wygrał AZS 4:3. (PAT).

Turniej Legji. Półfinał gry poj. panów: Tłoczyński — J. Stolarow 7:5 6:1; Pietzner — Goldstein 6:3, 6:1; półfinał gry podwójnej: Acker i Pietzner — Steiner i J. Stolarow 5:7, 6:4, 6:3; Tłoczyński i Jurczyński — Marszewski i Popławski 6:2 6:0; półfinał gry poj. pań: Dubieńska — Lilpopówna 6:1 8:6; Volkmerówna i Syropowa 6:1 6:2; półfinał gry mieszanej: Dubieńska i Tłoczyński — Ziółkowska i Czetwertyński 6:1 6:1; Volkmerówna i Popławski — Syropowa i Goldstein 3:6 6:2 6:0; finał Dubieńska i Tłoczyński — Volkmerówna i Popławski 8:6 4:6 11:9.

Wioślarstwo

W regatach w Wilnie startowała czwórka K. W. 04, wygrywając swój bieg, tak samo w czwórkach półwyścigowych osada Wojskowego Klubu Wioślarskiego z Poznania. Tel. wł.)

21-sza Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W piątym dniu ciągnienia 5-tej klasy główniejsze wygrane padły na numery następujące:

25.000 zł na Nr. 195972.
15.000 zł na Nr. 11393.
10.000 zł na Nr. 8873.

Po 5.000 zł na N-ry 35704 53092 62826 130695 132168 182333 188252

Po 3.000 zł na N-ry 203491 205759.

Po 2.000 zł na N-ry 13864 21964 28738 67642 83357 84011 106342 120902 125303 133612 171968 175990 181576 186382 193608 194378 206400.

Po 1.000 zł na N-ry 14025 20833 30940 43315 74447 75175 89046 98702 109641 115283 121659 153982 163759 177945 187709 189966 193526 193754 195102.

Po 600 zł na N-ry 535 3073 8128 9904 12774 13446 15797 16681 32167 35002 61251 68562 82734 102979 126534 137485 140135 144249 159412 166444 169572 175816 176910 187622 188465 189173 191076 193343 194407 205433 206677.

Po 500 zł na N-ry 4325 4649 6234 6814 10409 10570 13600 14492 17842 20268 21208 21611 24054 25123 26446 26681 26731 29311 30529 32905 35251 36428 38016 38909 40453 48513 49457 49644 49708 50021 50303 53135 55224 60069 63093 63105 64717 65193 65364 68490 71559 74268 76552 77479 800406 80153 83031 87745 89287 89470 91648 92468 93464 93983 94598 95013 95775 96006 96637 97286 100379 101414 101771 101870 102335 103587 104078 109303 112612 118535 119071 119389 121294 121942 122422 126148 128942 130629 130878 131715 132867 135038 138711 142017 142218 146980 147532 147569 148373 149056 149956 150274 151161 152077 153966 156770 157061 157640 159170 160720 162317 164332 165350 165586 165610 166953 170329 171577 172329 173335 174186 175247 176919 178572 178586 179242 180999 181505 182092 182895 183335 185359 187529 189216 190567 192026 195077 197580 197967 199126 200144 200721 200938 203594 204038 208737 209536.

Po 250 zł wygrały numery następujące: 16 78 126 208 43 320 22 32 420 67 96 844 57 901 32 38 1082 267 372 419 47 555 56 618 50 67 91 779 840 2030 105 15 73 267 302 56 72 679 709 59 805 24 3066 138 245 82 334 435 571 741 4103 7 220 352 56 479 528 62 639 44 723 43 5036 123 85 201 24 466 539 612 846 967 6014 32 43 279 403 17 32 695 713 805 24 30 44 986 7041 55 99 170 93 297 334 82 449 71 88 509 38 67 86 98 650 978 8126 90 202 92 378 458 82 543 700 41 842 930 9004 52 245 56 563646 57 779 910 32 49 10033 42 63 123 236 81 311 65 668 751 887 11047 66 134 225 86 353 445 633 52 887 941 12017 36 236 411 676 700 8 72 823 52 927 13052 87 224 57 333 512 642 58 800 16 37 71 87 923 14117 67 206 34 354 60 79 634 49 58 711 28 38 50 78 815 60 978 15036 126 691 98 773 82 16025 145 413 502 35 38 611 39 725 31 811 77 83 92 99 949 17046 58 242 356 64 462 737 886 917 18135 393 673 713 851 56 966 19023 105 53 57 91 201 28 34 300 568 92 648 50 83 807 11 94 20028 75 89 113 18 32 61 66 724 31 862 66 983 21025 107 231 55 338 60 482 562 64 663 941 22025 41 138 263 76 377 454 60 641 63 713 819 23 53 54 77 85 23001 148 232 77 358 411 24 590 776 803 8 71 74 916 30 24033 105 87 243 50 88 418 510 64 601 75 736 836 58 966 76.

25011 166 210 79 337 71 92 502 22 25 624 40 73 950 26042 163 245 73 467 560 618 34 77 737 74 855 27048 58 68 92 233 47 50 391 463 523 628 83 753 73 74 881 992 28018 92 115 47 48 207 463 90 619 70 702 20 887 926 38 41 29033 136 200 76 77 456 573 655 743 68 833 45 963 74 30037 76 104 58 77 288 375 441 86 556 607 57 89 700 22 920 61 31059 194 352 448 51 541 753 835 913 32105 14 70 238 432 91 617 34 759 74 827 983 33211 63 310 441 500 73 633 36 763 873 976 34009 11 59 68 69 140 267 87 343 509 12 611 729 42 54 880 937 55 35156 236 38 314 37 85 541 633 704 820 37 59 931 63 36098 122 93 234 35 58 368 531 671 79 96 810 11 12 37131 61 336 86 469 607 40 724 827 38 88 904 22 31 33 44 55 38108 31 66 269 378 468 513 49 720 91 830 982 39029 207 34 336 432 71 589 635 760 40026 129 244 301 71 513 756 99 858 938 41078 100 36 650 55 93 867 917 42109 53 69 201 332 410 511 16 69 620 31 52 745 827 59 91 907 8 25 56 98 43039 110 15 25 61 63 450 51 635 51 86 92 736 73 945 47 84 44185 91 272 79 358 479 560 81 650 93 710 59 98 894 45117 25 71 346 79 86 556 634 874 975 46176 284 322 90 587 602 65 94 806 32 47 81 47046 117 29 75 319 98 407 545 53 651 97 702 879 967 48027 248 466 514 93 675 731 802 72 953 49049 99 197 220 42 65 301 408 88 529 75 737 40 900 3.

50020 110 35 256 398 595 680 97 730 852 977 79 51027 162 96 307 57 456 57 507 605 758 811 52022 31 143 51 264 70 349 478 82 539 78 662 708 854 932 68 53000 24 100 10 224 499 796 977 54143 49 81 259 326 456 69 77 512 619 85 709 39 807 55109 33 77 202 53 458 535 715 28 862 56148 248 78 330 489 559 89 708 930 40 57028 68 249 93 303 8 9 41 56 84 439 48 600 748 832 981 90 58028 249 343 430 592 685 90 834 955 59001 27 175 60237 400 12 590 621 26 64 66 722 90 805 35 61013 29 154 80 296 98 316 23 98 443 517 89 621 31 722 31 925 45 62160 69 281 352 566 69 671 79 774 930 63126 49 59 231 46 95 336 55 404 72 86 545 693 802 37 957 66 64058 104 61 93 318 88 414 506 37 720 51 61 851 65129 287 307 469 78 512 25 646 76 844 66010 130 298 361 72 581 902 67052 73 275 318 60 507 658 723 96 850 920 68060 65 81 89 328 66 42 52 62 84 806 69132 228 315 462 83 93 579 692 785 817 70096 97 267 358 65 95 443 75 84 544 620 22 99 743 64 97 911 71041 45 73 92 110 209 87 323 34 37 481 94 530 655 88 790 823 961 72205 27 47 451 79 532 720 58 71 93 816 73043 58 118 83 244 322 64 81 95 431 61 89 557 59 647 92 728 38 845 962 73 86 74000 187 221 84 321 497 672 80 90 864 96 940 51.

Losy do V. klasy są jeszcze do nabycia
w najszczęśliwszej kolekturze
Juljana Langera
Tel. 16 37 Tel. 16-37
Poznań-Wielka 5, Centrala
Główna wygrana 750000 zł
Ciągnienie od 9 września do 14 października
Co drugi los wygrywa!
nw 3 725

75021 23 52 135 206 93 99 338 57 639 82 746 59 814 77 79 86 983 76036 94 99 495 504 46 96 606 713 82 87 849 78 936 59 86 77007 106 389 577 96 789 842 936 40 69 79 97 78133 304 457 64 535 93 605 19 40 50 781 840 904 16 98 79067 79 85 145 273 421 28 555 678 749 814 43 80017 360 507 617 22 96 713 34 96 817 71 81012 116 22 41 87 235 335 84 409 540 66 728 47 76 813 25 82280 82 316 816 53 963 80 83040 71 88 103 4 15 327 33 466 564 627 92 719 851 78 904 84216 446 697 727 87 89 85016 93 124 215 17 63 303 498 531 730 844 85 948 88 86084 109 54 209 336 405 98 807 21 29 46 99 931 87181 219 326 499 502 671 787 887 88267 458 60 515 97 628 790 89178 385 403 64 91 634 750 890 90287 304 47 471 94 556 601 51 89 91 801 33 53 91006 188 312 32 402 11 562 713 34 838 85 92026 226 400 52 807 936 95 97 93036 127 37 42 430 604 39 811 39 92904012 29 60 155 581 673 732 94 98 95056 149 77 202 328 425 49 84 511 18 792 982 99 96081 83 136 243 66 76 487 504 603 16 27 82 903 11 30 97123 207 313 15 18 60 63 481 506 625 723 816 98039 85 183 228 415 49 542 48 55 642 718 834 44 61 940 65 77 99163 96 239 312 500 33 50 652 725 91 996.

100057 72 155 80 238 45 47 59 60 317 403 89 98 504 11 47 627 765 814 918 29 101065 243 565 793 858 102079 118 55 75 91 259 323 89 408 771 806 65 67 925 103021 79 89 92 279 80 346 449 581 633 956 79 104013 18 108 342 96 428 96 719 836 78 985 105024 99 127 251 304 7 48 58 575 657 773 849 910 106032 35 40 46 144 74 255 375 87 496 664 709 64 803 900 89 107005 97 228 77 428 42 44 88 579 861 71 97 929 108016 60 68 136 558 95 609 786 813 92 989 109034 155 360 93 406 18 695 754 807 110097 261 308 474 528 41 84 772 948 111143 65 235 443 52 533 38 850 919 64 112048 56 61 158 60 227 96 467 510 647 905 8 85 113007 74 99 166 271 81 310 47 478 568 643 84 840 67 114279 479 606 712 814 115005 41 139 263 428 535 80 604 736 72 74 116013 169 360 74 92 401 39 89 539 99 719 824 53 93 955 117011 100 73 208 467 75 530 36 74 612 62 63 714 923 85 118005 35 50 58 243 362 491 808 76 911 119188 243 495 522 716 35 818 906 65 120159 62 68 498 511 87 97 638 778 121005 118 95 223 311 33 56 57 597 606 39 43 736 43 81 122042 79 116 319 50 450 538 818 60 945 48 64 82 123023 39 77 78 82 113 225 326 525 71 727 31 124039 86 259 458 543 80 635 912 53.

125038 60 110 18 25 38 75 245 569 608 78 734 806 69 907 126014 95 98 19 129 223 329 30 60 511 603 34 90 808 25 923 28 127000 6 55 121 47 81 267 94 303 71 415 19 732 128020 83 88 110 343 405 95 548 606 712 969 74 129029 107 48 59 89 317 29 97 621 29 70 764 915 49 130167 213 327 416 581 736 63 999 131023 133 62 335 402 8 611 71 775 819 27 44 930 132009 60 76 117 28 266 71 310 12 562 638 69 71 80 88 98 708 41 65 74 83 95 942 96 133075 132 38 255 91 461 501 3 604 49 60 83 764 802 49 920 27 54 67 81 135115 226 32 45 79 308 60 402 87 650 926 72 135078 143 71 78 236 54 316 70 569 97 634 759 923 50 136090 139 42 59 201 304 76 447 556 941 137140 62 69 304 419 80 582 899 907 128027 96 205 35 78 333 97 413 91 97 566 90 722 810 31 925 138019 22 46 121 45 85 205 550 616 731 40 98 991 140136 258 703 34 70 79 93 847 920 40 141102 4 89 91 296 340 75 495 600 24 48 89 928 142149 263 374 413 14 555 620 59 65 738 807 949 61 95 143003 48 82 135 217 382 93 634 737 844 953 82 144113 29 73 264 365 537 646 789 857 940 145040 76 159 209 81 88 457 579 662 749 56 90 842 48 76 934 97 146080 388 690 729 824 63 147028 71 89 97 328 93 98 461 545 616 723 24 79 804 952 148004 37 82 85 240 52 82 537 76 627 742 55 807 920 44 149050 103 38 76 255 61 395 514 662 71 713 87 901 52 76.

150066 88 185 307 514 55 614 76 928 151008 213 26 369 432 569 72 89 699 909 76 78 152163 254 305 30 415 94 540 697 795 153078 141 252 68 91 347 423 524 80 638 89 785 811 59 78 920 154060 73 232 328 37 40 430 71 517 26 684 757 97 897 905 60 155150 68 323 39 45 85 442 734 865 90314 44 156035 168 202 30 66 419 36 79 547 53 824 34 157048 156 281 351 448 72 82 587 666 849 952 158021 40 81 135 276 333 402 37 715 58 98 922 75 160141 55 279 439 583 665 76 761 869 70 936 98 161048 63 87 129 84 204 359 575 80 602 16 51 713 883 162268 817 53 95 163062 133 69 205 84 387 438 618 99 725 888 935 64 164037 43 53 72 78 199 382 95 403 6 45 506 98 698 775 866 92 930 51 165281 523 866 914 20 35 166016 63 107 254 61 69 75 343 72 422 49 90 551 711 940 167176 98 253 306 406 71 94 538 677 703 66 813 75 168039 83 146 65 256 521 77 608 719 898 907 28 38 52 169052 55 219 23 29 61 82 98 371 458 60 69 86 646 54 69 766 837 64 87 907 68 170470 71 81 578 618 709 833 36 60 66 946 171056 127 259 345 67 8 417 37 572 694 747 846 172117 258 63 83 311 537 672 708 801 900 62 173186 392 470 531 58 64 621 45 52 174093 179 329 98 412 42 604 797 865 924 50.

175004 76 149 73 81 203 53 337 426 67 74 591 603 84 756 65 829 943 99 176042 50 93 131 64 229 51 52 53 516 50 825 48 59 177184 209 17 37 326 441 51 66 88 510 668 747 93 819 936 178242 64 380 403 30 557 643 57 843 57 84 94 98 909 179087 102 10 301 23 98 438 508 745 847 58 903 180032 42 77 130 50 377 456 504 49 66 647 784 939 74 181014 21 160 222 23 40 59 307 21 41 68 407 72 541 692 813 48 55 917 82 182049 99 234 414 509 26 49 604 746 183014 51 58 353 452 71 92 529 849 980 184157 81 250 341 85 415 505 640 67 746 185011 105 77 227 69 370 76 85 401 562 91 746 54 869 85 186005 74 119 70 366 407 44 46 560 93 646 725 84 916 21 31 33 43 64 187004 26 261 360 413 24 624 74 76 733 992 188106 239 62 76 84 366 420 533 86 603 6 39 41 83 823 189107 34 369 416 600 93 813 27 957 78 190006 17 594 619 84 781 823 95 972 191049 233 300 19 412 712 551 689 852 934 192112 40 345 76 89 634 40 56 736 42 663 81 903 10 12 62 86 193072 117 68 90 215 377 483 576 608 48 60 61 743 908 194203 322 35 80 440 88 515 21 66 659 64 88 714 831 88 910 26 195000 347 81 411 573 648 55 830 61 77 951 196302 44 512 734 811 71 197001 16 111 211 56 81 362 65 88 489 596 610 721 96 98 849 940 198108 61 414 86 97 503 617 713 826 56 66 72 933 199192 207 311 29 49 63 75 413 812 52 66 78 79 928 99.

200150 512 741 89 859 911 94 201029 61 138 69 205 311 68 460 606 65 85 90 718 38 84 890 95 202092 103 39 360 491 597 660 67 782 858 203027 38 63 142 833 72 984 95 98 204024 152 276 373 89 432 36 514 52 94 624 54 59 68 770 832 65 205070 107 10 257 64 66 79 593 812 74 958 206097 104 47 87 292 660 835 903 23 207103 229 66 86 371 434 35 547 61 612 45 84 733 884 208109 295 398 402 638 45 50 764 851 902 72 93 209047 80 92 129 97 245 320 509 51 691 764 961 97.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Śpiewackie „Gędźba", Poznań-Winiary.** Zebranie plenarne we wtorek dnia 16 bm. o godz. 19.30.

— **Sodalicja Pań Miejskich p. wezw. Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marji Panny.** We wtorek, 16 bm. odbędzie się nabożeństwo miesięczne w kaplicy św. Józefa o godz. 8,30 rano. — Zebranie plenarne o godz. 16,30 w auli Uczelni im. Dąbrówki, ul. Młyńska 10. Referat wygłosi moderator ks. biskup-nominat Adamski.

— **Tow. Przemysłowe „Jedność" pod wezwaniem św. Antoniego.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń ul. Ślusarska 6, na którem wygłosi sekretarz p. Kudliński odczyt „O Konstytucji".

— **Wydział Krawiecki Tow. Mł. Przemysłowców.** Zebranie 16 bm. o godz. 20 na sali Koła Senjorów, Al. Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad wykład rysunkowy oraz sprawa konkursu na najoszczędniejsze spotrzebowanie materjału na ubranie.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej.** W środę, dnia 17 bm. o godzinie 20 na sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej odbędzie się zebranie koleżeńskie.

— **Tow. św. Władysława Wilda i Łazarz.** Miesięczne zebrania będą się odbywały aż do odwołania w lokalu p. Dusika przy ul. Marsz. Focha 62 o godz. 19 w pierwszą środę po 15. każdego miesiąca. W wypadkach, gdy 15. miesiąca przypadnie w środę, odbędzie się zebranie tegoż dnia.

— **Pozn. Tow. Cyklistów i Motorzystów.** Dnia 17 bm. o godz. 20 odbędzie się plenarne zebranie w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8.

— **Zw. Pracowników Umysłowych Z. Z. P. — filja pracowników biurowych** — zwołuje nadzwyczajne walne zebranie członków na dzień 17 bm. o godz. 17,30 do lokali przy ul. Działyńskich 3 parter, lewo.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 11 września 1930 r. zgłoszono: Ludwik Dymkowski, emeryt. nauczyciel, 72 lata. Franciszek Jarysz 5 l. 5 m. 19 d.

Dnia 12 września 1930 r. zgłoszono: Karol Heinrich, rolnik, 46 l. Paul Zymon 6 l. Stanisław Białkowski, zwrotniczy kolejowy, 40 l. Wojciech Mydlak, ślusarz kolej., 43 l.

Mixin — najlepszy i najtańszy proszek mydlany
nw 3521

LOSY
5 klasy można jeszcze u mnie nabywać. zw 25463
A. KĘDZIORA
Najstarsza kolektura w Poznaniu
Sieroca 5/6 nar. Nowej.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna
Dr. Parczewskiego
Poznań ul. Mickiewicza 22
tel. 18-99.
nw 2868

Dnia 13 września 1930 r., zmarł w 57 roku życia, ś. p.

Piotr Winowski

z Poznania.

Zmarły był członkiem Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego, od roku 1922 jako delegat powiatu wągrowieckiego względnie szamotulskiego, a od sierpnia 1929 r. pełnił urząd członka Wydziału Wojewódzkiego.

Żywym udziałem w pracach obu tych organów zasłużył się około rozwoju Poznańskiego Samorządu Wojewódzkiego.

zw 3790

Cześć Jego pamięci!

Marszałek Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego (—) A. Banaszak

Przewodniczący Poznańskiego Wydziału Wojewódzkiego (—) Dr. J. Trzciński

Starosta Krajowy Poznański (—) Begale.

Dnia 13 września 1930 roku zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach mój najdroższy mąż, nigdy niezapomniany brat, szwagier i wuj, ś. p.

Aleksander Zdziembowski

właściciel apteki w Obrzycku

przeżywszy lat 57. Pogrzeb odbędzie się w środę, 17 września b. r., o godz. 5-tej z domu żałoby.

W ciężkim smutku nieutuleni

dw 1550 **żona i rodzina.**

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Sypialnie stylowe i męskie pokoje
polerowane tanio sprzeda rp 11554
Fabryka Mebli Stylowych Romuald Szubert
Poznań, Grobla 6. Telefon 56-27.

Dnia 13 września 1930 r. zmarł nagle, w 48 roku życia, inżynier, ś. p.

Grzegorz Bogdanow

Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie we wtorek, 16 bm., o godz. 10 w kościele prawosławnym przy ul. Marcelińskiej. Złożenie zwłok do grobu nastąpi tegoż dnia o godz. 4 po południu z kaplicy cmentarnej kościoła garnizonowego.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, córka, teściowa i zięć.

zw 25528

W niedzielę, dnia 14 września 1930 r., o godz. 2 po południu zasnął w Panu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy wuj i opiekun, ś. p.

Ksiądz Radca Juljan Rejewski

długoletni proboszcz w Jankowie Zaleśnem

w 66 roku życia a 41 roku kapłaństwa.

Wyprowadzenie zwłok za rogatki Ostrowa odbędzie się we wtorek, 16 b. m., o godz. 2,30 z Szpitala Powiatowego, eksportacja tego samego dnia o godz. 4,30 z Sulisławia do kościoła parafjalnego w Jankowie, nazajutrz o godzinie 10 nabożeństwo żałobne, poczem złożenie zwłok do grobu.

W głębokim smutku pogrążona

siostrzenica Anna Cierniakówna.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się. dw 1552

---

†

Dnia 13 września 1930 r. o godz. 21.30 zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka i babcia, ś. p.

z Konwerskich I. voto Lindnerowa

Marja Wagnerowa

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się we wtorek o godz. 17-tej z domu żałoby przy ul. Wyspiańskiego 21, o czem zawiadamiają wszystkich Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążeni

zw 25529 **synowa z wnuczkami i rodzina.**

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Za liczne dowody współczucia, za wieńce oraz oddanie ostatniej przysługi drogiemu Zmarłemu, ś. p.

Feliksowi Bayerowi

składamy Wielebn. Duchowieństwu, Towarzystwom, Cechowi Piekarskiemu, „Sokołowi", „Lutni", Harcerzom, Krewnym i Znajomym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 25480 **Żona z dziećmi.**

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność i Sympatyków, że po przeprowadzonej gruntownej renowacji mego lokalu przy ul. Rybaki 29 **otwieram takowy z dniem 15 września r. b.**

Polecam dobrze pielęgnowane piwa oraz likiery i wina. Rzetelna obsługa, ceny niskie. Miły pobyt dla stałych gości separatki.

Z poważaniem

zw 25520 **Jan Smyczek,** gospodarz.

Dnia 14 września 1930 r. o godz. 2,30 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy, najlepszy i najtroskliwszy ojciec, ś. p.

Adam Namysł

przeżywszy lat 55. Eksportacja odbędzie się w środę, dnia 17 września 1930 r. o godz. 9 rano z Zakładu SS. Miłosierdzia w Gostyniu do kościoła Farnego, poczem nabożeństwo i odprowadzenie zwłok na cmentarz.

W ciężkim smutku pogrążeni

Gostyń, dnia 14 września 1930 r. **żona i dzieci.**

Pw 5088-56,496

Powróciłem

Dr. Grabowski

Choroby nosa, gardła i ucha.

św. Marcin 6. Tel. 12-28.

Pw 5037-56,497

Wróciłem

Dr. med. Bolesław Hanasz

Choroby wewnętrzne.

Gabinet fizykalny i Röntgen.

Poznań, ul. Pocztowa 31a. Tel. 35-59.

Godz. przyjęć od 9—12 i 4—6. zw 25498

W niedzielę, dnia 14 września 1930 r., o godz. 2 po południu, rozstał się z tym światem, opatrzony Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, ś. p.

Ksiądz Juljan Rejewski

radca duchowny, długoletni proboszcz w Jankowie Zaleśnem, senjor dziekanatu ostrowskiego.

Wyprowadzenie zwłok za rogatki Ostrowa odbędzie się we wtorek, 16 b. m., o godz. 2.30, ze Szpitala Powiatowego. Eksportacja tego samego dnia o godz. 4.30 z Sulisławia do kościoła parafjalnego w Jankowie, nazajutrz o godz. 10-tej nabożeństwo żałobne, poczem złożenie zwłok do grobu.

Czcigodnych Konfratrów prosi o memento w imieniu księży dziekanalnych dw 1551

Ks. Bartłomiej Piszczygłowa, prodziekan.

Ważne dla wszystkich zakładów pracy

Wyszły z druku:

a) **Książeczka obrachunkowa dla każdego poszczególnego** robotnika, według wzoru zatwierdzonego przez Okręgowego Inspektora Pracy X. Okręgu,
b) **Księga imienna** na około 1000 nazwisk,
c) **Wykaz młodocianych,**
d) **Księga kar pieniężnych** nakładanych na robotników,
e) **Księga wypłat** dla pracowników fizycznych,
f) **Księga wypłat** dla pracowników umysłowych,
g) **Księga uwag** Inspektora pracy,
h) **Księga wekslowa.**

Wysyłka za pobraniem pocztowem lub poprzedniem nadesłaniem gotówki z doliczeniem portorji

DRUKARNIA POLSKA SP. AKC.

Poznań, św. Marcin 70.

zw 25245/a

Wróciłem

Dr. med. i med. dent. L. LAKNER

Lekarz stomatolog.
Choroby i chirurgja jamy ustnej i zębów.
Poznań, św. Marcin 16/17. Telefon nr. 28-14.
Godz. przyjęć: 10—12 i 4—6. zw 25522

Pianistka

N. Padlewska

Uczennica Godowskiego (Wiedeń, Meisterszule)
rozpoczęła lekcje 15. 9.
Zgłoszenia codz. 2—4.
Wrocławska 28/29.

zw 25455

Udzielam

Lekcji gry na fortepianie

Stanisława Koczykówna

człon. Związku Muzyków Pedagogów
ul. Trzeciego Maja 6, III. zw 25523

Okazja!

Skład obuwia

sprzedam tuż przy Starym Rynku w Poznaniu. Towar tylko prima do obliczenia z dużą bonifikacją, skład z urządzeniem bez odstępnego, dzierżawa tania. Oferty szybko decydujących się do **„Par", Al. Marcinkowskiego 11,** pod **nr. 57,2**

Pw 5041-57,2

Angielsko-francusko-polska

korespondentka

pisząca biegle na maszynie, z studjami zagranicą, **poszukuje odpowiedniej posady.** Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **dw 1539**

Sekretarz adwokacki

biegły, poszukuje stanowiska w kancelarji adwokackiej lub **w przedsiębiorstwie handlowem.** Dobre świadectwa poważne referencje, żonaty, warunki umiarkowane. Oferty pod zw 25527 Kurjer.

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN". W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała Wzmacnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów: 1 pudełko 6,— zł, 3 pudełka 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 4064-34,71

Dr. GEBHARD & Sp. — GDAŃSK, Oddz. 153a.

Kino Wilsona, Łazarz, ul. Strusia

Od dziś przepiękny dramat

Fanfary miłości

Mary Philbin — Barrymore
Początek o godz. 5, 7, 9.
zw 25530

OBIADY

na maśle wydaje.
Cena abonamentowa niska.
dw 1557

Nowy Rynek 14-15
parter, lewo.

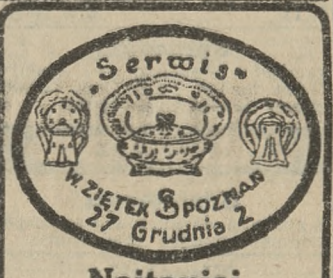

Najtaniej w „SERWISIE"!

Największy wybór!

Serwisy
Kryształy
Wyprawy!!!

Pw 4875-56,183

Meble Stylowe

najkorzystniej wprost
w Fabryce Mebli

Poznań, Tama Garbarska 25-28, telefon 57-71. Rysunki - kosztorysy. dp 1523

Autobus „RENAULT-SCEMIA"

zupełnie nowy na 32 miejsca siedzące.

Najwyższa nagroda — duży złoty medal na Międzynarodowej Wystawie Komunikacji i Turystyki w Poznaniu. — Szczegółowa oferta na żądanie.

FABRYKA KAROSERYJ
autobusowych, ciężarowych, ambulansowych i t. d.

„AUTORUCH", Sp. z ogr. odp.

Poznań, ul. M. Focha, narożnik ul. Palacza. Tel. 77-75.
Pw 5 026-37,171

Kupno okazyjne!

Motorowy garnitur do młócenia fabr. Jaehne-Landsberg. Młócarnia K. M. 6 z podwójnem oczyszczeniem, odziarniaczem i cyklonem do sortowania. Motor 8 K. M. przewoźny, z łożyskami kulkowemi, sprzedam bardzo tanio i na dogodnych warunkach zapłaty. Na życzenie oddam młócarnię i motor osobno. Maszyny pracowały tylko około 100 godzin i są prawie nowe. Obejrzeć można na składnicy mojej w Poznaniu.

Hugo Chodan, dawn. Paul Seler, **Poznań, ul. Przemysłowa 23.**
nw 3787

Godne uwagi

Zadziwiająco dobrze szyjące i bardzo trwałe **maszyny do szycia** z najstarszej fabryki niemieckiej, przewyższające pod gwarancją „Singera", o których publiczność nie wie, **oddaje tanio T. KONIKIEWICZ, Poznań, plac Nowomiejski 1-a.** Części na składzie i do „Singera". Reparacje wszelkich systemów. Pw 4021/2-31.62/3

Sprzedam duże

urządzenie składu kolonjalnego

wraz z zapasem towarów. Zgłoszenia:

Szamotuły, Wroniecka 19

MOTYLEWSKI, adwokat

i zarządca masy upadłościowej. zw 25524

---

8 pokoi

w centrum, specjalnie urządzone dla lekarzy, I. piętro, od 1. 10. 30 do **wynajęcia.** Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 25511**

Drogerję

z towarem, przyległem większem mieszkaniem, 20 lat zaprowadzoną z powodu choroby **sprzedam.** Cena 20 tys. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **dw 1553**

Dzielna ekspedjentka

z praktyką, znajomość krawiectwa, polski, niemiecki język **szuka posady** na prowincji. Oferty Kurjer pod **zw 25525**

Submisja!

Spółka Drenarska Rzemieniewice, pow. szubiński
oddaje w drodze submisji wykonanie

robót drenarskich.

Ślepe kosztorysy otrzymać można za opłatą 3.— zł. u Przewodniczącego Spółki w Rzemieniewicach. Plany oglądać można w Państw. Urzędzie Meljor. w Bydgoszczy, pokój 74.

Oferty z odnośnym napisem, zapieczętowane, składać należy na ręce Przewodniczącego wyżej wymienionej Spółki do dnia **23 września b. r.,** gdzie nastąpi o godz. 12-tej otwarcie ofert.

Spółka zastrzega sobie wolny wybór oferenta wzgl. prawo oddania robót z wolnej ręki niezależnie od wyniku submisyjnego.

Rzemieniewice, dnia 13 września 1930 r.

Przewodniczący Spółki Drenarskiej
Pw 5 030-63,603 (—) Stefan Szymczak.

Piwnica

250 do 300 m², w centrum od 1. 10. 30 do **wynajęcia** Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 25510**

„KINO RENAISSANCE"
Poznań, Kantaka 8/9.
Pierwszy raz w Poznaniu
Harry Peel
w filmie p. t.
„POŚCIG" (Jego najlepszy druh).
Pw 5029/33-4

Samochody używane

osobowe i ciężarowe: **Minerwa** karetka, **2 Fiaty, Protos** torpedo, **Oldsmobile** karetka, **Berliet** torpedo, **Aga** karetka, **Bergmann** 4-tonnowy można nabyć najkorzystniej i najpewniej w firmie

„ELIBOR"

Sp. Akc. Handlowo-Przemysłowa „Ł. J. Borkowski". Salon samochodowy, św. Marcin 50, tel. 14-66.
zw 25521

Kamienica

2 sklepy nowocześnie urządzone, z dobrze prosperującą restauracją oraz cukiernią i piekarnią, piec parowy nowy, ogrzewanie centralne całego domu, mieszkanie 5 pokoi o parkietowej podłodze, oraz sklep, zaraz wolne. Budynek 3 piętra i piekarnia nowo pobudowane, dobre położenie przy Rynku, w mieście powiatowem, gdzie sąd, gimnazjum męskie i żeńskie, szkoła wydziałowa, — z powodu zmiany stosunków familijnych przy wpłacie 50% wartości, natychmiast **na sprzedaż.** Zgłoszenia „Par", Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 56,460. Pw 4976-56,460

Kapitalisty

z kapitałem 40—50.000 zł **poszukuje się** jako **wspólnika do interesu bławatniczego.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 25479**

Wyprzedaż książek

Z polecenia Zawiadowcy masy sprzedaję pozostałe z licytacji **kilkaset książek oraz sztychy etc.** z masy spadkowej po ś. p. adw. Hanaszu, codzień do czasu wyprzedaży

od godz. 16.00 do godz. 19.00

z wolnej ręki w firmie „Poznański Dom Komisowy" T. z o. p ul. Dominikańska 3. Pw 5 039-38,8

Brunon Trzeczak

zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na województwo Poznańskie, ul. Dominikańska 3. Tel. 21-26

---

kilkanaście sztuk używanych samochodów

osobowych i ciężarówkę 4-tonnową, marek amerykańskich i europejskich, otwarte i karetki.

Wszystkie samochody znajdują się w bardzo dobrym stanie i gotowe do jazdy.

Stefaniak

komornik sąd. z p. Poznań, ul. Przemysłowa 41.

Na mocy uchwały Rady Miejskiej z dnia 26. 2. 1930 r. pobiera się w czasie od 1 stycznia 1931 r. do 31 grudnia 1931 r. 100% dodatek do opłat państwowych od patentów na wyrób oraz 100% dodatek do opłat państwowych od patentów na sprzedaż trunków i przetworów wódczanych i spirytusowych. nw 3 778/9

Poznań, dnia 2 września 1930 r.

MAGISTRAT — Wydział Podatkowy.

DOBROWOLNA LICYTACJA

W poniedziałek, dnia 22 b. m., od godziny 12-tej w południe do godziny 4-tej po południu, sprzedawać będę w firmie „Karossa" w Poznaniu, ul. Niegolewskich 22 Pw 5 025-37,173

LICYTACJA

W środę, dnia 17 b. m., o godzinie 9-ej, przy Wielkich Garbarach 33 sprzedam publicznie najwięcej dającemu za natychmiastową gotówką

większą ilość płaszczów męskich. nw 3 789

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Pietruszewski, kom. sądowy. Poznań, Wielkie Garbary 33.

W drodze przetargu rozpisuje się

dostawę mięsa, wyrobów mięsnych jak i pieczywa

dla Szpitala Miejskiego na czas od 1 października 1930 r do 30 września 1931 r.

Oferty należy złożyć do dnia 20 września 1930 r. rano o godz. 9-tej w Inspekcji Szpitala Miejskiego.

Warunki dotyczące ofert, a dalej warunki dotyczące dostawy można przejrzeć lub otrzymać za opłatą w Inspekcji wyżej podanej.

MAGISTRAT IX/1.
Dr. Szulc

nw 3 762/3

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 17 września b. r., tj. w środę, o godz. 4.10 po poł., sprzedam publicznie najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą w gminie Chludowo, pow. Poznań

zbiór z 3 mórg pszenicy, szafę do garderoby, umywalnię z lustrem, 2 prosiaki, maneż z transmisją, kartoflarkę „Gwiazda", 2 wozy robocze, pług, grabiarkę. nw 3 800

Zbiórka 10 minut przed przetargiem przed Sołectwem gminy Chludowo.

Dąbrowski, komornik sądowy. Poznań, ul. Młyńska 13, IV.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 17. 9. 1930 r., o godz. 16-ej, sprzedam w Gołuniu p. Pobiedziska najwięcej dającemu za gotówkę:

4 stogi żyta á ca 250 ctr. nw 3 801

Zbiórka o godz. 15,45 przed Sołectwem.

Br. Grzesiak, kom. sądowy z pol. w Pobiedziskach.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 16 września 1930 r., o godz. 11 przed poł. w składnicy spedycyjnej firmy Miklas, przy ul. Piotra Wawrzyniaka 19, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

maszynę do pisania „Ideal". nw 3 798

J. BARTKOWIAK

kom. sądowy. Poznań, ul. Poznańska 58-a. Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 16 września 1930 r., o godz. 11,10 przed poł., przy ul. Piotra Wawrzyniaka 19, w składnicy spedycyjnej firmy Miklas, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

radjoaparat 5-lampkowy. nw 3 799

J. BARTKOWIAK

kom. sądowy. Poznań, ul. Poznańska 58-a. Telefon 75-24.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Basen
na 1 6000 litrów kryty, 2 000 zł. Kocioł jednopłomienny i maszyna leżąca 12 H. P. 3 000 zł. Włodek, Koźmin. pow. Szamotuły. zdw 88 742

Willa
10 pokojowa garaż obszerny ogród przy tramwaju sprzedam. Krzesiński. Piekary 8. zdw 88 409

Samochód
„Chernolt" w dobrym stanie bowy okazyjnie 3 000 zł. Restauracja. Piotra Wawrzyniaka 13. jw 4 618

Mała
szafa żelazna i długi stół biurowy tanio na sprzedaż. Św. Marcin 49, I. prawo. zdw 90 139

Okazja
z powodu wyjazdu sprzedam radjo Philipsa najnowszej konstrukcji. Adres wskaże Kurjer zdw 90 166

Psa
srebrystego szpica sprzedam. — zdw 90 175

28,50 zł
noże i widelce, czysta Alpaka — Serwisy kawowe (porcelana) tylko 8,50 — Serwisy obiadowe 12 osób (porcelana) tylko 59,— jedynie wprost Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24, w podwórzu zdw 90 274

Dom
z chlewem o 2 pokojach i kuchni masywny, ogród warzywno-owocowy. cena 6.000. Buszko. Smolary, poczta Szamocin, powiat Chodzież. zdw 90 220

Zakład
fryzjerski z mieszkaniem tanio sprzedam. Majkowski, ul. Wolyńska 13. Sołacz. zdw 90 216

Palto
zimowe i przejściowe, figura średnia, tanio sprzedam. Obejrzeć po 7. Piekary 10. II. prawo. zdw 90 218

Składzik
przy Górnej Wildzie tanio na sprzedaż. Adr. wskaże Kurjer zdw 90 341

Mundur
oficerski nowy 140 zł. Jasna 4. II. zdw 90 350

Domek
nowy, morga ogrodu, przy Poznaniu; cena trzy tysiące pięćset, sprzedaż. Centrala, Św. Marcin 78. zdw 90 348

Motor elektryczny
na prąd zmienny 3 K. M. 220-380 volt komplet. korzystnie sprzeda Frampol, ul. Grobla 27. zdw 90345

Motor elektryczny
na prąd stały fabr. A. E. G. 5 K. M. komplet korzystnie sprzeda Franpol, ul. Grobla 27. zdw 90 344

Polowczyk
(Setter suka) do sprzedania za 75 zł. Wierzbięcice 16, I, prawo. zdw 90 365

Płaszcz
męski, zimowy, czarny na wysoką figurę i nesesser do rąk sprzedam. Jaeschke, Św. Marcin 56. zdw 90 372

Skład
przy dobrej ulicy tanio sprzedam Oferty Kurjer zdw 90 373

Skład
3 pokoje odstąpię. Strzałkowski, (Śródka) Ostrówek 10. zdw 90 371

Meble
w olbrzymim wyborze po cenach zniżonych poleca A. Baranowski, Poznań, ul. Poodgórna. 13. Pw 4053-34,47

Rower
nowy, damski i męski tanio sprzedam. Ul. Słowackiego 48, II prawo. jw 4653

Skład
towarów kolonjalnych i delikatesów przy jednej z najruchliwszych ulic Poznania, dwa duże okna wystawowe, nadające się na każdą branżę zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 88 501

Skład
spożywczy, magiel. 2 pokoje i kuchnia tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 90 248

Wózek
dziecięcy, duży koszykowy — sprzedam. Podgórna 12 b. Józef Klaczyński, podwórzu. III. zdw 90 257

Ford
dobrze utrzymany sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 90 236

Skład
kolonjalny z maglem dwoma pokojami z kuchnią spiesznie sprzedam. Adres Kurjer zdw 90 395

Sprzedam
2 stoły składowe zaraz. Laube, Marszałka Focha 39. III. ptr. zdw 90 397

Skład
kolonjalno - spożywczy, przyległą restauracyjką sprzedam. Adres Kurjer zdw 90 399

Sypialnie
sprzedaję ratami, stolarnia. — Rybaki 15. zdw 89 711/12

Rzeźnicko - handlarską
nieruchomość, rzeźnię, skład mieszkanie, stajnię, duży ogród, rolę osobny skład kolonjalny, duża wieś kościelna pod Poznaniem sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer zdp 90 198/9

Kto chce

elegancki i modny — kapelusz nosić, ten udaje się tylko do znanej firmy — A Pietrzykowski, Wielka 8. Pw 5027-37,82

Samochód
ciężarowy 4 tonnowy w dobrym stanie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 90 465

Sypialnię
dębowo fornierowaną, nową tanio sprzedam. Grobla 30, II., lewo. zdw 90 300

Chevrolet
ciężarówka dwutowarowa w dobrym stanie do sprzedania. — Witkowski, Kręta 23, parter, lewo. zdw 90 288

Ford
model 27, po głównym remoncie na dobrych gumach gotowy do jazdy za 1.400 obejrzeć: Półwiejska 5, podwórze. zdw 90 470

Rzeźnictwo
w Poznaniu, mieszkanie, zapęd elektryczny, samochód, z powodu wyjazdu zaraz do objęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 90 442

Kuchnia
komplet. Rocławska, św. Marcin 16/17. zdw 90 412

Skład kolonjalny
mieszkanie z meblami lub bez w dobrem położeniu, nadający się także na inną branże sprzedam. Oferty Kurjer zdw 90 405

Resztówka
92 morgi buraczane, zabudowanie I. kl. park, inwentarze kompletne 45 000 — wpłaty do 20 000 reszta na 30 lat. Oferty Kurjer

Wózek
czterokołowy na 10 centnarów na sprzedaż. Niechciałkowska, Kościelna 49, III., prawo. zdw 90 327

Skład
kolonjalny duży pokój i kuchnia z towarem, objęcie około 12.000 Adres wskaże Kurjer zdw 90 449

5 KUPNA

Willę
Łazarz lub Jeżyce kupię wprost od właściciela. Warunek ogród i wolne mieszkanie. Wpłata według umowy. Oferty Kurjer zdw 89 649

Pianino
za gotówkę zaraz kupię. Oferty, ceną Kurjer zdw 90 192

Łyżwy
saneczki kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 150

Rolwagę
(platformę) kupię mało używaną na 120 ctn. Aleksander Szyfter, Poznań, ul. Wielka 11, telefon 39-04. zdw 90 147

Kupię
skład cukierków za gotówkę przy ruchliwej ulicy w Poznaniu. — Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 90 411

Willę
do 10 pokoi w Poznaniu kupię za gotówkę. Oferty cena do Kurjera Poznańskiego zdw 90 163

Poszukuję
restauracji w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 90 330

Dom
kupię, wpłacę 20—30.000 zł. Oferty Kurjer zdw 90 359

Klubowy garnitur
skórzany, mały format, dobrze utrzymany kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 90 260

Pianino
do ćwiczeń. Oferty Kurjer zdw 90 304

Pianino
kupię. Oferty Kurjer zdw 90 301

Dom
przy wpłacie 80 tys. gotówki. — Oferty Kurjer zdw 90 441

6 KAMIENICE

Kamienic
kilka korzystnie sprzedam. Strzałkowski, (Śródka) Ostrówek 10. zdw 90 370

Kamienicę
centrum, skład, dochód 5.300 zł. sprzedam za 47.000. Wpłaty 20.000 reszta 5 lat. Kossmann, Fredry 6, II. zdw 90 374

Sprzedam
kamienicę wspólną, — wpłaty 27 000 dochód 7 450. Cena 62 000. Oferty Kurjer zdw 90 286

7 PIENIĄDZ

Udziałowca
z gotówką do hurtowni spoż. poszukuję. Kurjer zdw 89 568

Wspólnika
gotówką około pięćtysięcy do poważnego intratnego przedsiębiorstwa, współpracą poszukuję. — Oferty Kurjer zdpw 90 178

8—10.000
poszukuje na I. hipotekę gospodarstwa 43 morgowego (prywatnego). Oferty Kurjer zdw 90 222

Za
pożyczkę 5—8000 złotych dam stała, dobrze płatną posadę. Gwarancja zapewniona. Oferty Kurjer zdw 90 342

Szukam
zbożowca z większym kapitałem do dobrze prosperującego interesu zbożowego. Oferty Kurjer zdw 90 464

Posadę
dam wypożyczeniem 3 500—5000 gwarancją wekslową lub hipoteczna. Oferty Kurjer zdw 90 318

8 DO WYNAJĘCIA

6 pokojowe
mieszkanie z kuchnią i 2 balkonami, pierwsze piętro w pięknej willi tuż za miastem w ogrodzie — w małem mieście tanio do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 89 761

Pokój
kuchnia Łazarz i Wilda rok czynsz 800 złotych wydzierżawi „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 89 928/29

Trzy
duże parterowe ubikacje z centralnem ogrzewaniem, nadające się na biura zaraz do wynajęcia Oferty Kurjer zdw 90 162

3 pokoje
kuchnia szosa Swarzędzka wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 90 157

Pokój
kuchnia 20 minut od tramwaju 950 zł wtem 1½ roku dzierżawy do tego ogród, mieszkanie wygodne i słoneczne, elektryczność. Adres Kurjer zdw 90 461

Ostrzegam
przed kupnem jakichkolwiek przedmiotów znajdujących się w mieszkaniu p. Stanisława Natywo w Poznaniu, Marszałka Focha 63, I. piętro, gdyż są moją własnością. Łucja Natywowa. zdw 90 451

1
—2 pokoje, kuchnia, korzystnie. Adres Kurjer zdw 90 414

Wydzierżawię
2 pokoje i jeden z kuchnią tanio Józefiak, Dębiec, Szosa Okrężna zdw 90 413

6 pokoi
z komfortem za dzierżawę odda Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 90319

2 mieszkania
wydzierżawię wprost od gospodarza. Gracz, Dębiec przy szosie okrężnej. zdw 90 328

Pokój
z kuchnią z meblami 1.500 zł odstąpię zaraz. Szymkowiak, ul. Niska 18/20. Zgłoszenia 5—7. zdw 90 443

Lokal
4 pokojowy odnowiony wszelkiemi wygodami, centrum z powodu wyjazdu oddam. Adres wskaże Kurjer zdw 90 169

Wynajmę
dwa pokoje, kuchnię za zgodą gospodarza 2 000 zł. pół roku dzierżawa. Wybickiego 4. zdw 90 278

Luboniu
pokój kuchnia, rok zgóry 600 złotych wskaże Nowak, Górna Wilda 50, pierwsze piętro. zdw 90 276

Kraszewskiego 11
sześciopokojowe mieszkanie do oddania. Zgłoszenia I. piętro, prawo. zdw 90 275

Mieszkanie
trzypokojowe, ulica Nowa wskaże „Krakus", Pocztowa 30. zdw 90 340

Mieszkanie
4 pokoje komfort, 3.600, dwa lata dzierżawa, pokój kuchnia centrum odda Szczepański, Kantaka 5, I. zdw 90 379

Dwupokojowe
pokój, kuchnia, za dzierżawę. Mroczkowski, Plac Karmelicki 1, skład. zdw 90 378

Mieszkanie
1—2 pokojowe z kuchnią w Junikowie wprost od gospodarza do wynajęcia. Adres Kurjer zdw 90 396

Mieszkania
różnych wielkości za dzierżawę lub meblami poleca Informacja, św. Marcin 15. I. front. zdw 90 484

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
2—4 pokoje dzielnica obojętna. — Oferty Kurjer zdw 90 038

2—3
pokoi i kuchnią wprost od gospodarza. zdw 90 332

Szukam
2 do 3 pokoi od gospodarza centrum na pracownię, dzierżawa rok. Oferty Kurjer zdw 90 435

1—2
pokojowego mieszkania z kuchnią poszukuje inteligentne bezdzietne małżeństwo wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 90 313

1—2
pokoi z kuchnią od gospodarza. Oferty Kurjre zdw 90 320

Mieszkanie
4 pokojowe wygody, płacę dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer zdw 90 444

10 ZAMIANA MIESZKANIA

1 pokój
i kuchnię zamienię na 3 lub 2 pokoje i kuchnię. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 148

Zamienię
skład z pokojem i kuchnią na 2 pokoje z kuchnią. Adres wskaże Kurjer rw 11 551

11 POKOJE UMEBL

Czysty
frontowy pokój dla solidnego pana. Działyńskich 2, II., prawo. zdw 89 645

Pokój
umeblowany, osobne wejście, światło elektr. panu wynajmę zaraz. Kosińskiego 10, parter, prawo. zdw 80 579

Pana
na wspólny pokój przyjmę. Półwiejska 29 parter, prawo zdw 88 224

Duży
pokój, elegancko umeblowany elektryczność, gaz, centralne ogrzewanie, łazienka, zaraz lub od 1-go października wolny. Wyspiańskiego 12, I. p., prawo. zdw 89 651

Pokój
pianinem lub bez. Krasińskiego 13, II., prawo. zdw 89 765

Wspólny
dla pana wolny Niegolewskich 10, I. lewo. zdw 90 062

Pokój
Spokojna 24, IV., prawo. zdw 90 107

Pokój
dobrze umeblowany, światło elektryczne wynajmę. Chudzińska, Rynek Wildecki 71 zdw 89 675

Pokój
umeblowany, spokojny, bez pościeli najchętniej studentkom od 1. 10. Plac Asnyka 1. IV piętro, od 10—13 i od 15—18. zdw 88 544

Trzyosobowy
Wierzbięcice 13. III. lewo. front elektryczność, panom na stanowisku. zdw 89 267

Pokój
dla solidnego pana, bez pościeli, z światłem elektrycznem i centralnem ogrzewaniem. Śniadeckich 18, II. na lewo. zdw 89 303

Słowackiego
34, I. lewo, pokój. zdp 90 143

Pokój
duży frontowy, dwom panom, elektryczność, telefon, łazienka. Matejki 7, I. prawo zdp 90 154

Pokój
Matejki 4, parter, prawo. zdw 90 179

Inteligentnym
panom lub paniom pokój Wielka 15, wysoki parter, prawo. zdw 90 187

Niedrogo
pokoik. Matejki 59, Trzebiatowska. zdw 90 193

Pokój
wynajmę. Poznańska 27 a, II. lewo. zdw 90 153

Pokój
umeblowany wynajmę zaraz. ul. Słowackiego 42, II. lewo. zdw 90 159

Pokój
umeblowany 2 osobom (telefon). Skarbowa 18, III. lewo. zdw 90 158

2 panny
lub bezdzietne małżeństwo przyjmie Adamczykowa, Traugutta 7 zdw 90 164

Jeżycka
41, parter. lewo. pokój umeblowany odnajmę. zdw 90 168

Pokoje
jasne, czyste, niekrępujące. — Spokojna 27, II. front. Lipowska. zdw 90 171

Pokój
i pokoik front. umeblowane do wynajęcia. Poznańska 27 a, I. prawo. zdw 90 174

Pokój
solidny dla panów zaraz. Strusia 3 a, IV., lewo. zdw 90 265

Pokój
umeblowany, niekrępujący dla panienki do wynajęcia. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 90 279

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 20, podwórze, prawo, II. zdw 90 277

Frontowy
lepszym panom Szyperska 1. III zdw 90 263

W
dla panienek zaraz do wynajęcia pokój z całodziennem utrzymaniem dla nauczycielki lub dwóch panienek z inteleigencji. Kręta 23 I. zdw 90 239

Zielona
7, I., podwórze. Pokoik wspólny panu. zdw 90 268

Pokój
do wynajęcia. Staszica 12, m. 8. zdw 90 267

Dwuosobowy
frontowy, ładny, elektryczność wynajmę zaraz. Spokojna 19, III., lewo. zdw 90 269

Pokój
umeblowany, światło elektryczne Kozia 23, II zdw 90 226

Pokój
elektryka, ogrzewanie Adamczewska, Śniadeckich 19, zdw 90 225

Natychmiast
pokój panienkom. Plac Nowomiejski 5, III. wejście II piętro lewo. zdw 90 213

Komfortowy
dwuosobowy ewent. utrzymanie Szewska 20., IV., lewo. zdw 90 247

Lepszy
umeblowany pokój zaraz lub 1. 10 do wynajęcia. Strzelecka 3, III., prawo. zdw 90 270

1—2
panów na wspólny pokój zaraz Wierzbięcice 37 a, front, III. piętro prawo. zdw 90 214

Pokój
kuchnia, czynsz zgóry wynajmę Adres Kurjer zdw 90 217

Przyjmę
dwie studentki na pokój. Wyspiańskiego 12 III lewo zdw 90 219

Jednoosobowy
Mazur, Skarbowa 14, I. zdw 90 224

Pokój
z elektrycznością centralnem ogrzewaniem od zaraz wynajmę. Krasińskiego 8 b. zdw 90 338

Pokój
panience wynajmie. Adres Kurjer zdw 90 336

Pokój
dla dwóch osób wynajmę. Wierzbięcice 13, parter lewo. zdw 90 334

Pokoik
umeblowany. Rynek Jeżycki 2, III lewo. zdw 90 343

Wydzierżawię
ładny, spokojny pokój, częściowe utrzymanie. Michalski, Jackowskiego 13, II. zdw 90 347

Panów
ze szkół na wspólny pokój. Adres Kurjer zdw 90 346

Pokój
umeblowany 2 panom zaraz. Balcerzak, Kraszewskiego 30. zdw 90 353

Osobne wejście
pokój niekrępujący wolny zaraz. Poznańska 43, II piętro lewo. zdw 90 349

Dwuosobowy
pokój umeblowany zaraz. Grzelczak, Żupańskiego 18. zdw 90 354

Pokój
duży słoneczny 2 panom tanio wynajmę. Poplińskich 12 a, III. prawo. zdw 90 357

Pokój
wynajmę zaraz. Łąkowa 17 II lewo front. zdw 90 356

Słoneczny
frontowy duży, inteligentnym, solidnym; elektryczność, łazienka. Ogrodowa 13, II prawo. zdw 90362

Panów
na pokój. Wały Zygm. Augusta 3, II. podwórze. zdw 90 363

Pokój
dobrze umeblowany dla 2 osób, telefon w domu. Ogrodowa 11, III. lewo. zdw 90 364

Pokój
umeblowany (elektryczność) wynajmę. Piekary 9, parter lewo. zdw 90 367

Pokój
dla inteligentnego pana. Długa 4, parter lewo. zdw 90 377

Dwuosobowy
Mickiewicza 7. parter prawo zdw 90 381

Pokój
umeblowany wynajmę. Matejki 60, II ptr. prawo. zdw 90 375

Pokój
solidnemu panu 35 zł. Poplińskich 1. parter. zdw 90 385

Jednosobowy
zaraz. Wrocławska. 33-4 III. Mazecka. zdw 90 383

Pokój
wolny dla pana. Łąkowa 7a. parter lewo. zdw 90 380

Słowackiego
11. IV. pokój 1—2 osób, łazienka, elektr. światłem odda Plebańska. zdw 90 389

Pokój
dwuosobowy z elektrycznością, ogrzewaniem, śniadaniem za 95 zł. do wynajęcia. Grottgera 4. II. lewo. zdw 90 388

Pokój
zaraz. Jackowskiego 43. II pr. jr 4652

Pokój
umeblownay dla 2 panienek zaraz lub później. Św. Marcin 69/67. Tischer. zdw 90 250

Wynajmę
pokój umeblowany 1—2 solidnym osobom. Jackowskiego 39 II. zdw 90 254

Pokój
2 paniom — panom wynajmę. Wierzbięcice 11. III., lewo. zdw 90 255

Elegancki
męski pokój 1—2 osoby. Elektryczność. Kraszewskiego 16. I. prawo, front. zdw 90 234

Pokój
wspólny zaraz. Rybaki 26, Dabert. zdw 90 242

Pokój
frontowy panu wynajmie. Matejckiego 3, I., prawo. zdw 90 228

Pokój
osobne wejście zaraz. Kwiatowa 11., III., prawo. zdw 90 243

Pokój
panu elektryczność Jeżycka 45, II., prawo. zdw 90 240

Pokój
dobrze umeblowany dwom utrzymanie. Łąkowa 16, I. prawo. zdw 90 238

Komfortowe
1–2 pokoje kulturalnym. Ew. używalność kuchni. Młyńska 2, IV., lewo. zdw 90 231

Pokój
umeblowany Ratajczaka 11a. — 3 wejście, II., prawo. zdw 90 233

Drugiego
pana na wspólny, ładny pokój. Jerzego 4, II., lewo. zdw 90 232

Pokoik
wspólny dla panienki zaraz. — Wrocławska 19, boczny dom, prawo II. zdw 90 237

Pokój
zaraz Rzeczypospolitej 9, III. prawo, dom ogrodowy. zdw 90 398

Wspólny
pokój. Rybaki 23. parter, lewo. rw 11 575

Pokój
dla panienek wynajmę. Wszystkich Świętych 3. III. lewo. rw 11 571

Pokój
umeblowany elektryczność, słoneczny, duży bez pościeli. Matejki 66, II. prawo. rw 11 567

Przyjmę
na stancje. Popielska, Klasztorna 4. rw 11 565

Pokój frontowy
w niemieckim domu, światło elektryczne zaraz. Św. Wojciech 31. I. ptr. prawo. zdw 90 483

Pokój
utrzymaniem lub bez panienkom Łąkowa 19, I. lewo. zdw 90 479

Pokój
ładnie umeblowany. Jackowskiego 3, parter lewo. jw 4651

Pokój
bez pościeli lub biuro. Zielona 3, I. lewo. zdw 90 298

Pokój
dla studentów (pań) Śniadeckich 6, III., p., drzwi środkowe. zdw 90 293

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, II. lewo. zdw 90 291

Pokój
panom Wierzbięcice 39 a, dom ogrodowy, I., lewo. zdw 90 290

Słoneczny pokój
z utrzymaniem lub bez korzystnie. Matejki 1, III. zdw 90 285

Wspólny
pokój wynajmę panu 25 zł. — Półwiejska 8, II. piętro, lewo. zdw 90 283

Pokój
skromnym studentom utrzymaniem, elektryka. Wrocławska 19 II., prawo, front. zdw 90 302

Pokój
frontowy dla młodego małżeństwa. Traugutta 7, I. prawo. zdw 90 462

Pokój
dla panienek. Półwiejska 39, IV. zdw 90 086

Pokój
panom. Kopernika 10, I. prawo. zdw 90 314

Pokój
eleganckl, Cieszkowskiego 8, III. prawo. zdw 90 472

Ładny
duży pokój renowany 80 zł. — Ogrodowa 4. parter. zdw 90 469

Pokój
umeblowany Ogrodowa 13. parter, drugie drzwi, lewo. zdw 90 474

Pokój
zaraz lub później panu albo panom wydzierżawię. Mauzr, ulica Skarbowa 14, I. zdw 90 475

„Informator" poleca pokoje
Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 90 456

Pokoik
skromny utrzymanie. 3 Maja 5, III. lewo. front. zdw 90 463

Kulturalny
Szwajcarska 20. III. lewo. zdw 90 460

Słoneczny
frontowy, inteligencji. Małeckiego 17, I. zdw 90 453

Pokój
inteligencji utrzymaniem, bez. Patrona Jackowskiego 21. III. zdw 90 452

Pokój
wynajmę. Łąkowa 19, I. prawo. zdw 90 450

Pokój
ładnie umeblowany. Jeżycka 46 a parter. zdw 90 423

Pokój
umeblowany dla dwóch panów. Masztalarska 7. Zgłoszenia Pałkowska, I. piętro. zdw 90 422

Pokój
na 3 osoby z utrzymaniem lub bez zaraz. Jeżycka 43. II ptr. prawo. zdw 90 421

Pokój
lepszemu panu zaraz do wynajęcia. Żupańskiego 2. II. lewo. zdw 90 433

Małżeństwu
wynajmę pokój frontowy osobnem wejściem z używaniem kuchni zaraz. Górna Wilda 187, I. ptr., lewo. zdw 90 431

Dwuosobowy
ładny słoneczny, elektryczność. — Różana 4. III. Radomska. zdw 90 430

Pokój
umeblowany. Górna Wilda 71. III. prawo. front. zdw 90 436

Pokój
dwom względnie jednej osobie wynajmę. Skryta 10. parter, lewo zdw 90 426

Park Wilsona
eleg. pokój wynajmę z utrzymaniem lub bez. Matejki 61. III. prawo. zdw 90 417

Pokój
2—3 osób. Jeżycka 45. II. lewo. zdw 90 416

Pokój
słoneczny pani. Romanowska. ul. Mostowa 4. zdw 90 361

Pokój
dwom panom. Mickiewicza 15. III. prawo. zdw 90 406

2 pokoje
w centrum miasta wydzierżawie na biura. Oferty Kurjer zdw 90 403

2
frontowe wysoki parter, śródmieście odnajmę. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 401

Pokój
Słowackiego 34. I. lewo. zdw 90 253

2
osobowy, niekrępujący zaraz. — Kanałowa 7. III., prawo zdw 90 252

Pokój
wynajmie (elektryczność). Śniadeckich 21, parter, lewo. zdw 90 312

Pokoik
tanio wynajmę panience. Kantaka 5, II, prawo. zdw 90 306

Słoneczny
pianino. Za Grobla 2, I. zdw 90 324

Pokój
dwóch panów tanio. Wielkie Garbary 13, II., prawo. zdw 90 323

Elegancki
duży pokój, elektryczność. łazienka, Słowackiego 35, IV. zdw 90 322

Pokój
zaraz Młyńska 3, I., prawo. od 9—11 — 4—6. zdw 90 325

Pokój
wspólny z praniem wynajmę. — Młyńska 3, III., lewo. zd 90 410/11

12 SZUKA POKOJU

Potrzebny
pokój umeblowany 3 łóżka z kuchnią. Kurjer zdw 90 473

„Informator" poszukuje pokoi
Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 90 457

Pokoju
niekrępującego, w śródmieściu bez utrzymania, lecz z pościelą poszukuję spokojny pan elektryczność. Oferty do Kurjera pod zdw 90 504

Eleganckiego
pokoju umeblowanego w śródmieściu od 1. 10 poszukuje 2 panów. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 90 185

Zupełnie
niekrepującego dobrze umeblowanego pokoju nie wyżej I. poszukuje zaraz kulturalny pan na kilka dni w miesiącu najchetniej z klatką schodowej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 90 140

Czysty
niekrępujący okolica Izby Rolniczej do 50 zł. Oferty Kurjer zdw 90 172

Małżeństwo
bezdzietne, inteligentne szuka umeblowanego w kulturalnem otoczeniu. Używanie kuchni. — Oferty Kurjer zdw 90 244

Panienka
poszukuje skromnego pokoju — centrum. — Oferty Kurjer zdw 90 245

Pokoju
nmeblowanego, niekrępującego w śródmieściu poszukuje od 1. 10. pan. Oferty Kurjer zdw 90 294

Pokoju w śródmieściu
dużego na lekcje tańca poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 476

13 LOKALE

Ubikacje
na cele przemysłowe, jasne, okolica Górna Wilda poszukuję. — Oferty Kurjer zdw 89 603

3 ubikacje
I. piętrze Stary Rynek z telefonem na kancelarje lub handlowe zaraz wolne. Oferty Kurjer zdw 90 149

Składnica
40 do 50 m² w centrum od 1. 10. 30. do wynajecia Oferty Kurjer zdw 90 151

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy od 300—500 mórg ziemi w Poznańskiem Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 904

Ubikacje
suterenowe około 50 kwadratowych metrów, suche, widne, przy tramwaju, od gospodarza do wydzierżawienia. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70 front. zdw 90 329

Gospodarstwo
z jeziorem 36 mórg zarybione. 22 morgi roli, wtem dwukośnej łaki, skład spożywczy, żywy, martwy inwentarz od 1. 10. 30 r. wydzierżawię. Do objęcia 3 000 zł. wtem rok dzierżawa. Oferty Kurjer zdw 90 352

W rynku
3 ubikacje, nadają się na restaurację, wprost od gospodarza. Zgł. Kurjer zdw 90 355

Wydzierżawię
ubikacje na warsztat (Wilda) lub sprzedam wytw. obrazów gipsowych. Oferty Kurjer zdw 90 468

15 LETNISKA

Zakopane
Agencja Siemianowskiego poleca na sezon zimowy duży wybór pensjonatów do dzierażwy. nw 3782

16 OSOBISTE

Unieważniam
książkę wojskowa. Wacław Piechowiak. zdw 90 121

21 ZGUBY

Zagubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Franciszek Witkowski, unieważniam. zdpw 90 180

Zgubiłem
książeczkę wojskową, którą unieważniam. Stanisław Jahns, Pruszewice, pow. Poznański. rw 11 557

Zgubiłem
książkę nauki z 3 świadectwami na nazwisko Marjan Łagoda, ul. Sokoła 17, unieważniam. zdw 90 155

Skradziono
w kościele św. Marcina torebkę, pieniądze, wykaz osobisty, papiery. Uprasza się zwrot tylko papierów. Mosiekówna. Józefa 6. zdw 90 223

Zgubiłam
złoty łańcuszek z medalem. O łaskawy zwrot za wynagrodzeniem. Przedpełska, Kilińskiego 11. zdw 90 307.

22 ROZMAITE

Krawcowa
wykonuje elegancko, tanio — płaszcze, kostjumy, suknie i garderobę dziecięcą. J. Tatowa, ul. Kopernika 4, dom boczny, III. piętro. zdw 90 317

Futra
wszelkiego rodzaju damskie, męskie modernizuje solidnie, tanio Warszawski Salon Mód Mateiki 51. zdw 89 968

Karmazyny
(Rhode—Isl.—Red.) Koguty 4 i 5 miesięczne po dobrych nośkach, ciemne upierzenie, śliczne okazy sprzedam lub zamienię na kury. Stefan Słaby, Poznań-Staroleka Bystra 35. zdw 90 117

Robótki
tanio rysuje każdego rodzaju — większych, mniejszych ilościach. Oferty Kurjer zdw 90 023

Dywany
reparuje Tabernacki. Raczyńskich 2. parter lewo przy Placu Bernardyńskim. dw 1463

Obraz jest
najpiękniejszym upominkiem przy każdej uroczystości. Największy wybór najniższe ceny tylko we firmie Witold Leworski, Wrocławska 36. Pw 4 069-34,143

Futra
damskie i męskie wszelkiego rodzaju wykonuje na miarę według najnowszych modeli. Reparacje i przeróbki fachowo i tanio. W. Królikiewicz Podgórna 6 Pw 4 884-37,23

Jasnowidz
metapsychografolog. Woźna 18, III. zdw 90 256

Chiromantka
przyjezdna, przepowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobrze wróży z ręki, kart. Rom. Szymańskiego 8, podwórze parter lewo, przy placu Świętokrzyskim. zdw 90 419

Haftuję
szyję, przyjmuje na okrętke szybko akuratnie, monogramy wykonuje fachowo Wszystkich Świętych 3, III. lewo. rw 11 572

Obiady
swojskie wydaje. Zgłoszenia ul. Szkolna 9, I. lewo. zdw 90 480

Oczka
zaciągam pończochach. Witkowska, Strzelecka 2, II., prawo. zdw 90 284

23 OŻENKI

Panna
lat 29, religijna, uczciwa poszukuje męża. Wdowcy niewykluczeni. Oferty Kurjer zdw 90 190

Panna
inteligentna, religijna. cośkolwiek oszczędności pozna lepszego pana 40—45 lat. cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 90 161

Kawaler
mistrz ślusarski na państwowej posadzie szuka odpowiedniej partji. zdw 90 176

Inteligentna
wdowa szuka towarzystwa pana od lat 35. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 212

Dla
znajomej, panny dobrze wychowanej, z gotówką 15.000 zł. poszukuję męża. Panów poważnych z zapewnioną egzystencją, upraszam złożyć oferty w Kurjerze zdw 90 360

Kawaler
lat 31, posiadający przedsiębiorstwo wartości 15 tysięcy złotych poszukuje żony Panie miłe inteligentne z odpowiedn. majątkiem do powiększenia przedsiębiorstwa raczą przesłać swe oferty pod F. S. do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 3785

24 NAUKA

Do
gimnazjum wszystkich klas przygotowuję i umieszczam. przyjmuję uczniów na stancję dając opiekę i całkowitą pomoc naukowa. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 498

R. de Brugière
lektor U. P udziela lekcyj języka francuskiego. Ulica Matejki 59. II. piętro zdw 85 975

Student - Pomorzanin
z zacnej rodziny, udzielać może od 1. 10 rb. począwszy korepetycyj szkolnych wzgl. gimnazjalnych w zamian za skromne mieszkanie i utrzymanie. Poleca go bardzo dotychczasowy ks. katecheta. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 1518

Za obiady
udzielę korepetycji zakresie gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 90 184

Kurs
rachunków kupieckich 1. 10. rb. Gruntowne zapoznanie się w krótkim czasie z zasadami rachunków procent., odset., kontokorent, kalkulacji etc. rozpocz. można każdego dnia ewentl. w godz. wieczornych w języku polskim i niemieckim. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 142

Lekcyj
języka polskiego, niemieckiego i korespondencji kto udzieli? Oferty z ceną do Kurjera zdw 90 170

Lekcji
tańca poszukuje studentka. Oferty Kurjer zdw 90 331

Francuska
rodowita udziela lekcyj. Oferty zdw 90 449

Ucz się w domu
Kursy korespondencyjne Powszechnego Instytutu Organizacji Nowoczesnej, Warszawa, Hoża 35/25 uczą poszukiwanych metod naukowej organizacji, księgowości, biurowości, sprzedaży, reklamy itd. Wyczerpujące informacje bezpłatnie. Podać listownie: adres, zawód. Tw 391

25 MUZYKA

Śpiewu solowego
szkoła W. Potemskiego, Wały Zygmunta Augusta 2/III. przyjmuje zapisy od 14 do 16. zdw 89 473

Pianino
do ćwiczeń lekcje muzyki. Młyńska 3, III. zdw 90 116

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Zgłoszenia Młyńska 13, II piętro zdw 88 785

Na cytrze
specjalista uczy. Zgłoszenia Kurjer zdp 90 141

Pianistka
studja zagraniczne przygotowuje do konserwatorjum. Strzelecka 12. III. rw 11 510

Pianino
do ćwiczeń Półwiejska 1, parter, lewo. zwd 90 249

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek 2 zł miesięcznie. Największa w Poznaniu. Wielki wybór. Ostatnie nowości. Nowy ułatwiony system wypożyczania. Okresowa desynfekcja książek. Dla zamiejscowych specjalne udogodnienia „Książka Antykwarjat". — Woźna 12. zdw 89 075

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Szofer - rzeźnik
poszukuje posady zaraz. Pierwszy miesiąc bezpłatnie. Oferty Kurjer zdw 89 741

Cukiernik
samodzielny dobry fachowiec poszukuje posady. Łaskawe zg.oszenia Kurjer zdw 87 030

Młodszy
biuralista poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 89 619

Młodzieniec
ukończywszy 2 letnią szkołę handlowa oraz 6 klas gimnazjalnych poszukuje początkującej posady biurowej Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 618

Ogrodnik
kawaler, lat 25, z długoletnią praktyką, obeznany z wszelką pracą wchodzącą w zakres ogrodnictwa poszukuje posady od 1-go października lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 650

Inteligentna
uczciwa ekspedjentka poszukuje posady w składzie kolonjalnym cukierni lub restauracji, może złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 89 613

Książkowa-stenotypistka
polsko - niemiecka z kilkuletnią praktyką, obeznana z książkowością Wlkp. Izby Rolniczej poszukuje posady Zgłoszenia do Kurjera zdw 89 682

Szofer - rzeźnik
zdolny, inteligentny poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 89 742

Pani
lat 32 z dobrem poleceniem z porządnej rodziny poszukuje posady kucharki-gospodyni lub samodzielnej zaufanej u osoby samotnej od 1. października lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 093

Inteligentna
panienka szuka posady do dzieci, zna szycie, język niemiecki. Oferty Kurjer zdw 90 390

Sierota
uczciwa, pracowita, czysta poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 90 386

Fryzjerka
szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 90 259

Uczeń
dekarski poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 90 239

Dziewczyna
uczciwa i pracowita poszukuje posługi w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 90 227

Służąca
lat 23, uczciwa, pracowita, z dobremi świadectwami, dłuższą praktyką, gotowaniem szuka 1 października posady. Oferty Kurjer zdw 90 391

Panna
zaufana poszukuje posady ekspedjentki, bufetowej w cukierni wzgl. do biura, kasjerki lub innego kupiectwa, zależy na dobrem traktowaniu, chętnie na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 161

Wiejska
starsza dziewczyna poszukuje posady w mniejszym domu i spokojnej rodzinie. Oferty Kurjer rw 11 566

Handlowiec
przyjmie podróżowanie na artykuły chirurgiczne. — Zgłoszenia Kurjer zdw 90 447

Poszukuję
posady inkasenta lub woźnego, gwarancja zapewniona, reflektuje na poważne przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer zdw 90 486

Praczka
poszukuje prania. — Zgłoszenia Kurjer zdw 90 299

Młynarz
czeladnik, obeznany z motorami kilku systemów, światłem elektrycznem, oraz reparacjami w zakresie drzewnym poszukuje posady zaraz lub od 15. Zgłoszenia uprasza Zerbin Przebędowo, powiat obornicki. zdw 90 296

Polonistka
dyplomowana praktyką gimnazjalną, szuka Poznaniu posady w szkole, bibljotece, redakcji, banku (zna języki francuski, niemiecki, angielski, czeski). Zgłoszenia Kurjer zdw 88 807

Prawnik
z wykształceniem klasycznem, znający biegle języki nowoczesne i który studjował prawo na U. P., poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zdw 89 187

Szofer
elektromechanik z długoletnią praktyką szoferską samodzielny w reparacjach samochodów dobry kierowca, sumienny i trzeźwy posiad. długoletnie pierszorzędne świadectwa poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Hübner. Przement pow. Wolsztyn. zdw 89 239

Piekarz
czeladnik, lat 22, trzeźwy i sumienny, syn mistrza piekarskiego chcący się wydoskonalić w swym zawodzie, poszukuje posady od 15. lub 1. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 89 186

Krawcowa
z dłuższą praktyką na elegancką garderobę damską i dziecięca szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 90 289

Panienka
poszukuje posady do składu lub do dzieci zaraz. Oferty Kurjer zdw 90 287

Krawcowa
poszukuje posady nao majątek z dobrem krojem i szyciem od 1. 10. Oferty do Kurjera zdw 90 281

Ukończyłam
kurs kroju i szycia poszukuje posady do składu od 1. 10. — Oferty Kurjer zdw 90 280

Krawcowa
domowa szuka pracy. — Oferty Kurjer zdw 90 305

Bufetowa
rutynowana szuka posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 90 459

Książkowy
bilansista z wieloletnią praktyką w handlu i przemyśle, korespondent polsko - niemiecki poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 229

Zastępstwo
poważniejszej firmy przyjmie rutynowany kupiec na Poznań prowincję lub Górny Śląsk Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 89 228

Starsza osoba
sumienna i pracowita, kilka lat w obecnem niewyp. miejscu, zna dobrą kuchnię, pranie i prasowanie, poszukuje miejsca od 1. 10 z powodu zmiany stosunków rodzinnych. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 89 537

Kucharz
poszukuje posady skromne wymagania. Kurjer zdw 89 308

Pomocnik kupiecki
branży żelaznej, z dobremi świadectwami, w języku polskim i niemieckim, poszukuje posady zaraz lub później. Mądry, Chojnice, (Pom.), ul. Druga. zdw 89 534

Szofer
mechanik kilkuletnia praktyka poszukuje posady, miejscowość obojętna, najchętniej w majątku Zgłoszenia do Kurjera zdw 90 458

Panienka
z ukończona Szkołą Handlowa, z dobrem świadectwem szuka posady biuralistki. Oferty Kurjer zdw 90 454

Panienka
z ukończeniem 7 klas gimnazjum szuka zajęcia w biurze. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 402

Mechanik
maszyn biurowych i rowerów z kilkuletnią praktyką poszukuje posady tylko za utrzymanie. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 90 339

Kupiec
branży kolonjalnej młody sumienny, referencje, kaucją, przyjmie jakąkolwiek posadę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 90 407

Posługaczka
z dobremi świadectwami poszukuje posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 251

Samochody okazyjnie na sprzedaż:

Fiat limousine na dorożkę 6 000 zł
Peugeot „ „ „ 8 000 zł
Praga „ „ „ 8 000 zł
4 Praga otwarte Piccolo od 3 000 zł do 8 000 zł
Peugeot otwarty, 4 siedz. 3 000 zł

Dogodne warunki spłaty. Samochody gotowe do wyjazdu. Pw 5010-88,10/1

„Praga" Automobile, Poznań

Pl. Wolności 11, tel. 55-33.

Dziewczynka
do dziecka na przed południa potrzebna. Ratajczaka 11 a, wejście 2. I. zdw 90 138

Ekspedjentka
dzielna, branży li tylko piekarsko-cukierniczej może się zaraz zgłosić. Mrugalski, ul. Grobla 29 zdw 90 261

Agenci
uczciwi i sumienni do sprzedaży maszyn do szycia na wysoką prowizję pożądani. Kromczyński, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5. zdw 90 264

Dziewczyna
lub samotna kobieta sumienna, do prowadzenia samodzielnego małego gospodarstwa wiejskiego z gotowaniem potrzebna zaraz na prowincję. Zgłoszenia od 6—7 Grobla 13. Buda. zdw 90 358

Uczciwa
dziewczyna do prac domowych potrzebna zaraz. Ganasiński. — M. Focha 70, (skład). zdw 90 297

Ucznia
przyjmę od 1 października, warunki konieczne: lat 15, prowadzenie nienaganne, ukończenie szkoły powszechnej z wynikiem dobrym oraz zdolności rysunkowe. Mieczysław Feist, złotnik i jubiler, ul. 27. Grudnia 5. zdw 90 292

Podróżujących
na wodowych poszukuje Drukarnia Sibilski, Piaskowa 2/3. zdw 90 282

Czeladnik
kołodziejski potrzebny zaraz. — Koch. Piątkowo (Poznańskie). zdw 90 466

Potrzebny
zaraz kowal do fabryki pianków Piotra Wawrzyniaka 17. zdpw 90 167

Uczeń
z lepszem wykształceniem, z ukończoną szkołą handlową może się zgłosić. W. Frąckowiak, ul. 27. Grudnia 20, magazyn galanterji męskiej, skład sukna i futer. zdw 90 326

Posługaczka
przed południem potrzebna. Maciejewska. Dąbrowskiego 88. zdw 90 439

Dziewczyna
uczciwa czysta, skromnych wymagań, gotowanie, pranie potrzebna od 1 10 Jedna osoba. miasto powiatowe. Pożądana fotografja Oferty Kurjer zdp 90 203

Służąca
samodzielna do jednej pani. Matejki 46. IV. prawo. zdw 90 448

Szukam
pranie i posługi. Konatowska — Wenecjańska 35. zd 90 [illegible]

Szukam
prania i posługi. Oferty Ogłodownik zd 90 387

Parobek
ze wsi może się zaraz zgłosić. — Stanisław Kordus. Dębiecka 11. zd 90 409

Potrzebne
podręczne do damskiej konfekcji Ślusarska 2, I., prawo. zd 90 308

Wprawna
maszyniarka na konfekcję męską zaraz potrzebna. Fr. Woźniak, Poznańska 33. zd 90 400

Uczeń
piekarski z dobrem szkolnem świadectwem potrzebny zaraz. Stanisław Kirschke, Główna 21 r 11 569

Pomocnik
piekarski, który dokładnie umie pracować przy piecu potrzebny zaraz. Stanisław Kirschke — Główna 21. r 11 568

Czeladnika
rzeźnickiego, który ma masarnię poszukuje zaraz Zgłoszenia Józef Jabłecki, Stęszew n 8765

Dziewczę
do posługi potrzebne od 7—10. Zacisze 2, parter, nar. Jasnej. zd 90 258

Książkową bilansistkę
pierwszorzędną od 1. 10. 30. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera zdw 89 886

Szofer
na autobus z kaucją 1 500—1 800 na stałą posadę zaraz potrzebny. Zalkiewicz, Żabikowo, ogrodnictwo. zdw 89 884

Panienka
muzykalna potrzebna do kinoteatru. Zgłoszenia kino Tęcza, Wilda 41, pomiędzy godz. 6—7. zdw 89 850

Panowie
którzy mogą zająć stanowisko samodzielne a posiadają zł 3 000 gotówki, mogą skierować oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 89 938

Szwaczka
na krawaty, tylko dobra, wpracowana siła na korzystnych warunkach do szwalni natychmiast potrzebna. Zgłoszenia 8—11. „Rokoko", Wytwórnia Krawatów, Plac Nowomiejski 5. zdw 89 916

Dziewczyna
czysta, chętna do pracy, z gotowaniem oraz do wszelkich prac domowych znajdzie dobrą posadę zaraz lub później, na prowincji. Pościel własna. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 764

Osoba
inteligentna, skromnych wymagań, wiek średni, bezwzględnie uczciwa, pracowita, znająca kuchnię potrzebna do domu pojedyńczej osoby. Oferty tylko odpisami świadectw, rekomendacje Kurjer zdw 90 136

Dziewczyna
wiejska z dobrem gotowaniem 1 października szuka posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 90 316

Dziewczyna
wiejska z dobrem gotowaniem 1. października szuka posady w lepszym domu. — Oferty Kurjer zdw 90 315

Ślusarz - tokarz
z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 90 446

Panienka
z porządnej rodziny poszukuje jakiego zajęcia lub posługi na cały dzień. Oferty proszę złożyć do Kurjera zdw 90 447

Technik dentystyczny
pierwszorzędna siła poszukuje posady. Jatczyński, Konin, Nowa 4. zdp 90 207

Uczennica
pragnie wyuczyć się w składzie kolonjalnym lub innem 1. 10. 30. Łaskawe oferty Kurjer zdw 90 183

Uczciwa
praczka poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 90 182

Inteligentna
gospodyni - kuchmistrzyni z bardzo dobremi poleceniami która była wiekszych domach poszukuje posady od 1 października w Poznaniu albo na prowincji może zastąpić kucharza. Oferty proszę skierować Ludwika Stachowiak. Majętność Błociszewo, powiat Śrem. zdw 90 186

Panienka
z ukończoną szkołą wydziałową poszukuje posady bony lub pomoże w lekcjach szkolnych. Łaskawe oferty Kurjer zdw 90 197

Panna
z porządnej rodziny uczciwa, pracowita szuka posady do wszystkiego ewentualnie posługe przyjmie. Oferty Kurjer zdw 90 195

Młody
zredukowany nauczyciel, żonaty, zdrowy i energiczny szuka jakiejkolwiek posady we dworze zaraz najchętniej za kasjera. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 90 146

Krawcowa
przyjmuje szycie w dom, także po domach. Oferty Kurjer zdw 90 160

Posady
kierownika kina wzgl. administratora poszukuje były długoletni sekretarz teatru. Wiadomości fachowe. Zgłoszenia Toruń, Poste restante, Kwaśniewski. zdw 90 173

Gospodyni
rzetelna, ostatnie miejsce 11 lat, poszukuje posady, od 1. 10. tylko w Poznaniu. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 90 266

Dzielna
krawcowa poszukuje pracy. — Oferty Kurjer zdw 90 211

Pokojowa
czysta rzetelna i sumienna poszukuje posady 1 października tylko w lepszym domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 215

Panienka
z ukończoną szkołą wydziałową pragnie wstąpić jako uczennica do lekarza-dentysty. Oferty Kurjer zdw 90 333

Panienka
inteligentna, skromna, (z prowincji) biegła w liczeniu, zna książkowość, posiada 3 letnią praktykę w składzie cukierniczo-piekarskim szuka odpowiedniej posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 90 351

Dziewczyna
do wszystkiego, z cośkolwiek gotowaniem kochająca dzieci przyjmie posadę zaraz. Łask. oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 90 369

Biuralistka
początkująca, z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady ewtl. w majątku. Łaskawe oferty Kurjer zdw 90 384

Zbożowiec
z niedokończoną praktyką szuka posady celem dokończenia. Oferty Kurjer zdw 90 408

Pomocnik zegarmistrzowski
z dobremi świadectwami i z własnemi narzędziami poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 90 088

Korespondentka
samodzielna poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 90 095

Cukiernik
dobrze obeznany w swym zawodzie, z dobremi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 88 997

Marszantka
młodsza przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 90 024

Dziewczyna
z praniem bez gotowania poszukuje posady od 15. 4. Oferty Kurjer zdw 90 094

Zarządczyni
do samodzielnego prowadzenia wielkiego domu lub do jakiej lecznicy szuka posady zaraz albo od 1. 10. rb. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 90 130

Służąca
z Kongresówki uczciwa i pracowita, umiejąca dobrze gotować z długoletniemi świadectwami poszukuje miejsca zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 970

Posługi
z gotowaniem, praniem poszukuje na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 89 457

Rutynowana
korespondentka, maszynistka polsko-niemiecka, praktyka poważnych przedsiębiorstw poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 379

Ekspedjentka
z branży bławatów, towarów krótkich i konfekcji z długoletnią praktyką, znająca się na krawiectwie szuka posady. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 89 583

Posługi
poszukuję. Oferty do Kurjera zdw 89 780

Praczka
prasowaczka, szuka prania poza domem. Zgłoszenia Chlebowska, Wroniecka 16, III. zdw 89 813

Dziewczyna
szuka miejsca do domowych prac zaraz. Oferty Kurjer zdw 89 825

Młynarz
młodszy, lat 23, wolny od wojska z dobrem poleceniem, szuka posady od 1. 10. lub później. Zgłoszenia Roman Waligóra, Wojnowice, p. Buk, pow. Grodzisk (Wlkp.) zdw 89 788

Praczka
uczciwa szuka prania. Oferty Kurjer zdw 89 034

28 WOLNE MIEJSCA

Drogerzysta
młodszy natychmiast potrzebny. Fraas Nast., Poznań, Wielka 14. Pw 4995-37,131

Retuszer
lub retuszerka wykwalifikowani do Zakładu Ganiewskiego w Siedlcach nw 3 718

Kalisz - Ostrów - Poznań - Mosina

luksusowa komunikacja autobusowa (45 miejsc siedz.)
Rozkład jazdy

600		Kalisz	2049
715		Ostrów	1934
815		Pleszew	1834
901		Jarocin	1748
1011		Środa	1638
1119	p.	Poznań	o. 1530
1200	o.		p. 1400
1228		Puszczykowo	1332
1240		Mosina	1320

Cena przejazdów:
Kalisz-Ostrów 1,50 zł, Ostrów-Pleszew 2,— zł, Ostrów-Jarocin 5,—zł Ostrów-Poznań 5,50 zł, Poznań-Puszczykowo 1,— zł, Poznań-Mosina 1,50 zł.
Autobus kursuje codziennie od dnia 17 września 1930 r.
Postój autobusu: Do Mosiny pl. Drwęskiego, do Ostrowa ul. Ewangelicka

O. K. A.
Ostrowsko-Kaliskie Tow. Autobusowe z o. p.
Ostrów Wlkp. tel. 213 i 112
zw 25 526

Służąca
potrzebna z własną pościelą. Gałkiewicz, Staszica 25. II. piętro. zdw 90 200

Posługaczka
potrzebna zaraz. Cierniakowa, Śniadeckich 26. zdw 90 337

Samodzielna
okryciarka i sukniarka. Piekary 7, II prawo. zdw 90 368

Paniom
inteligentnym z własnem mieszkaniem wszystkich miast powiatowych oddam zastępstwo; egzystencja zapewniona. Żadne podróżowanie. Potrzeba gotówka 200 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 90 366

Potrzebny
ogrodnik z wykształceniem do prowadzenia ogrodu, zarazem winien pełnić obowiązki pisarza podwórzowego w większem majątku. Zgłoszenia piśmienne z podaniem referencyj do Majętności Gołaszyn, pow. Rawicz. zdw 90 438

Służąca
z gotowaniem zaraz Trzeciakowa, Młyńska 3. zdw 90 424

Ekspedjentkę
dzielną, znającą książkowość również uczennicę córkę uczciwych rodziców zaraz. Cukiernia Piekarnia, Kościelna 17. zdw 90 429

Posługaczka
potrzebna zaraz. Namińska. Dąbrowskiego 36. zdw 90 191

Baczność
10 wymownych i sumiennych agentów (tek) do sprzedaży pożyczki budowalnej na raty miesięczne, przyjmie poważna instytucja bankowa prowizja każdego miesiąca. Reflektuje się tylko na siły poważne. Zgłoszenia osobiste Hotel Britania, Poznań dyrektor Spółdz. Banku Lud. Stanisławów. Pw 5033-63,602

Magister farmacji
z praktyką laboratoryjną otrzyma stałą posadę. Oferty z podaniem warunków „Alchemja" Mysłowice, skrytka pocztowa 44 Pw 5034-71,185

Baczność!
Kółku panów (pań) poszukuje zaraz poważna Sp Akc. do łatwej akwizycji. Ponieważ artykuł niezależny od konjunktury osiągnąć można niebywałe sukcesy. Zarobek do 800 zł i więcej miesięcznie. Znajomości fachowe nie konieczne. Wyszkolenie nastąpi. — Inteligentni panowie (panie) mogą się zgłosić (z dowod.) u kier. Jungingera od 10—1 i 3—5 przy Pocztowej 31 a, parter, prawo. Pw 5028-88,6

KINO EDISON Claude France

27 Grudnia 20

w fascynującym dramacie erotycznym

WYSPA ROZKOSZY

Najcudowniejsza rewja barw i kostjumów.
Pw 5032-38,3

Stenografistka
polska, biegła, potrzebna zaraz wieczorami. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 335

Fryzjer
damski dzielny, poszukiwany stanowisko samodzielne. Oferty Kurjer zdw 90 434

Służąca
uczciwa, czysta i pracowita potrzebna. Maciejewska, Kolejowa 48. zdw 90 376

Dziewczyna
młodsza, uczciwa, pracowita do wszystkiego zaraz. Leszczyńska, Kwiatowa 3. zdw 90 428

Bony
wykwalifikowanej z dobrem polskiem poszukuję od zaraz do 3 letniej dziewczynki na wieś. Zgłoszenia Szpital Przemienienia, pokój 27, między 12—14. zdw 90 382

Szwajcarska
12 a, poszukuje posługaczki lub dziewczyny na stałe z praniem. Senko. zdw 90 437

Chłopak
do posyłek może się zgłosić. — M. Pieczyński, Poznań, ulica Pocztowa 11. zdw 90 241

Ekspedjentka
i uczennica najchętniej z branży piekarskiej z kaucją, z całem utrzymaniem potrzebna zaraz. — Piekarnia, Górna Wilda 51. zdw 91 415

Młynarz
dzielny w swym zawodzie, samodzielny na młyn potrzebny natychmiast. Pierwszeństwo mają znający konstrukcje i obsługę motoru ssąco-gazowego. — Kaucja lub inna gwarancja pożądana. Barciszewski, Kowanówko pod Obornikami. zdw 90 235

Fryzjerka
na soboty potrzebna. Adres Kurjer zdw 90 311

Uczeń
rzeźnicki może się zgłosić Busko Piekary 22. zdw 90 392

Fryzjerka
potrzebna. Marszałka Focha 36. zdw 90 310

Dziewczyny
do wyrabiania kartonów potrzebne. Żydowska 32. rw 11 573

Poszukuję
samodzielnego pomocnika fryzjerskiego z kartą rzemieślniczą na Pomorzu zaraz. Życiorys możliwie z fotografją załączyć. Adresować: Tani Sklep", Hel 47 Pomorze. zdw 90 309

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz. Masztalarska 2, III. prawo. rw 11 574

Uboczny zarobek
znajdą podróżujący branży ubezpieczeniowej, maszyn rolniczych i portretów itd. Zgłoszenia listownie: Gospodarczy Zakład Kredytowy Lwów, Wałowa 11 a, Oddział Obligacji. Pw 4886-72,131

Młynarz
samotny znający motor „Wolfa" potrzebny zaraz. Górski, Sady, pow. Poznań. rw 11 570

Służąca
uczciwa i czysta do wszystkiego bez spania. Św. Jerzego 5, parter, prawo. zdw 90 189

Posługaczka
zręczna, Marji Magdaleny 1, II lewo. zdw 90 194

Dwie
dziewczyny, jedna z dobrem gotowaniem potrzebne. Kawiarnia Kucharski, Dąbrowskiego 49. zdw 90 482

Fryzjerka
dzielna potrzebna, pensja 150. — Matejki 7. zdw 90 484

Kino COLOSSEUM Kino

Evelyn Brent
Adolphe Menjou

Zagadka jednej nocy

Fascynujący dramat ilustrujący dzieje tajemniczego morderstwa. Pw 5035-38,2

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Pogoń za miljonami"
Aurora: „Liga zemsty".
Casino: „Niebieska myszka".
Colosseum: „Zagadka jednej nocy".
Edison: „Harry Peela najniebezpieczniejsza przygoda".
Harfa: Tancerka Ochinea — „Jak kochają gwiazdy".
Kapitol: „Grzesznica z Montparnasse".
Metropolis: „Miłość na bezdrożach".
Odeon: „Zły Czar".
Renaissance: „Córka poskromicieli niedźwiedzi".
Słońce: „Królowa bez korony"
Stylowe: „O czem śnią dziewczęta".
Tęcza: „Pod pręgierzem hańby".
Wilsona: „Fanfary miłości".
Edison: „Wyspa rozkoszy".

Humor zagraniczny

— Nie odmówisz chyba 100 złotych staremu przyjacielowi?
— Jestem zbyt młody, by mieć starych przyjaciół.
(Judge, N. Jork). S. F.

Przedpłata na wrzesień 1930, za oba wydania razem wiącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez poczte poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149